



ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԷՆ

Երկակի Չափանիշ

Մարդու իրաւունքներու եւրոպական Դատարանի վերջին որոշումը կարելի է միայն մասնակի յաղթանակ նկատել հայութեան համար: Դատարանը անփոփոխ պահեց Ստորին Պալատի որոշումը, յայտարարելով թէ Հայկական Ցեղասպանութեան ժխտումը քրեականացնող Զուլիցերիոյ օրէնքը կը խախտէ մարդու ազատ արտայայտուելու իրաւունքի եւ հետեւաբար, թուրք ազգայնական գործիչ Տողու Փերինչէէ, որ «միջազգային սուտ» որակած էր Հայոց Ցեղասպանութիւնը, չի կրնար դատական հետապնդումի ենթարկուիլ:

Եւրոպական լրատուամիջոցները լայն տեղ յատկացուցին այս որոշումին: Մտաւոր յողուստիւններ Դատարանի այս քայլը գտան տարօրինակ, նկատելով նաեւ նախկին Դատարանի վերաբերմունքը, երբ հարցը կը վերաբերէր Հրեաներու Հուլոյնի սպանութեան վրէժշարժումը: Ցատկապէս վրդովմունքով յայտնեցին գուրեհեական թերթերը, որոնք եկան դիտելու տալու, որ հրեական Հուլոյնի սպանութեան ենթարկուածները կը նկատուին գեղապատուելիքներ Կրիստոսի մարտիրոսներ, իսկ նոյն զննչատակարարները չեն արժանանար Հայոց ցեղասպանութիւնը ժխտողները:

Բացի Զուլիցերիայէն, եւրոպական այլ երկիրներ եւս Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտումը քրեականացնելու ուղղութեամբ քայլերու կը դիմեն: Յատկանշական է Ֆրանսայի պարագան, ուր երկրի խորհրդարանը 1912-ին որոշում կայացուց այս ուղղութեամբ, սակայն Ֆրանսայի Սահմանադրական Դատարանը չեղեալ յայտարարեց գայն, ըսելով որ խորհրդարանին կողմէ ընդունուած որոշումը կը հակասէ երկրի սահմանադրութեան:

Հայամէտ խորհրդարանականներ չեն յուսահատած եւ կը շարունակեն իրենց ջանքերը, նոր քանակածով մը հանդէս գալու եւ գայն սահմանադրականօրէն աւելի ամուր հիմքերու վրայ դնելով՝ անբեկանելի դարձնելու ուղղութեամբ: Սակայն, այսօրուայ դրութեամբ, Ֆրանսայի մէջ եւս կը տիրէ տարբեր չափանիշ Հայկական եւ Հրեական ցեղասպանութիւններու նկատմամբ դատարաններու վերաբերմունքին առումով:

Մարդու իրաւունքներու եւրոպական Դատարանի անցեալ շաբթուայ որոշումը անգամ մը եւս կու գայ ցոյց տալու թէ, հայութեան առջեւ կան տակաւին բազմաթիւ խնդրեղոտներ: Հայոց Ցեղասպանութիւնը, եւ նաեւ այլ ցեղասպանութիւններ, համայն մարդկութեան դէմ գործադրուած ռմբակներ են եւ կարելի չէ տարբեր վերաբերմունք ունենալ մէկի կամ միւսի նկատմամբ:

ժամանակն է, որ վերջ տրուի երկակի չափանիշներուն:

«ՄԱՍԻՍ»

Հայկական Կողմի Փաստաբանները Յաղթանակ Կը Նկատեն Եւրոպական Դատարանի Որոշումը

Մարդու իրաւունքներու եւրոպական Դատարանի Մեծ Պալատը Հոկտեմբերի 16-ին վճիռ կայացուց «Փերինչէէ ընդդէմ Զուլիցերիա» դատական հարցին՝ յայտարարելով, որ տեղի ունեցած է Մարդու իրաւունքներու եւրոպական Ուխտի 10-րդ յօդուածի խախտում եւ այդ հիմքով մերժեց Զուլիցերիոյ դիմումը վճարեել դատարանին:

Միաժամանակ, դատարանը բաւարարեց, որպէս երրորդ կողմ ներգրաւուած Հայաստանի Կառավարութեան պահանջները եւ Ստորին Պալատի վճիռէն հանեց Հայոց ցեղասպանութիւնը կասկածի տակ դնող գնահատականները:

2008-ին Զուլիցերիական դատարաններէն մէկը դատապարտած էր Թուրքիոյ Աշխատանքային Կուսակցութեան առաջնորդ Տողու Փերինչէէին՝ Հայոց ցեղասպանութիւնը ժխտելուն համար: Փերինչէէ դիմած էր ՄԻԵԴ, եւ 2013-ին եւրոպական Դատարանի Ստորին Պալատը որոշած էր, որ Զուլիցերիան դատարանի վճիռը Մարդու իրաւունքներու Ուխտի 10-րդ յօդուածի ստնահարում է: Զուլիցերիոյ կառավարութիւնն իր հերթին դիմած էր ՄԻԵԴ-ի Մեծ Պալատ:



Հայկական կողմի փաստաբաններ ձեֆրի Ռուպրիչը եւ Ամալ Ալամըտին-Քրունի եւրոպական Դատարանի նախորդ նիստերէն մէկուն ընթացքին

Հայաստանի կառավարութեան շահերը պաշտպանող փաստաբաններ՝ Բրիտանացի ձեֆրի Ռուպրիչը եւ Լիբանանցի ծագում ունեցող Ամալ Ալամըտին-Քրունի գոհունակութիւն յայտնեցին եւ յաղթանակ նկատեցին ստորին դատարանի որոշումէն Հայոց ցեղասպանութիւնը կասկածի տակ դնող գնահատականներու դուրս հանուելը:

«Թուրքիա կրնայ շարունակել ժխտել այդ իրողութիւնը, բայց այս որոշումէն յետոյ անոնք այլեւս չեն կրնար օգտագործել Մարդու իրաւունքներու եւրոպական Դատարանի ստորին պալատի վճիռը», Հայկական հեռատեսիլին

Շաբ-ը էջ 5

ՍԴՀԿ Կը Յստակացնէ Իր Դիրքորոշումը՝ Սահմանադրական Փոփոխութիւններու Առթիւ



ՍԴՀԿ Հայաստանի կազմակերպութեան Համագումարի աւարտին հրաւիրուած մամուլային ակումբի ընթացքին ելոյթ կ'ունենայ նորընտիր վարչութեան ատենապետ Նարեկ Գալստեան

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Հայաստանի կազմակերպութեան Համագումարի աւարտին հրաւիրուած մամուլային ակումբի մը ընթացքին, Հայաստանի նորընտիր վարչութեան ատենապետ Նարեկ Գալստեան յայտարարեց, որ ՍԴՀԿ-ն միշտ ալ կողմնակից եղած է խորհրդարանական կառավարման համակարգին եւ հետեւաբար կողմ է սահմանադրական առաջարկուող փոփոխութիւններուն: Ան աւելցուց սակայն, որ ՍԴՀԿ-ն մաս պիտի չէ ակումբի՝ իշխանական քարոզարշաւին:

«Քաղաքական նախաձեռնութիւններուն ընտրովի ենք մօտենալու եւ աշխատելու ենք առանձին մասնակցել», ըսաւ Նարեկ Գալստեան, աւելցնելով, որ ՍԴՀԿ-ն մտավախութիւններ չունի, որ իրենց նման դիրքորոշումը կրնայ ճիշդ չընկալուիլ եւ ստուեր կը գցէ իրենց ընդդիմադիր կուսակցութեան դիմագծին վրայ:

«Եթէ որեւիցէ մէկը «ոչ»-ի կողմնակից է, նշանակում է Ռոբերտ Քոչարեանի կամ Լեւոն Տէր-Յար-ը էջ 4

Տեղի Ունեցաւ ՍԴՀԿ Արեւմտեան Ամերիկայի 17-րդ Պատգամաւորական Ժողովը

Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտեան Ամերիկայի 17-րդ Պատգամաւորական Ժողովը տեղի ունեցաւ Կիրակի, Հոկտեմբերի 11-ին, Փաստիճանայի Հնչակեան կեդրոնին մէջ:

Ողջոյնի խօսքերով հանդէս եկան Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամներ:

Պատգամաւորական ժողովն ունկնդրեց շրջանաւարտ Վարիչ Մարմնի երկամեայ տեղեկագիրը: Այս լուրջ եւ հիմնական վճարական ենթակայեց օրակարգի տարբեր հարցերը:

Գալիֆորնիոյ ինչպէս նաեւ Լուիզիանայի եւ Նեվադայի կուսակցական մասնաճիւղերն ու ենթակառոյցները մերկայացնող ժողովականներ իրենց միօրեայ հաւաքի ընթացքին վճարակցեցին ու համապատասխան քանակներ ընդունեցին, ազգային, ֆաղափական եւ կուսակցական հրատապ հարցերու վերաբերեալ:

Պատգամաւորական ժողովն ընթացաւ անկեղծութեամբ եւ հասկացողութեամբ ընդհանուր մթնոլորտի մէջ, որուն աւարտին ընտրուեցաւ Արեւմտեան Ամերիկայի նոր Վարիչ Մարմինը, յաջորդելու տարիներուն համար:

ՍԴՀԿ ՄԱՍԼՈՑ ԴԻՒԱՆ

ՎԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Իրավիճակը Հայաստանում Կտրուկ Փոխուժում է

ՀԱՅԿԱԶՆ ՂԱՀՐԻՑԵԱՆ

Նոր Սահմանադրութեան նախագիծն այսօր հրապարակուել է ԿԸՑ կայքում, եւ այն հանրաքուէի կը դրուի Դեկտեմբերի 6-ին: Այս ֆոնին, վերջին օրերին տեղի ունեցան մի շարք աղմկալի իրադարձութիւններ, որոնք վկայում են, որ Հայաստանում իրավիճակը կտրուկ փոխուժում է:

Այս իրադարձութիւնները միջազնային ներքին մի շարք գործընթացներ եւ ներքին իրավիճակը հանեցին առաւել լայն հարթութիւն: Հայաստանում զանգուածային կուսակցութեան մասին յայտարարեց Ռուսաստանի Հայերի Միութեան նախագահ Արա Աբրահամեանը, ով չթաքցրեց նաեւ բարձր պաշտօններ զբաղեցնելու հնարաւորութիւնը: Նա յայտարարեց, որ իր կուսակցութիւնը փողի կարիք չի ունենալու, այդպիսով փողի սուր կարիք զգացող հայկական կուսակցութիւններին ակնարկներ անելով, որ կարող է «կլանել» նրանց:

Այսօր յայտարարութիւն տարածեց ՀԷՑ-ի նոր սեփականատէր, ռուսաստանցի մէկ այլ միլիարդատէր Սամուէլ Կարապետեանը,

չի կարող իր ազդեցութիւնը չթողնել Հայաստանի ներկայիս օլիգարխի տնտեսա-քաղաքական համակարգի գործունէութեան վրայ: Ընդ որում, իրավիճակը յատկանշական է նրանով, որ Տիգրան Սարգսեանը պաշտօնանկ եղաւ հենց այդ համակարգի ջանքերով, որի արդիւնքում ձեւաւորուեց ներկայիս կառավարութիւնը:

Հետագայում է, որ վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանն այսօր չբացուեց, որ կարող է գլխաւորել Սահմանադրական հանրաքուէի «այո»-ի շտաբը: Չի բացուում, որ նրա «համաձայնութիւնը» կապուած է վերոյիշեալ իրադարձութիւնների հետ, որոնք ինչ որ առումով վտանգի տակ են դրել ներկայիս համակարգի յետագայ կենսագործունէութիւնը ու հեռանկարը: Ըստ այդմ, Յովիկ Աբրահամեանը փորձում է նոր իրավիճակում դեր ստանձնել, որի հեռանկարները սակայն մնում են մշուշոտ:

Այսպիսով, Հայաստանի ներքին կեանքում կարծես թէ առաջանում է «դիմակայութեան» նոր գիծ, որը կարող է նոր ու անսպասելի զարգացումներ խթանել: Արդէն տեսակէտներ կան, որ Արա

Հայաստանը Մտնում է Ֆիլտրացիայի Նոր Փուլ

ԵՂԻԱԶԱՐ ԱՅՆԹԱՊՑԻ

Հայաստանում բոլոր նախանշանները կան եզրակացնելու, որ քաղաքական կեանքը կամ այսպէս կոչուած՝ քաղաքական կեանքը մտնում է ֆիլտրացիայի նոր փուլ: Ընդ որում՝ այս երեւոյթը կարծես թէ տեղի է ունենում ե՛ւ ընդդիմադիր, ե՛ւ իշխանական դաշտում:

Ֆիլտրացիան Հայաստանում բաւական բուռն թափով սկսուեց 2008 թուականին: Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ակտիւ քաղաքականութիւն վերադարձը ստեղծեց նոր իրավիճակ, եւ նա գլխաւորելով ընդդիմադիր բեւեռը՝ ըստ էութեան ստիպեց այդ բեւեռում մի շարք ներկայացուցիչներին կա՛մ յայտնուել դասակարգման ստորին հորիզոնականներում, կա՛մ պարզապէս հանդէս գալ իշխանութեան ճամբարից: Այդպիսով, մինչ 2008-եան ընդդիմադիր-քաղաքական մի ողջ պլիադա ստիպուած, կամայ, թէ ակամայ դուրս գրուեց ակտիւ քաղաքականութիւնից: Այս իրավիճակն էլ իշխանութիւններին ստիպեց նոյն գործընթացը ապրել, ի հարկէ՝ ոչ նոյնքան բուռն, ինչքան ընդդիմադիր դաշտում: Դրանից յետոյ հաստատուեց մի որոշակի ստատուս քուօ, որն այսօր կրկին ենթարկուում է վերադասաւորման եւ ֆիլտրացիայի:

Ընդդիմադիր դաշտում դրան է ենթարկուում արդէն յետ 2008-եան «պլիադան», որի մի շարք ներկայացուցիչներ եւ ուժեր ներկայումս յարաբերութիւններ են պարզում, այդ գործընթացին, բնականաբար, ասպարէզ իջած նոր ուժեր են խառնուած, եւ այս ամէնի արդիւնքում ընդդիմադիր դաշտում ֆիլտրացիայի նոր փուլը, ըստ էութեան, դուրս կը թողնի ընդդիմադիր զգալի մի հատուածի: Միաժամանակ, առաւել ակտիւ ֆիլտրացիա է սպասուում իշխանական դաշտում: Այս ակտիւութիւնը, ըստ էութեան, պայմանաւորուած է երեւի թէ նրանով, որ տնտեսական ճգնաժամ է, եւ իշխանական կարկանդակը հարկ կայ կրճատելու: Դրա համար պէտք է կրճատուեն նաեւ այս կարկանդակի մօտ գտնուող ուժերը:

Այս գործընթացը արդէն իսկ բաւական բուռն թափ է հաւաքում: Իշխանական դաշտում յարաբերութիւններ են պարզում ՀՀԿ-ն, ԲՀԿ-ն, ՀՅԴ-ն, սրան է միանում նաեւ Արա Աբրահամեանը, միաժամանակ՝ ՀՀԿ դաշտում մի քանի թեւ: Այստեղ են Յովիկ Աբրահամեանը, Սամուէլ Կարապետեանը, եւ կարծէք թէ երէկ միանալու յայտ է ներկայացուել Տիգրան Սարգսեանի անունից, քանի որ ԵՏՄ-ի նախագահները այդ կառուցի գաղթնաժողովում որոշել են, որ ԵՏՄ կոլեզիայի, ըստ էութեան ԵՏՄ գործադիր մարմնի նախագահի պաշտօնը պէտք է լինի ռոտացիոն, ռոտացիայի առաջին կողմը պէտք է լինի Հայաստանը, իսկ Հայաստանից էլ այդ պաշտօնում պէտք է նշանակուի ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպան Տիգրան Սարգսեանը: Սա իսկապէս շատ անսպասելի

որոշում էր, որը վկայում է, որ Տիգրան Սարգսեանը ստանում է Հայաստանի ներքին կեանքի վրայ ակտիւ ազդեցութեան, այսինքն՝ ներքինական խմբերի պայքարին խառնուելու հնարաւորութիւն: Այսպիսով, ինչպէս երեւում է, իշխանական ֆիլտրացիան այս անգամ կարող է լինել աւելի կոշտ ու նոյնիսկ դաժան, քան ընդդիմադիր դաշտում: Իհարկէ, պէտք է խոստովանել նաեւ, որ ֆիլտրացիոն նախկին գործընթացների էֆեկտը դաշտում մնացողների կամ գերականների որակական փոփոխութիւնների տեսանկիւնից շատ թույլ է եղել, առաւելապէս զգացուել է շատ կարճ ժամանակում եւ ըստ ամենայնի կրել է լոկ կոնիւնկտուրային բնույթ, ու շատ կարճ ժամանակ անց ֆիլտրացիայի արդիւնքում գերակայ ե՛ւ իշխանական, ե՛ւ ընդդիմադիր սեգմենտները արագօրէն վերադարձել են նախա-2008-եան աւանդույթներին ու մտածողութեանը, որի արդիւնքում շարունակել են ամէն մէկն իր դաշտի ընդհանուր դեգրադացիան: Սակայն, ինչպէս միշտ, ամէն գործընթաց իր մէջ բերում է փոփոխութեան հանրային յոյսեր:

Պէտք է խոստովանել, որ գոնէ ընդդիմադիր դաշտում այդ յոյսերի նախադրեալներ կան: Այլ հարց է, թէ ի տարբերութիւն նախկին յոյսերի՝ ինչքանով են այս նախադրեալները աւելի հաստատուն, խորքային եւ գաղափարական, ոչ թէ իրավիճակային ու կոնիւնկտուրային:

«ԱՌԱԶԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՀԷՑ-ը Հայաստանում պարզապէս Էներգետիկ օբիեկտ չէ, այլ իշխող տնտեսա-քաղաքական համակարգի առանցքային ռեսուրսը, որով ապահովում էր համակարգի ներքին ստատուս-քուօն եւ ընդհանրապէս քաղաքական դաշտի «կայունութիւնը»

որն աւելի շատ նման էր քաղաքական յայտի: Իր յայտարարութեան մէջ Կարապետեանը նշում է, որ «3 միլիոն բնակչութեան շահը մեզ համար, անկասկած, առաջնային է եւ չի կարող համեմատուել որոշ կոռումպացուած աշխատակիցների ու անբարեխիղճ սպառողների շահի հետ»:

ՀԷՑ-ը Հայաստանում պարզապէս էներգետիկ օբիեկտ չէ, այլ իշխող տնտեսա-քաղաքական համակարգի առանցքային ռեսուրսը, որով ապահովում էր համակարգի ներքին ստատուս-քուօն եւ ընդհանրապէս քաղաքական դաշտի «կայունութիւնը»: «Անբարեխիղճ սպառողները» այդ համակարգի ներկայացուցիչներն են, որոնք իրենց քուտտաների շրջանակներում իրացնում են սեփական շահերը, որի դիմաց վճարում է բնակչութիւնը: Եթէ Սամուէլ Կարապետեանի յայտարարութիւնը իրականութիւն դառնայ, ապա դա առնուազն նշանակում է ներհամակարգային նոր ստատուս-քուօ՝ դրանից բխող վերադասաւորումներով՝ քաղաքական ու տնտեսական:

Եւ վերջապէս այսօրուայ ամենաթարմ աղմկոտ տեղեկութիւնը ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպան, նախկին վարչապետ Տիգրան Սարգսեանի նշանակումն է եւրասիական տնտեսական յանձնաժողովի կոլեզիայի նախագահի պաշտօնում: ԵՏՄ-ն Հայաստանի «վերին ատեանն է», եւ այնտեղ Տիգրան Սարգսեանի յայտնուելը

Աբրահամեանի ու Սամուէլ Կարապետեանի մուտքը հայկական քաղաքականութիւն միտուած է ապագայ իշխանութեան ձեւաւորման գործընթացին եւ նպատակ ունի չէզոքացնել ներքին ինչ ինչ գործընթացներ: Բացի այդ, Հայաստանում ստեղծուել է սոցիալ-տնտեսական աղէտալի իրավիճակ, եւ թէ Արա Աբրահամեանը, թէ Սամուէլ Կարապետեանը պատրաստակամութիւն են յայտնել զգալի դեր խաղալ Հայաստանի սոցիալական ինդիւստրիայի լուծման հարցում: Անկասկած, այս գործունէութիւնը կտրուած չէ քաղաքականութիւնից, եւ քանի որ ներկայիս տնտեսա-քաղաքական համակարգը լիովին սպառել է իրեն ու կանգնած է փլուզման եզրին, կարելի է արձանագրել, որ Հայաստանում կտրուկ փոխուում է ներքին իրավիճակը: Այն առումով, որ գործող համակարգն ապամոնոտաժուելու է, դրա աւերակների վրայ նորը կառուցելու նպատակով: Այսինքն, տեղի է ունենում համակարգի «վերարտադրութիւնը» նոր դերակատարներով, իսկ Սահմանադրութեան հանրաքուէն ընդամենը «լեզիտիմացնելու է» նոր ստատուս-քուօն:

Իսկ հանրութեանն ու «տեղական» քաղաքական ուժերին հերթական անգամ դուրս են թողնում ներքաղաքական զարգացումներից, մասնաւորապէս՝ իշխանութեան ձեւաւորման գործընթացից:

«ԼՐԱԳԻՐ»

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» ամսալստիպագրի չի բաժնէր հոգն արտայայտուող բոլոր միտքերը

www.massisweekly.com
Updated every Friday

ՄԱՍԻՍ
ԾԱՌԱՅՈՒԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱՔԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՏՈՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՍՐԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ՄՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԸՆԿՐԱԾ ԱՆՆԵՆԵՐԻ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Ոչ» ԵՒ «ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՄԻԵԼՆՈՅՆ Քաղաքական Ուժերից Կազմուած 2 Ծակատ

Հայաստանում սահմանադրական փոփոխութիւնների հանրաքուէից առաջ «ոչ»-ի կողմնակիցները բաժանուած են ճամբարների եւ միասնական պայքար մղելու մասին խօսակցութիւնները դեռեւս գուտ ցանկութիւնների ոլորտից են: Այս պահի դրութեամբ «ոչ»-ի կողմնակիցների շրջանում ձեւաւորուել է երկու ճամբար՝ «Նոր Հայաստան» ու «Ոչ»-ի ճակատը»: «Ոչ»-ի երրորդ ճակատի մասին էլ յայտարարել նաեւ «Ազատամարտիկների Դաշինքի» անդամ Ռազմիկ Պետրոսեանը:

«Նոր Հայաստան» հանրային փրկութեան ճակատը ներկայացնող «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան մամուլի խօսնակ Դաւիթ Սանասարեանը NEWS.am-ի թղթակցի հետ զրոյցում նշեց, որ ամէն ինչ անելու է, որ «Ոչ»-ի կողմնակիցները համատեղ պայքար մղեն: «Մենք փորձելու ենք ամէն ինչ անել, որ մէկ ընդհանուր ճակատ լինենք, մենք սովորաբար չենք պահուած եւք, իրար դէմ չենք պայքարում, փորձելու ենք միասնական ճակատով պայքարել եւ Սահմանադրական փոփոխութիւններին դէմն առնել: Մտածում ենք, որ կը ստացուի, կան տարբեր մտեցումներ, որոնք փորձում ենք հարթել», - ասաց Դաւիթ Սանասարեանը:

Սեպտեմբերի 12-ին ստեղծուած «Ոչ»-ի ճակատը պայքարում է Սահմանադրական փոփոխութիւնների դէմ: Այս ճակատին են միացել մի շարք հասարակական կազմակերպութիւններ, նախաձեռնութիւններ, ինչպէս նաեւ «Ժառանգութիւնը», ՀԱԿ-ը, «Հիմնադիր խորհրդարանը»: Դաւիթ Սանասարեանի խօսքով՝ իրենք ընդամէնը նախաստորագրել են «Ոչ»-ի ճակատում իրենց մասնակցութիւնը, ոչ թէ ստորագրել:

Թէեւ «Ժառանգութիւնը» յոյս ունի համոզել «Ոչ»-ի ճակատի միւս ուժերին, ՀԱԿ-ը կարծես թէ «Նոր Հայաստան» հանրային փրկութեան ճակատին միանալու ոչ մի ցանկութիւն չունի: Ինչպէս նշեց Աժ ՀԱԿ իմբակցութեան քարտուղար Արամ Մանուկեանը, իրենք միանալու են ժողովրդին: «Միանալու խնդիր չունենք: Ինչքան շատ ճակատ, ինչքան շատ

իմբեր, այնքան լաւ: Ամէն ինչ նորմալ է, որեւէ խնդիր չկայ: ՀԱԿ-ը ժողովրդին է միանալու, ինչքան շատ մարդ ընդդիմանայ Սահմանադրական փոփոխութիւններին, այնքան լաւ: Բոլորիս ուզածն է, որ տապալուեն Սահմանադրական փոփոխութիւնները: Իսկ այս պայքարի ձեւերն ինչքան բազմազան լինեն, այնքան լաւ: Իսկ «Ոչ»-ի ճակատի հետ համագործակցութիւնը շարունակելու ենք», - ասաց Արամ Մանուկեանը:

«Ոչ»-ի ճակատը նախաձեռնած՝ «Զէք Անցկացնի» նոյնպէս բացառում է հաւանականութեանը՝ փրկութեան ճակատին միանալու: Նշենք, որ «Նոր Հայաստանը» ձեւաւորուել է Հոկտեմբերի 12-ին. նրանք պահանջում են իշխանափոխութիւն:

«Ռազմավարական առումով որեւէ տարաձայնութիւն չունենք «Նոր Հայաստան»-ի հետ, գուտ մարտավարական տարբերութիւններ ունենք: Այս պահի դրութեամբ ինքս միանալու հաւանականութիւն չեմ տեսնում: Պատճառն այն է, որ մենք պատկերացնում ենք, որ Սահմանադրական փոփոխութիւնների հանրաքուէն տապալելով իրականում Սերժ Սարգսեանի հեռացման գործընթաց կարող է սկսուել, բայց մենք կենտրոնացած ենք հանրաքուէն տապալելու վրայ, ոչ թէ իշխանափոխութեան վրայ», - ասաց «Զէք Անցկացնի»-ի անդամ Հրայր Մանուկեանը:

Նրա խօսքով՝ իրենք չեն դադարեցնում համագործակցութիւնը «Նոր Հայաստանի» անդամների հետ, աւելին համոզուած են՝ միմեանց օգնելու են, քանի որ Սահմանադրական փոփոխութիւնների դէմ պայքարող հանրութիւնը մի օր կարող է դառնալ իշխանափոխութիւն պահանջող հասարակութիւն:

Մինչդեռ քաղաքագէտ Արմէն Բաղալեանը համոզուած է, որ այս ճակատներից ոչ մէկն էլ լուրջ յաջողութիւններ չի գրանցելու, քանի որ անհրաժեշտ ռեսուրսը չունեն: Աւելին, քաղաքագէտը լիջեցրեց, որ այս ճակատներում ներգրաւուած ուժերից եւ ոչ մէկը՝ ՀԱԿ-ը, «Ժառանգութիւնը», «Հիմնադիր խորհրդարանը», իրենց նախկին պայքարներում յաջողութիւնների չեն հասել:

ՄԴ-Ը Պաշտպանեց Տեղեկատուութեան Աղբիւրը Չբացայայտելու ԶԼՍ-ների Իրաւունքը

Մօտ երկու ժամ խորհրդակցական սենեակում անցկացնելուց յետոյ Սահմանադրական դատարանը հրապարակեց որոշումը, ըստ որի լրագրողը իր տեղեկատուութեան աղբիւրը կարող է բացայայտել միայն ծանր յանցագործութիւնների եւ անձի պաշտպանութեան դէպքում:

«Իրաւունքի գերակայութեամբ առաջնորդուող ժողովրդավարական պետութիւնում իրաւունքների սահմանափակման համապատասխան սկզբունքներից ելնելով՝ տեղեկատուութեան աղբիւրի բացայայտման օրինական շահը գերակա կարող է ճանաչուել այն չբացայայտելու շահից այն դէպքերում, երբ աղբիւրի բացայայտումն անհրաժեշտ է անձի կենսաքի պաշտպանութեան, ծանր, առանձնապէս ծանր յանցագործութիւնը կանխելու կամ առանձնապէս ծանր յանցանքի մէջ մեղադրուող անձի դատական պաշտպանութիւնն ապահովելու համար», - որոշեց ՄԴ-ն: Բարձր դատարանը նաեւ որոշեց՝ վիճարկուող օրէնսդրական դրոյթները չեն հակասում սահմանադրութեանը, սակայն աւելի վաղ սխալ են կիրառուել: Մինչ այդ տեղեկատուութեան աղբիւրները բացայայտելու վերաբերեալ «Հրապարակ»-ի եւ «Իլուր»-ի նկատմամբ կայացուած վճիռները ենթակայ են վերանայման: Նիստից յետոյ դիմող, իրաւապաշտպան Արտակ Զէյնալեանն ասաց, թէ իրենց ամբողջութեամբ բաւարարել է վճիռը: Փաստաբաններ Արա Ղազարեանն ու Արտակ Զէյնալեանը Սահմանադրական դատարան էին դիմել, երբ ամիսներ առաջ առաջին ատենախի եւ վերաքննիչ դատարանները «Իլուր» կայքին եւ «Հրապարակ» օրաթերթին պարտադրել էին բացայայտել տեղեկատուութեան աղբիւրը եւ նշել՝ որտեղից է նրանց յայտնի, թէ Շիրակի այժմ արդէն նախկին ոստիկանապետ Վարդան Նազարեանը բռնութիւն է գործադրել յունահոռոմէական ոճի ըմբշմարտի աշխարհի չեմպիոն Արթուր Ալեքսանեանի ու նրա եղբօր նկատմամբ:

ԵՊՀ Ռեկտոր. «Դրսից Որեւէ Քարոզիչ Զի Մտնելու Համալսարան»

«Զէք Անցկացնի» նախաձեռնութիւնը քննադատում է Երեւանի պետական համալսարանում սահմանադրական փոփոխութիւնների հարցով կազմակերպուող միջոցառումները՝ պնդելով, թէ բուհի ղեկավարութիւնը «այդ»-ի քարոզչութիւն է իրականացնում:

Մայր բուհի ռեկտոր Արամ Սիմոնեանը պնդում է, որ օրերս կազմակերպուած միջոցառումը շարունակութիւն է ունենալու, եւ վստահութիւն է յայտնում, որ իրաւագիտութիւն ուսումնասիրող ուսանողները պետք է յստակ իմանան, թէ որոնք են առաջարկուող փոփոխութիւնների դրական ու բացասական կողմերը - «Եթէ կայ «ոչ»-ի քարոզ, բնականաբար, պետի երեւի լինի «այդ»-ի քարոզ: Համալսարանի մասնագէտների պարտքն է՝ իրազեկել կողմերի անդամներին եւ ուսանողութեանը, թե իսօքը ինչի մասին է, ինչու են ասում «ոչ» կամ ինչու են ասում «այդ»: Բա ո՞ւր մնաց

բազմակարծութիւնը, բա ո՞ւր մնաց առանց ճնշում գործադրելու մարդկանց կարծիք հարցնելը»:

«Այդ»-ի կողմնակից Արամ Սիմոնեանը կարծում է, որ սահմանադրական բարեփոխումների թեման պետք է քաղաքականացնել: Իսկ «Զէք Անցկացնի» նախաձեռնութեան անդամ Հրայր Մանուկեանը, հակադարձելով ռեկտորին, պնդում է՝ սա հենց քաղաքական նախագիծ է, որի նպատակը գործող իշխանութեան վերարտադրութիւնն է, եւ ուսանողների հետ կազմակերպուող միջոցառումների նպատակը նրանց նոյնպէս «այդ»-ի կողմնակից դարձնելն է. - ԵՊՀ-ում են ցանկանում կազմակերպել այդօրինակ քննարկում, սակայն Արամ Սիմոնեանը կտրուկ պատասխան տուեց՝ չի թողնելու, որպէսզի դրսից որեւէ մէկը գայ ու ԵՊՀ-ի ուսանողների շրջանում «ոչ» քարոզի. - «Դրսից որեւէ մի քարոզիչ չի մտնելու համալսարան, մենք դէմ ենք դրան»:

«Ժամանակ». Արա Աբրահամեանի Յայտնութիւնը ՀՀԿ-ականների Եւ Տագնապի Ե Մատնել

«Ժամանակ» թերթը գրում է. «Արա Աբրահամեանի ներդրումը Հայաստանի քաղաքական դաշտում ՀՀԿ շրջանակներում ընդունուել է ոչ միանշանակ: Իրավիճակը շատ պարզ է՝ Աբրահամեանն, ըստ էութեան, Պուտինի անունը շուրթերին գալիս է Հայաստանում կուսակցութիւն բացելու եւ յայտարարում է, որ իր հետ կատակ անել չի կարելի: Բնականաբար, ՀՀԿ շրջանակներում հարց է առաջանում՝ կատակո՞ւմ է Աբրահամեանը, թէ՞ իսկապէս գալիս է Պուտինի անունից: Հասկանալի է, որ Սերժ Սարգսեանից այս մասին յստակ տեղեկութիւն ՀՀԿ-ականները չեն կարող ստանալ, քանի որ Սարգսեանն ինքն էլ հազիւ թէ լիարժեք տեղեկատուութեան տիրապետի, իսկ տիրապետելու դէպքում՝ այդ մասին,

իհարկէ, չի կիսուի: Եւ բնականաբար, Աբրահամեանի յայտը ՀՀԿ-ում առաջացնում է անհանգստութիւններ, քանի որ նման կարգի, նման քաղաքական կատեգորիայի նմանօրինակ յայտից յետոյ առնուազն մտավախութիւն են առաջացնում, որ Աբրահամեանը պառլամենտում զգալի տեղ կը յաւակնի, եթէ իսկապէս գալիս է Պուտինի անունից: Եթէ ոչ, ապա ՀՀԿ-ականները կը սպասեն, թէ երբ են մի գեղեցիկ յետոյ նրա հետ անելու այն, ինչ Ծառուկեանի հետ արեցին: Սակայն արի ու տես, որ չկան յստակ երաշխիքներ՝ Պուտինն Աբրահամեանի թիկունքին է, թէ ոչ: Եւ, բնականաբար, առաջանում է տագնապ, որն էլ ծնում է ոչ միանշանակ ընկալումներ»:

ՀՀԿ-ի Քարոզչական Շտաբը Կը Ղեկավարի Վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը

Սահմանադրական բարեփոխումների շուրջ ՀՀԿ քարոզչական շտաբը կը գլխաւորի Հայաստանի վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը: ՀՀԿ ԳՄ նիստից յետոյ այս մասին լրագրողներին յայտարարեց կուսակցութեան խօսնակ, Հայաստանի Ազգային ժողովի փոխնախագահ Էդուարդ Շարմազանովը: Կուսակցութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանը Յովիկ Աբրահամեանին յանձնարարել է հանրապետութիւնում շտաբեր ձեւաւորել եւ ղեկավարել դրանք՝ Դեկտեմբերի 6-ի հանրաքուէի համար: Արդէն առաջիկայ օրերին վարչապետը գործընկերների հետ կը ձեւաւորի դրանք: Շարմազանովի խօսքով, դրա համար վարչապետը ստիպուած չի լինի արձակուրդ գնալ, քանի որ հանրաքուէների մասին Հայաստա-

նի օրէնսդրութիւնը թոյլ է տալիս համատեղել կառավարութեան ղեկավարի եւ հանրաքուէի նախապատրաստման կազմակերպչի պարտականութիւնները: Հարցին, արշաւին ի՞նչ մասնակցութիւն կ'ունենայ նախագահը, Էդուարդ Շարմազանովը պատասխանեց. «Արշաւն անցկացնելու է վարչապետը: Մեզ համար կարեւոր է, որպէսզի ամբողջ հասարակութիւնը կողմ լինի սահմանադրական բարեփոխումներին, բայց կարեւոր է նաեւ, որպէսզի գործընթացը համապատասխանի օրէնքի տալիս եւ ոգուն»:

Յիշեցնենք, որ Հայաստանի սահմանադրական բարեփոխումների նախագիծի հիմնական դրոյթը կառավարման կիսանախագահական համակարգի խորհրդարանական համակարգին անցումն է:



Թաւուքօղլուն եւ Մերկելը քննարկել են Հայոց Ցեղասպանութեան Թեման

Թուրքիայի վարչապետ Ահմեդ Նավուշթօղլուն նախօրէին Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելի հետ հանդիպման ժամանակ անդրադարձել է նաեւ Հայոց ցեղասպանութեան թեմային:

Թուրք վարչապետն, անդրադառնալով Բունդեսթագում քննարկման դրուած ցեղասպանութեան մասին բանաձեւի նախագծին, նորից խօսել է պատմաբանների յանձնաժողով ստեղծելու անհրաժեշտութեան մասին, տեղեկացնում է Գերմանիայի կառավարութեան պաշտօնական կայքը:

«Մենք անդրադարձել ենք նաեւ 1915թ. վերաբերող թեմաներին եւ այն նախագծին, որն այդ կապակցութեամբ դրուել է Բունդեսթագի քննարկմանը: Ես նշել եմ, որ այդ թեմաներն իրականում պետք է քննարկուեն ակադեմիական մակարդակով՝ յատուկ յանձնաժողովում, որի կազմում պետք է լինեն նաեւ գերմանացի պատմաբաններ: Ես ուզում եմ եւս մէկ անգամ ներկայացնել թուրքական կողմի դիրքորոշումը. Գերմանիան եւ թուրքիան Առաջին համաշխարհային պատերազմում նոյն կողմում էին կուռն, եւ



Անգելա Մերկել եւ Դաւուքօղլուն Պերլինի մէջ տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ

այս հարցում նրանք պէտք է պատմաբանների յանձնաժողովի կազմում այլ գիտնականների հետ ներկայացուած լինեն, որպէսզի քննարկեն այդ հարցը: Մենք պատրաստ ենք այդ հարցում ցանկացած օգնութիւն ցուցաբերել: Մենք ուզում ենք հայերի հետ պատմական հաշտեցման համար եւ պատրաստ ենք ցանկացած համագործակցութեան», - ասել է Դաւուքօղլուն:

Անգելա Մերկելն իր հերթին շնորհակալութիւն է ցայտնել հայ թուրքական հաշտեցման հարցում Դաւուքօղլուի առաջարկի համար եւ նշել, որ, իր կարծիքով, իրենք կարող են շարունակել ակտիւօրէն աշխատել միասին:

«Deutsche Welle»-ն Հայոց Ցեղասպանութեան Մասին Գերմանիան Չի Ցանկանում Բարկացնել Երդողանին

Գերմանիայի խորհրդարանը չի շտապում հայերի ջարդերը ցեղասպանութիւն կոչել: Միթէ ամբողջ հարցն այն է, որ չեն ցանկանում բարկացնել թուրքիայի նախագահ Ռեջէօ թաւրիպի էրդողանին: Ինքն իրեն նման հարց է տալիս գերմանական «Deutsche Welle»-ի յօդուածի հեղինակը:

Նրա խօսքով, Բունդեսթագում Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ որոշման քննարկումը յետաձգելով՝ Գերմանիայի կառավարութիւնը փորձում է շղոքորթել թուրքիային:

«Der Spiegel»-ի հրատարակուածներին համաձայն, իշխող ԲԴԴՖՍՍ կուսակցութիւնների դաշինքը եւ Գերմանիայի Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութիւնը համաձայնութեան են եկել՝ անորոշ ժամանակով յետաձգել Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերող որոշման նախագծի վերջնական ընթերցումը: Սակայն «Deutsche Welle»-ն գրում է, որ որոշ ազդիւրների պնդմամբ, յետաձգումը տեղի է ունեցել հենց ԲԴՄ-ի ջանքերով:

Միաժամանակ ընդդիմադիր Կանաչների կուսակցութիւնը պնդում է, որ խորհրդարանը մինչեւ տարեվերջ պիտի ընդունի Հայոց ցեղասպանութիւնը: «Դաշինքը տեղում դուրս է եկել, բայց ժամերը գնում են, տարեկիցն արագ աւարտին է մօտենում», - ասում է Կանաչների առաջնորդ Ջեմ ֕զգե-

միրը: Ինչպէս նշուած է յօդուածում, ոչինչ այնպէս չի ջղայնացնում թուրքիայի նախագահ Ռեջէօ թաւրիպի էրդողանին, որքան 1915-ի դէպքերի համատեքստում «ցեղասպանութիւն» եզրույթի գործածութիւնը:

Հեղինակի կարծիքով, մի բան պարզ է. այս պահին Գերմանիայի կառավարութիւնը թուրքիայի կարիքն ունի փախստականների խնդրի լուծման համար: Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելը ցանկանում է, որ նախագահ էրդողանն աւելի սերտօրէն համագործակցի ԵՄ-ի հետ: Կանցլերը կիրակի օրը թուրքիա կը մեկնի այդ հարցերը քննարկելու:

«Մերկելի այցի ազդարարումը Բեռլինում խառը արձագանքներ է առաջ բերել: Թուրքիայում ընտրութիւնները նախատեսուած են Նոյեմբերի 1-ին: Այս գարնանը էրդողանի պաշտպանողական իսլամիստական կուսակցութիւնը չի կարողացել ձայների բացարձակ մեծամասնութիւն ստանալ եւ այժմ փորձում է վերականգնել իր դիրքերը:

Գերմանիայի ընդդիմադիր Կանաչների եւ ձախական կուսակցութիւնները մտահոգութիւն ունեն, թէ Մերկելի ուղեւորութիւնը կարող է անպասելիօրէն վերածուել նախագահի ընտրական քարոզարշաւի աջակցութեան», - ամփոփում է հեղինակը:

ՄԴՀԿ Կը Ցատակացնէ Իր Դիրքորոշումը

Ճարուհակուած էջ 1-էն

Պետրոսեանի կողմնակից է: Հնչակեան կուսակցութեան համար խորհրդարանական կառավարման

համակարգի անցումը նաեւ իշխանափոխութեան հնարաւորութիւն է տալիս: Եթէ փորձենք աւելի ազնիւ գտնուել՝ արդեօք

Տիգրան Սարգսեան Կը Նշանակուի ԵՏՄ Տնտեսական Ցանձնաժողովի Նախագահ

2016 թուականի Փետրուարի 1-ից Եւրասիական տնտեսական համագործակցութեան նախագահութիւնը անցնելու է Հայաստանին, իսկ ԵՏՄ-ի գործադիր մարմնի ղեկավար է նշանակուելու Հայաստանի նախկին վարչապետ Տիգրան Սարգսեանը, ով այժմ Հայաստանի դեսպանն է ԱՄՆ-ում:

Այս մասին յայտարարուել է Ղազարստանում կայացած ԵՏՄ-ի գագաթաժողովում՝ անդամ հինգ երկրների ղեկավարների նիստին:

«Մենք որոշում ընդունեցինք, թէ Փետրուարի 1-ից՝ Ռուսաստանից յետոյ, ով է լինելու, Վիկտոր Խրիստենկոյից յետոյ ով է գլխաւորելու մեր յանձնաժողովը», - «Ինտերֆաքս»-ի փոխանցմամբ ասել է Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն եւ դիմել Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանին, - «ասացէք ինդրեմ Հայաստանի ներկայացուցչի անուն-ազգանունը»:

«Սարգսեան Տիգրան Սուրենովիչ, Հայաստանի Հանրապետութեան նախկին վարչապետը», - պատասխանել է Սերժ Սարգսեանը:

Լուկաշենկոն ընդգծել է, որ Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը հաւանութիւն է տուել Տիգրան Սարգսեանի թեկնածութեանը:

«Նրա թեկնածութիւնը պաշտպանել է Ռուսաստանի նախագահը, ով նրա հետ աշխատել է: Ասում են շատ փորձառու, զարգացած մաս-



Հայաստանի նախկին վարչապետ Տիգրան Սարգսեան

նագետ է», - նշել է Բելառուսի նախագահը:

Ներկայ պահին Եւրասիական տնտեսական յանձնաժողովի կոլեգիայի ղեկավարը Ռուսաստանի ներկայացուցչի Վիկտոր Խրիստենկոն է, իսկ ԵՏՄ-ում այժմ նախագահում է Բելառուսը:

Եւրասիական տնտեսական յանձնաժողովի յաջորդ գագաթաժողովը կ'անցկացուի Դեկտեմբերին՝ Մոսկուայում: Պայմանաւորուածութիւն է ձեռք բերուել, որ մինչ այդ կը ձեւաւորուի 10 անդամների կազմուած յանձնաժողովը՝ իւրաքանչիւր երկրից երկու անդամ կը նշանակուի: Ըստ Լուսթեան այդ յանձնաժողովի անդամը ԵՏՄ նախարարի կարգավիճակի նման պաշտօն է:

Եւրասիական Ինտեգրման Հանդէպ Հայաստանի Բնակչութեան Հետաքրքրութիւնը Նուազել է

Եւրասիական Տնտեսական Միութեան անդամ պետութիւններին քաղաքացիների շրջանում գերակշռում է եւրասիական տնտեսական ինտեգրման հանդէպ դրական վերաբերմունքը: Միաժամանակ, Հայաստանի եւ Բելառուսի բնակչութեան հետաքրքրութիւնն այդ առումով վերջին տարուայ ընթացքում նուազել է: Այսպիսին են Եւրասիական Ջարգացման Բանկի (ԵԶԲ) ինտեգրացիոն հետազօտութիւնների կենտրոնի ամենամեայ հետազօտութեան արդիւնքները:

Հետազօտութեան համաձայն, ԵՏՄ-ին անդամակցութեանը սատարողների մակարդակը Ռուսաստանի եւ Ղազարստանի բնակիչներին շրջանում կազմում է, համապատասխանաբար, 78% եւ 80%: Մինչդեռ Հայաստանի եւ Բելառուսի քաղաքացիներն աւելի ցածր են գնահատում ԵՏՄ-ին անդամակցութիւնը (56% եւ 60% համապատասխանաբար, ինչը 8%-ով ցածր է 2014 թուականի ցուցանիշներից): Հայաստանում նաեւ աւելանում է նրանց թիւը, ովքեր ան-

տարբեր են կամ բացասաբար են վերաբերում ԵՏՄ-ին անդամակցութեանը:

2015 թուականի հարցման ընթացքում Հայաստանի, Բելառուսի, Ղազարստանի եւ Ռուսաստանի բնակչութեանը հարցրել են ԵՏՄ որոշ ընդհանուր ինստիտուտների ստեղծման շուրջ վերաբերմունքի մասին, միասնական արժոյթ, ընդհանուր օրէնսդրութիւն, ընդհանուր բանակ եւ կառավարման միասնական օրգան:

«Վերլուծութիւնը ցոյց է տալիս, որ ԵՏՄ անդամ ըլլող 4 պետութիւններում այս հարցերի շուրջ միասնական դիրքորոշում չկայ: Որպէս բացառութիւն կարելի է նշել Հայաստանը, որտեղ քաղաքացիների 55%-ը դէմ է միասնական արժոյթին: Ընդհանուր բանակի մասով բացառութիւն են նաեւ Բելառուսն ու Ռուսաստանը, որտեղ քաղաքացիների մեծ մասը՝ 57% եւ 53% համապատասխանաբար, դէմ են դրան», - կենտրոնում ասել են ԲԵԼՏԱ-ին:

«ոչ»-ի կողմնակիցները, ովքեր չեն հիմնաւորում «ոչ»-ի գաղափարական մասը, որովհետեւ միայն այս իշխանութիւններն են առաջ քաշել, կարողանալու են այս երկում իշխանափոխութիւն իրականացնել, եթէ մնայ այս Սահմանադրութիւնը», աւելցուց Նարեկ Գալստեան:

Անկախ ամէն բանէ, ՄԴՀԿ ատենապետը շեշտեց, որ հասարակութեան մէջ կայ մեծ դժգոհու-

թիւն իշխանութեան որեւէ դրսեւորման հետ կապուած ու համակարգային փոփոխութիւններ անհրաժեշտ են :

ՄԴՀԿ Հայաստանի 10-րդ Համագումարի հրապարակային բացումը կատարուեցաւ Շաքաթ, Հոկտեմբեր 17-ին, Երեւանի «Անի Փլազա» հիւրանոցէն ներս, որմէ ետք նիստերը շարունակուեցան դռնփակ:

ԹՈՒՐՔ ԳՐՈՂԸ Կ'ԵՐԱԶԷ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ ՏԵՍՆԵԼ ԶԱՅՈՑ ՑԵՂԱՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՁՈՐՑԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒՄԾ ՅՈՒՇԱԿՈՒԹՈՂ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄԻՆ ԿՐԱՅ ԶԱՐԵՆՑՆ ՈՒ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՆ ԵՆ, ԹՐԲԱԿԱՆԻՆ ԿՐԱՅ՝ ԱԹԱԹՈՒՐՔԸ»

Հայկական հարցին մասին բազմաթիվ գիրքեր հրատարակված թուրք գրող Քեմալ Եալչըն, որ առաջին անգամ ըլլալով Հայաստան կ'այցելի, կը հաւատայ, որ պիտի գայ օրը, երբ Անգարայի մէջ նոյնպէս պիտի կառուցուի Հայոց Յեղասպանութեան գոհերուն յիշատակը յաւերժացնող յուշակոթող:

Լրագրողներուն հետ ունեցած գրոյցին ընթացքին Ք. Եալչըն նշած է, որ թուրքերուն կողմէ հայերուն նկատմամբ կատարուած Յեղասպանութիւնը հիմա եւս կը շարունակուի, քանի որ դեռ թուրքիան չէ ընդունած իր յանցանքը:

«Հիմա եկայ Ծիծեռնակաբերդէն, շատ յուզուած եմ, յստակօրէն կը գիտակցիմ, որ հայերուն ցաւը նաեւ իմ ցաւս է: Հայոց Յեղասպանութեան մասին քանի մը գիրք գրած եմ, բայց գիտեմ, որ ատրիկա ոչինչ է այն ցաւին դէմ, ինչ որ դուք կը զգաք:

Թուրքիան պէտք է առերեսուի իր պատմութեան հետ, ճանչնայ Յեղասպանութիւնը, հակառակ պարագային տարածաշրջանին մէջ խաղաղութիւն չի կրնար ըլլալ», - ըսած է Քեմալ Եալչըն:

Ըստ անոր՝ Հայոց Յեղասպանութեան 100-ամեակին թուրքիան աշխարհի մէջ միակ մնացած է՝ կրկնելով 1915-էն ետք թուրքիոյ իշխանութիւններուն կողմէ միշտ հնչեցուած նոյն «երգը»՝ «Օսմանեան կայսրութիւնը հայերուն հանդէպ ցեղասպանութիւն չէ կատարած»:

«Երբ էրտողան նոր եկաւ իշխանութեան գլուխ, խոստացաւ, որ ամէն ինչ պիտի ընէ, որպէսզի Հայկական հարցը դրական ըն-



թացք ունենայ, սակայն ան ալ խաբէբայ դուրս եկաւ: Հրանդ Տինքին շնորհիւ 1990-էն սկսեալ թուրքիոյ մէջ մտաւորականները սկսան բարձրաձայնել Հայոց Յեղասպանութեան մասին, բան մը, որ մինչ այդ թուրքիոյ մէջ չտեսնուած երեւոյթ էր, սակայն մտաւորականները կը հալածուէին, ինչպէս որ եղաւ Հրանդ Տինքի պարագային: Սակայն կրնամ ըսել, որ վերջին տարիներուն այս առումով թուրքիոյ մէջ բաւական դրական փոփոխութիւններ կը նկատուին, մտաւորականները, արուեստի ներկայացուցիչները կրնան բացէ ի բաց ներկայացնել իրենց կարծիքը Հայոց Յեղասպանութեան մասին», - ըսած է Քեմալ Եալչըն:

Թուրք գրողը այն կարծիքին է, որ Հայկական հարցի լուծման համար թուրքիա պէտք է Հայաստանին տարածքային, նիւթական եւ մշակութային փոխհատուցում

տայ. ըստ անոր՝ միայն այդ ձևով կարելի է երկու երկիրներուն միջեւ վերականգնել բարեկամութիւնն ու խաղաղութիւնը: «Եղբայրութեան ձգտող ժողովուրդին համար խաղաղութիւնը ամէն ինչէ կարելոր է, ես կը կարծեմ, թէ Հայկական հարցին պէտք է տալ այնպիսի լուծում, ինչպէս որ կ'ուզեն հայերը»:

Ան նաեւ անդրադարձած է թուրքիոյ եւ Ատրպէյճանի յարաբերութիւններուն՝ դիտել տալով, որ թուրքիան ամէն ինչ կ'ընէ, որպէսզի Հայաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ պատերազմ սկսի: Եալչըն հաստատած է, որ պիտի գայ օրը, երբ արդարութիւնը պիտի վերականգնի եւ տարածաշրջանին մէջ խաղաղութիւն պիտի տիրէ:

«Իբրեւ մտաւորական կը փափաքիմ, որ ատրպէյճանցիներուն եւ հայերուն միջեւ խաղաղութիւն ըլլայ: Թուրքիան մնայուն կերպով պատերազմ կը հրահրէ, Ատրպէյճանին կը վաճառէ զէնք, որով իրենք ե՛լ հայեր, եւ թուրքեր կը սպաննեն: Կը դատապարտեմ թուրքիոյ իշխանութիւններու նման գործելաճը. կարելի չէ տարածաշրջանին մէջ պատերազմ հրահրել», - ըսած է Քեմալ Եալչըն:

Թուրք գրողը նշած է, թէ ինք տեղեակ է, որ Հայաստան գալիս ետք կրնայ Ատրպէյճան երթալու առումով հարցեր ունենալ, սակայն կը կարծէ, թէ Ատրպէյճան մարդոց դէմ նման արգելքներ դնելով ոչ մէկ տեղ կը հասնի:

«Երբեք Ատրպէյճան չեմ այ-

ցելած եւ գիտեմ, որ կրնայ ըլլալ հարցեր ունենամ Ատրպէյճան երթալու առեւ, սակայն մէկ բան յստակ գիտեմ, որ Ատրպէյճան մարդոց դիմաց արգելքներ դնելով, «Սեւ ցանկ»ին մէջ արձանագրելով զանոնք ոչինչ կրնայ կառուցել եւ ոչինչի կրնայ հասնիլ», յայտնած է Եալչըն:

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄԻՆ ՎՐԱՅ ՁԱՐԵՆՑՆ ՈՒ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՆ ԵՆ, ԹՐԲԱԿԱՆԻՆ ՎՐԱՅ՝ ԱԹԱԹՈՒՐՔԸ»

Երեւանը մշակույթի եւ արուեստի քաղաք է, ինչ որ կը փաստէ, թէ այս ազգը բարձրարժէք մշակույթ ստեղծած ժողովուրդ է: 14 Հոկտեմբերին լրագրողներուն հետ ունեցած գրոյցին ընթացքին այս հաստատումը կատարեց Քեմալ Եալչըն՝ նշելով, որ հիացած ու զարմացած է Երեւանի գեղեցկութեամբ, յուշարձաններու բազմազանութեամբ, փողոցներու եւ թաղամասերու անուանումներով:

«Հայաստան գալիս ետք առաւել եւս սկսայ հայերը սիրել: Պէտք է ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ին դիմել, որպէսզի Երեւանը մշակույթի եւ արուեստի քաղաք հռչակուի: Յնցուած եմ Երեւանի մէջ Արեւմտեան Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ Հայկական շրջաններու անունները կրող թաղերը տեսնելով, Օղակաձեւ այգիին հետիոտն քաղցի մինչեւ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցի, եւ ամէն քառակուսի մեթրի վրայ արուեստի գործիչներու եւ այլ բնագաւառներու յայտնի մարդոց արձանները տեսայ: Այսպիսի բանի, ըստ բնակչութեան քանակին, աշխարհի շատ քիչ քաղաքներու մէջ կարելի է հանդիպիլ: Չիս շատ զարմացուց նաեւ մեթրոյի անուանումը՝ «Բարեկամութիւն», որովհետեւ այդպիսի անուանումներ շատ բան կ'ըսեն տուեալ ազգին մասին: Երեւանի մէջ բոլոր փողոցներուն, դպրոցներուն անունները մշակույթի գործիչներու անուններով են, նման բան չկայ թուրքիոյ մէջ», յայտնած է 25-է աւելի գիրքերու հեղինակ Քեմալ Եալչըն, նշելով՝ որ թրքական թղթադրամին վրայ պատկերուած է Աթաթուրքին պատկերը, իսկ հայկական դրամին վրայ՝ Զարենցի, թումանեանի»:

ԼԻԲԱՆԱՆ ԶԱՅՈՑԱՆԻ ԿՈՂՔԻՆ Է



Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Գալուստ Սահակեան ժընեւի մէջ տեսակցեցաւ իր լիբանանցի պաշտօնակից Նեպիհ Պըրրիի հետ: Սահակեան եւ Պըրրի փոխանակեցին այցելութիւններու հրաւերներ: Անոնք նաեւ քննարկեցին երկկողմանի բարեկամական յարաբերութիւնները զարգացնելու միջոցները, ինչպէս նաեւ Սուրիոյ զարգացումները եւ շրջանային վտանգաւոր իրադարձութիւնները: Պըրրի դիտել տուաւ, որ Հայաստան մաս կը կազմէ Լիբանանին, իսկ Լիբանան՝ Հայաստանին: Ան նաեւ դրուատեց լիբանանահայերու դերակատարութիւնը խորհրդարանին ու կառավարութեան մէջ: «Լիբանան Հայաստանի կողքին է եւ Լեւոնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի հարցին մէջ կ'աջակցի Հայաստանի Հանրապետութեան», ըսաւ Պըրրի:

Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահը նաեւ տեսակցեցաւ Ռուսիոյ Դաշնային Խորհուրդի նախագահ Վալենթինա Մատվիէնքոյի հետ: Ռուս պատասխանատուն նշեց, որ տնտեսական զարգացումի լաւագոյն միջոցը պետութիւններու միասնական միութիւններու ստեղծումն է:

Միջխորհրդարանական միութեան 133-րդ վեհաժողովի աշխատանքներուն ծիրին մէջ կայացած տեսակցութեան ընթացքին, Սահակեան նշեց, որ երկու երկիրներուն միջեւ դաշնակցային ռազմավարական համագործակցութեան հիմքը կը կազմէ ոչ միայն արդի փոխադարձ համագործակցութիւնը, այլևս երկու երկիրներու եղբայրական ժողովուրդներու դարաւոր բարեկամութիւնը, մշակութային եւ հոգեւոր մտերմութիւնը:

Յայկական Կողմի Փաստաբանները

Շարունակուած էջ 1-էն

տրուած հարցազրոյցի ընթացքին ըսած է Քլունի: Փաստաբանի կարծիքով՝ թրքական ժխտողականութիւնը անհեռանկարային է, կը դանդաղեցնէ այդ երկրի հանրութեան առողջացումը եւ կը բարդացնէ հաշտութիւնը: «Ինձի համար մեծ պատիւ էր ներկայացնել Հայաստանը այս գործին մէջ: Համոզուած եմ՝ հայերուն ընդհանրապէս չէր մտահոգեր Փերինչէքի կատարած արտայայտութիւնները: Հայերուն շատ աւելի սրտամօտ է Հոլոքի Պայլի խօսքերը, ուր յստակօրէն ըսուած է Հայոց ցեղասպանութեան մասին»:

Փաստաբանի համաձայն, ինք եւ ձեֆրի Ռոպրոլոսն այս գործին մէջ ներգրաւուած են այն պատճառով, որ գիրքնք մտահոգած էր

Միե՛ր-ի Ստորին Պալատի վճիռին մէջ յայտնուած գնահատականները, որոնցմով վիճալարոյց կը դարձնէր այն փաստը, թէ արդեօք 1915 թուականի կոտորածները կը որակուին որպէս ցեղասպանութիւն: «Նման ձեւակերպումները, իհարկէ, վիրաւորական էին հայութեան համար... Մեր համոզմամբ՝ Մարդու Իրաւունքներու Եւրոպական Դատարանի Մեծ Պալատը պէտք է սկզբունքային գտնուէր եւ առնուազն բացառէր նման արտայայտութիւնները: Այս վճիռով մենք յաղթեցինք: Դատարանը որոշեց, որ Ստորին Պալատի ձեւակերպումները անտեղի էին»:

«Հայոց ցեղասպանութիւնը պատմական անառարկելի իրողութիւն է: Մենք զգացուած ենք դատարանի նման դիրքորոշումով: Ահա՛ թէ ինչու այս վճիռը յաղթանակ է հայութեան համար», - ըսած է Քլունի:

Հարցազրույց՝ ՍԴՀԿ Լիբանանի Վարիչ Մարմինի Ատենապետ Ընկ. Ալեքսան Բեռլանի Դետ «ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՅՍՕՐ ԿԻՉԱԿԵՏԱՅԻՆ ԿԸ ՄԱԱՅ ԴԵՊԻ ԹՈՒՐՔԻԱ ԾԱՆԱՊԱՐՅՆԵՐ ԲԱՆԱԼՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ».
«ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԶԱՅԱՍՏԱՆ»ԻՆ ԸՍԱԲ ԸՆԿ. ԱԼԵՔՍԱՆ ԲԵՐԼԱՆԻ

Հարցազրույցը՝ ՍՄԳՕ ԱՐԵԱՆԻ

- Անկիւնադարձային դէպքեր կը կատարուին Թուրքիոյ մէջ:

Անցեալ Յուլիս ամսունէ սկսեալ Թուրքիան մտած է նոր հանգրուան մը, որ կը մատնէ այն մասին, թէ երկիրը քաղաքական սուր ճգնաժամ մը կ'ապրի: Ինչպէ՞ս կը մեկնաբանէք այսօր Թուրքիոյ մէջ արձանագրուող զարգացումները:

- Կը կարծեմ, թէ Թուրքիոյ մէջ սկիզբ առած զինուորական գործողութիւնները կրնան անսպասելի աճ արձանագրել: Վերջին օրերուն, ինչպէս գիտէք, Թրքական ուժերը ծանր պաշարման տակ առած էին երկրի հարաւ-արեւելեան հատածին մէջ գտնուող «Ճիզըրէ» գաւառը: ՔԱԿ-ի (PKK) դէմ եղած զինուորական գործողութիւններէն բացի յարձակումներ եղան նաեւ HDP՝ քրտամէտ կուսակցութեան կենդրոնատեղիներուն վրայ: Երկրի տարբեր շրջաններուն մէջ քիւրտ քաղաքացիներ ծեծի կ'ենթարկուին, կը հալածուին եւ բանտերը կը նստուին: Լրջօրէն մտահոգ եմ, որ այս դէպքերը կը տարածուին Թուրքիոյ տարբեր շրջաններուն մէջ, որովհետեւ էրտողան մտադիր է ամէն գնով ծանր հարուած տալ քիւրտերուն:

Չէ բացառուած, որ այս բոլոր գործողութիւնները նախատարատարուած ըլլան, որովհետեւ անցնող 7 Յունիսի ընտրութիւններէն ետք, երբ HDP (Ժողովուրդներու Դեմոկրատական կուսակցութիւն) յաջողեցաւ 10%-ի շէմը անցնել, այս բոլորը արդէն կանխատեսելի էին: Եթէ երկրին մէջ իրավիճակը այս հունով շարունակուի, չեմ բացառեր, որ յառաջիկայ 1 Նոյեմբերին նախատեսուած ընտրութիւնները ընդհանրապէս չեղեալ յայտարարուին: Տեղին կը համարեմ նշել, որ այն քիւրտերը, որոնք իշխող AKP կուսակցութեան քուէ տուին, կրնան այս դէպքերուն հետեւանքով փոխել իրենց կարծիքը եւ քուէարկել HDP կուսակցութեան: Այս վիճակներուն մէջ նախատեսելի է նաեւ, որ ծայրայեղական թուրքեր իրենց քուէն տան էրտողանի կուսակցութեան: Սակայն այս բոլորին հանդերձ, էրտողան պիտի չչաղթէ:

Շատ հաւանական է, որ յառաջիկայ ընտրութիւններուն յաղթող կուսակցութիւնը ըլլայ Թուրք ազգայնական թեքում ունեցող MHP կուսակցութիւնը: Այսօր բոլորս գիտենք, որ HDP կուսակցութեան կեդրոնատեղիներուն վրայ եղած յարձակումները կը կատարուին «Գորշ գայլերու» կողմէն: Այս «Վոհմակները» նոյնպէս փորձանք պիտի ըլլան էրտողանի գլխուն: Պէտք է նաեւ մտնել, որ այս դէպքերը պիտի ունենան կարեւոր ազդեցութիւն եւ անոնց արդիւնքները երեւելի կը դառնան թէ այսօր եւ թէ գալիք ապագային:

- Ի՞նչ կրնայ պատահիլ Թուրքիոյ մէջ, եթէ MHP կուսակցութեան ցնամ ծայրայեղական կուսակցութիւն մը իշխանութեան գլուխ գայ, արդե՞ք պոլսահայութիւնը վտանգուած կ'ըլլայ:

- Չեմ կարծեր, որ Թրքական ազգայնամոլ որեւէ կուսակցութիւն, յատկապէս՝ MHP-ն կրնայ իշխանութեան հասնել, անոնց ունեցած քուէները մօտ են HDP կուսակցութեան ունեցած քուէներուն: Ատկէ բացի, նման ծայրայեղական կուսակցութիւններ, իմ կարծիքով, յառաջիկայ տարիներուն ոչ մէկ դեր պիտի ունենան Թուրքիոյ մէջ: Այսօր նոյնն է Եւրոպայի մէջ, ուր ցեղապաշտ կուսակցութիւնները որեւէ դեր չունին: Վերադառնալով էրտողանին եւ անոր ղեկավարած AKP կուսակցութեան, որ անցնող 10-12 տարիներուն յաջողեցաւ տնտեսական ֆոնի վրայ որոշ «յաջողութիւններ» արձանագրել, բայց եւ այնպէս վերջին դէպքերուն լոյսին տակ պէտք է արձանագրել, որ Թուրքիոյ մէջ սկիզբ առած է հանգրուան մը, որ կը յատկանշուի էրտողանի անկումի սկիզբով: Էրտողան եթէ այս պէս շարունակէ,



ողբերգական աւարտ մը կրնայ ունենալ: Կրնայ ըլլալ նաեւ, որ էրտողանի կուսակցութիւնը յառաջիկայ ընտրութիւններուն յաջողի մեծամասնութիւն ապահովել խորհրդարանէն ներս, սակայն այդ չի նշանակեր, որ առկայ քաղաքական տագնապը կը վերջանայ: Բացի այդ, շատ հաւանական է, որ HDP խորհրդարանէն ներս իր ներկայ 13 առ հարիւր ներկայութիւնը քանի մը կէտով բարելաւէ: Ուրեմն, այս ընդհանուր պատկերին տակ բնական է, որ քաղաքական ճգնաժամը շարունակուի եւ իշխող կուսակցութիւնը չկարենայ նոր կառավարութիւն մը կազմել: Չէ բացառուած նաեւ, որ ընտրութիւնները ապահովական պատրուակներով ընդհանրապէս չեստաձգուին: Չմոռնանք, որ Արեւելեան շրջաններուն մէջ տեղի կ'ունենան զինուորական բախումներ եւ այդ մէկը կը հեռացնէ ընտրութիւն կայացնելու ընտրանքը:

- Հայութեան եւ Հայաստանի համար, ո՞ր քաղաքական ուժը ակնկալուի որ արագափոխուի:

- Բնականաբար հայութեան համար երբեք ձեռնառու չէ, որ Թուրք ծայրայեղականներ իշխանութեան գլուխ գան ու չի բացառուիր, որ այդ ուժերը իշխանութեան գլուխ հասնելով, հայութիւնը կրնայ խորապէս վտանգուել, ե՛ւ ներքին իմաստով եւ թէ ալ Արցախեան ճակատը կրնայ բռնկուիլ: Այս տեղ կ'ուզեմ նշել, որ Թուրքիոյ մէջ տիրող այսօրուան դրութիւնը կը նմանի 1980-ականներու իրավիճակին եւ շատ հնարաւոր է, որ երկրին մէջ անակնկալ

յեղաշրջում մը տեղի ունենայ: Բնականաբար այդ տեղի ունենալիք յեղաշրջումը պիտի կատարուի Թուրքիոյ բանակի բարձրաստիճան սպաներուն կողմէ: Հակառակ վերջին տարիներուն էրտողանի կողմէ բանակը ճնշելու փորձին, այդ կառուցը կը շարունակէ մնալ ցեղապաշտական կառուց, որ յաճախ կը փորձէ օրակարգ թելադրել: Ճիշդ է, որ բանակը կուսակցական կառուց մը չէ, բայց փոխաբերական իմաստով ան կը փորձէ, որպէս կազմակերպուած կառուց ներկայանալ:

Այս բոլոր տուեալները նկատի առնելով կարելի է ըսել, որ Թուրքիոյ մէջ չի բացառուիր զինուորական յեղաշրջում կատարուելու վարկածը:

- Այս ընդհանուր մթնոլորտին մէջ հաւանական կը նկատուի, որ Թուրքիա տարբեր խողովակներով ճնշումներ բանցնել սփիւռքահայութեան դէմ:

- Ընթացիկ 2015 տարուան ընթացքին մենք երեւելի կերպով զգացինք Թրքական հակահայ քարոզչական մեքենային բացայայտ աշխուժացումը ու զաղանիք չէ, որ ծայրայեղականներու իշխանութեան գլուխ գալէն յետոյ նոյն հակահայ քարոզչական մեքենան կրնայ փոխուել այլ բանի, անոնք կրնան տարբեր ձեւի ճնշումներ իրականացնել, կրնայ ըլլալ նաեւ, որ տարբեր հայկական գաղութներու մէջ իրենց ենթակալ «արբանեակներով» անոնք հակահայ տրամադրութիւններ հրահրեն: Ի վերջոյ չմոռնանք, որ Թուրքիան ցեղապաշտ հիմքեր ունեցող պետութիւն մըն է:

- Իսկ Սփիւռքը պատրաստ է ցնամ վտանգաւոր գործողութիւններու հակադարձելու կամ առնուազն պաշտպանուելու:

- Այո՛, կրնամ ըսել, որ Սփիւռքը պատրաստ է Թուրքիոյ կողմէ առնուած ծայրայեղ քայլերուն դէմ դնելու: Օրինակ մը տալու համար տեղին կը համարեմ նշել Լիբանանի պարագան, ուր Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի օրերուն Թուրքիան տարբեր միջոցներով յայտնի կամ անյայտ՝ ճնշումներ գործադրեց հայերուն վրայ: Վերադառնելով Թուրքիոյ այսօրուան զարգացումներուն, ի՞նչ իրավիճակ կը նախատեսէք մօտիկ

Շաբ.ը էջ 18

Advertisement for Bedros S. Maronian and Siamanto B. Maronian insurance services. Includes contact information for Los Angeles, Glendale, and Pasadena offices, a list of services like Life Insurance, Estate Planning, and Workman's Compensation, and logos for various insurance providers like New York Life, Anthem, BlueShield, Aetna, Health Net, CIGNA, and Kaiser Permanente.

ՌԻԽՏԻ ՀԱՐԻՐԱՍԵԱԿ, ՅԵՏՈՅ ԻՆՉ ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՀԱՅԵՐ

Մկրտեցէ՛ք զմասա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ

ՈՍԿԱՆ ՄԻՌԻՔԱՐԵԱՆ

Թուրքական մամուլը ողողուած է այսօր զանազան յօդուածներով եւ խոր քննարկումներով, հաւատափոխ եղած հայերու՝ իրենց արմատներուն վերադառնալու ժիր եւ աշխոյժ գործունէութեան մասին: Թուրքական մամուլը յաճախակի անդրադարձ կ'ունենայ նաեւ ծագումով հայ, հաւատափոխ, թէեւ ծաղտեալ, Թուրքիոյ քաղաքական կեանքի մէջ բարձր դիրքի հասած անհատներու մասին:

2007 թուականի Հրանդ Տինքի սպանութենէն ետք, թաղման քայլեր թիւն ընթացքին, դեկավարութեամբ թուրք լրագրողներու եւ մասնակցութեամբ կիրթ ստուար հասարակութեան, երբ յայտարարութիւններ կատարուեցան բարձրաձայն՝ «Բոլորս ալ Հրանդ Տինք ենք, բոլորս ալ Հայ ենք» ցուցատախտակներով, այնուհետեւ աշխուժացան ծաղտեալ հայերու մասին կատարուած մամուլի վերլուծումները, որոնց մէջ կարեւոր դերակատար էր թուրք պատմաբան Հալաբոլու-ն որ յայտարարեց, թէ՛ «Այնքան քիւրտերը ընդհանրապէս կրօնափոխ հայեր են, որոնք անուանափոխ ու դաւանափոխ եղած են 1915-ի տեղահանութենէն փրկուելու համար»:

2008 թուականին թուրքական մամուլը նոյնքան աշխուժութեամբ գբադեցաւ ծաղտեալ եւ դաւանափոխ հայերու մասին, երբ Հանրապետական կուսակցութեան երեսփոխանուհի՝ Ճանան Արքիթման յայտարարեց որ Թուրքիոյ նախագահ Ապտիլլա Կիլիլ-ի մայրը հայ է, իրողութիւն մը գոր նախագահը անմիջապէս հերքեց:

Յատուկ աշխուժութիւն նկատեցինք անգամ մը եւս թուրքական մամուլին մէջ, երբ 2010 թուականին Աղթամարի վերանորոգութեան Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ բացումը տեղի ունեցաւ, ուր եկած էին նաեւ թուրքացիք եւ քրտացիք դաւանափոխ հայեր: Հոս յատկանշական է անդրադառնալ այն ստոյգ իրողութեան, որ այս բացումի տօնախմբութեան եկած էին մասնակցելու Պոլսոյ Պատրիարքական փոխանորդ՝ Գերշ. Տ. Արամ Արք. Աթէշեանի հաւատափոխ (իսլամացած) գաղմիկները, որոնցմէ՛ ոմանք փափաք յայտնած էին մկրտուելու եւ վերադառնալու իրենց արմատներուն:

Ակնյայտ է որ վերջին տարիներուն թուրքական պետութիւնը զանգուածային լրատուամիջոցներով իր ուշադրութեան կեդրոնը դարձուցած է դաւանափոխ հայերը, եւ գանոնք կը նկատէ որպէս սպառնալիք՝ Թուրքիոյ անսասանութեան, այն հեռաւոր մտահոգութեամբ, որ անոնք օր մը վրէժը պիտի լուծեն իրենց հարագատներու անմարդկային սպանդին: Այս իրողութիւնը պատճառ է նաեւ այսօր, որ կարգ մը հաւատափոխ հայեր, որոնք մեծ ցանկութիւն ունին վերադառնալու իրենց արմատներուն, մնան ծաղտեալ՝ սպասելով աւելի բարենպաստ քաղաքական պայմաններու:

Արեւմտահայաստանի տարածքին, մասնաւորաբար ա'յն շրջաններուն մէջ ուր գերիշխող հասարակութիւնը քիւրտեր են, կը նկատենք յատուկ ուշադրութիւն փոքրամասնութիւններու նկատմամբ, նամանաւանդ հայերու: Այս իրո-

ղութիւնը թէեւ քաջալերական է եւ խրախուսիչ, բայց նոյն ատեն դժուար մթնոլորտ կը ստեղծէ բոլոր անոնց համար, որոնք կը մտածեն վերադառնալ իրենց պայենական արմատներուն, որովհետեւ կրնայ հալածողական նոր մթնոլորտ ստեղծել իրենց նկատմամբ թուրք հասարակութեան մէջ:

Կան նաեւ ուրիշներ, որոնք կատարելապէս իսլամացած են, բայց եւ այնպէս տակաւին իրենց աւօրեայ կեանքին մէջ յաճախ կը լսեն դարբերու արհամարանքը՝ «անհաւատ հայու կտոր» անարգական խօսքը, ո'չ միայն լայն հասարակութեան կողմէ, այլ երբեմն նոյն ինքն իրենց ընտանիքի հարագատներու կողմէ: Այս մասին կը վկայէ նաեւ Թուրք պատմաբան Իւմիթ Գուրթ, ըսելով. «Անշուշտ կը վախնան իրենց ինքնութեան վերադառնալու, որովհետեւ տակաւին կը շարունակուի ուրացումի քաղաքականութիւնը: Այս հաւատափոխներէրը կը նկատուին ո'չ թէ երկրի իրական քաղաքացիները, այլ՝ պատանդներ: Այսինքն՝ աղանդի վախկոտութիւն մը: Միայն Հրանդ Տինքին յատուկ է էր ատիկա»:

Նամանակաւ Տիգրանակերտի վերանորոգութեան Ս. Կիրակոս եկեղեցւոյ բացումէն ետք, որ կը նկատուի Միջին Արեւելքի մէջ գտնուող հայկական մեծագոյն եկեղեցին, կը նկատենք յատուկ աշխուժութիւն ծաղտեալ հայերու մօտ-վերադարձ դէպի ինքնութիւն, մկրտութիւններ, ամուսնութիւններ, հայերէն լեզուի եւ պատմութեան դասեր, հայկական երաժշտութիւն: Բայց այս բոլոր ցանկութիւններէն ետք, դժբախտաբար հօտը կը մնայ առանց հովիւի եւ Ս. Կիրակոս ալ կը շարունակէ ըլլալ գբօսաշրջիկութեան վայր:

Գիտենք բոլորս ալ թէ ինչ դժբախտ պատահարներու եւ պայմաններու տակ հայ ազգի զաւակներ իսլամութիւնը ընդունեցին որպէս փրկութեան վերջին լաստ՝ անմարդկային, արիւնարբու թուրք ցեղասպանին «եաթաղան»ին զոհ չերթալու համար: Այսօր անոնց զաւակներն ու թոռները կը փորձեն վերադառնալ իրենց արմատներուն: Ինչ պիտի ըլլայ մեր կեցուածքը: Իրաւունք ունի՞նք ըսելու որ անոնք այլեւս հայ չեն, որովհետեւ հաւատափոխ եղած են: Հայց. Առաքելական Եկեղեցին իր նուիրապետական բոլոր կառուցներով՝ ըսելիք չունի: Ահաւասիկ առաքելութեան նոր դաշտավայր, ուր թէեւ չկան Հոռմի հետապնդող ու հալածող կախերական զօրքերը, չկան գետնափորերու մէջ հաւաքուելու եւ աղօթելու դժուարին պայմանները, սակայն կայ Թուրք պետականութեան անհանդուրժող քաղաքականութիւնը: Իսկ մենք պիտի կարենա՞նք ունենալ կամ քն ու կորովը՝ յաղթահարելու բոլոր պայմանները եւ ձեռք երկարելու մեր իսլամացած եղբայներուն եւ քոյրերուն, որոնք ներքնապէս կը տառապին իրենց ինքնութեան վերադառնալու ազնիւ ճանապարհ մը գտնելու համար: Իր արմատներուն վերադառնալ ուղող հայուն, առանց խտրութեան թէ ինչ կրօնի կը պատկանի, պիտի բանա՞նք մեր մտքի, սրտի եւ հոգիի դռները, թէ՛ անգամ մը եւս հոգեբանական ցեղասպանութեան պիտի դատապարտենք զիրենք, որովհետեւ իրենց

մեծ հայրերն ու մեծ մայրերը դաւանափոխ եղած են:

Ո՞վ իրաւունք ունի յայտարարելու որ անձ մը չի՛ կրնար իր ցեղային պատկանելիութեան վերադառնալ, երբ այդ անձը համոզուած է որ ինք պէտք է վերադառնայ իր արմատներուն: Ինչն է, կամ ինչ պէտք է ըլլայ, չափանիշը՝ որպէսզի մէկը Հայ կոչուի: Ահաւասիկ նոր հարցադրումներ մեր առաջ, որոնք անյապաղ պատասխաններու կը կարօտին: Ինչ պէս իսթանբուլ վերահայացման գործընթացը Թուրքիոյ հայկական ծագումով ա'յն բնակիչներուն, որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կրնան կենդանի վկաներ հանդիսանալ ո'չ միայն հայոց ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման առաջնորդող, այլեւ գործօն մասնակիցներ՝ հողային պահանջատիրական իրաւական դաշտին աշխատանքին մէջ:

Այս տարուան Մարտ ամսու 10-ին տեղի ունեցած հարցազրոյցի մը ընթացքին, Պոլսոյ պատրիարքական տեղապահ՝ Արամ Արք. Աթէշեան, իրեն ուղղուած սա՛նչմարին, թէ «Շատ է խօսւում մահմետականացումը հայերի մասին, եւ դուք տարբեր առիթներով ասուծ էք, որ հայ լինելու չափանիշը քրիստոնեայ լինելն է, », հետեւեալ ձեռքով կը բնորոշէ հայ ըլլալու պայմանը. «Ես կ'ասեմ, որ քրիստոնէութիւնը հայ լինելու անբաժան մասնիկն է: Ազգութիւնն ու կրօնը անբաժան են մեզի համար... Անձը ինչպէ՞ս պիտի փաստէ որ հայ է, եթէ ոչ՝ մկրտութեան վկայականով: Միայն իրենց «Ես հայ եմ»մ ըսելով՝ պիտի ընդունի՞նք: Աւելի մանրամասն կարգալու եւ իմանալու համար դիմել՝ <http://hetq.am/arm/news/58917/aram-atshayan-haylinel-chapanishy-qristonutyunn.html> : Շատ լուրջ մեկնաբանութեան կը կարօտին տեղապահ սրբազանին անպաճոյճ եւ անհաղորդ յայտարարութիւնները, որոնք ո'չ մէկ ձեռով կրնան արդարանալ

քրիստոնէական քարոզչական եւ վարդապետական-դաւանաբանական հասկացողութեամբ: Այս յօդուածին նպատակէն շեղած կ'ըլլանք եթէ աւելի մանրամասն ուզենք վերլուծել: Միայն չլինենք տեղապահ սրբազանին որ, ինչ պիտի կոչենք մեր համայնավար եղբայրները, որոնք չեն մկրտուած միւնչեւ այսօր: Վերջին հարցում մը եւս տեղապահ սրբազանին. երբ թուրք պետութիւնը ՔԱԿ-ի մարտիկներուն համար կ'ըսէ՝ որ հայեր են, որովհետեւ նահատակուած մարտիկներու դիակներու քննութենէն յայտնի դարձած էր թէ անոնցմէ շատեր չէին թլփատուած, ուրեմն ինչ է չափանիշը հայ ըլլալուն: Այս ինչ որքերգութիւն է...:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ահաւասիկ ցեղասպանութեան հարիւրամեակի նուիրական մեր ուխտի ճանապարհին առջեւ ծառայող հիմնախնդիրներն ու մարտահրաւէրները, գորս պիտի կարենանք յաղթահարել, եթէ ունենանք կամք ու կորով, ներշնչում եւ հաւատք, նուիրումի անսակարկ ոգի եւ թափանցիկ գործունէութիւն: Եւ այս բոլորը՝ միայն Հայ ժողովուրդի հաւաքական շահերուն համար:

Հաւանաբար մեզմէ շատեր մտածեն թէ ինչպէս այսքան բազմաճակատ աշխատանք կարելի է դիմակալել-Հայաստան, Արցախ, Նախիջևան, Ջաւախք, Արեւմտահայաստան, սիրիւքեան գաղթօճախներ եւ եկեղեցական տագնապներ: Կարելի է՝ եթէ համադրենք մեր ռազմավարութեան աշխատանքները եւ անյապաղ նուիրումի գործի: Ժամանակը հասած է եւ այսուհետեւ իրաւունք չունինք փախուստ տալու, ընհակառակը ճակատէն պէտք է դիմադրուենք մեր բոլոր խնդիրները:

Չմոռնանք որ մեր պապեանա-

Շաք-ը էջ 19



Armenian Missionary Association of America ("AMAA") and Syrian Armenian Relief Fund ("SARF")

With the participation of the Religious Leadership of the Armenian Apostolic, Catholic and Evangelical Churches

Cordially invite you to a

SPECIAL PUBLIC GATHERING

with

REV. HAROUTUNE SELIMIAN
President of Armenian Protestant Community of Syria
&
Member of the Central Committee of "SHDAB"
"Syrian-Armenian Emergency Relief and Reconstruction Organization"
Սուրիական Երկրային Հարգման և վերակառուցման Միջոցառում

Presenting

The Ongoing War in Syria and its Ramifications on the Syrian-Armenian Community

Wednesday, October 21st, 2015
Reception and Refreshments at 7 pm
Program at 8 pm

At
Western Diocese of the Armenian Church, Kalaydjian Hall
3325 N. Glenoaks Blvd, Burbank, CA 91504

Open to the Public

ԱՐՄԻՆ ՎԵԳՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆԸ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԳՐՔԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ ՀՐՈՍՈՒՄ

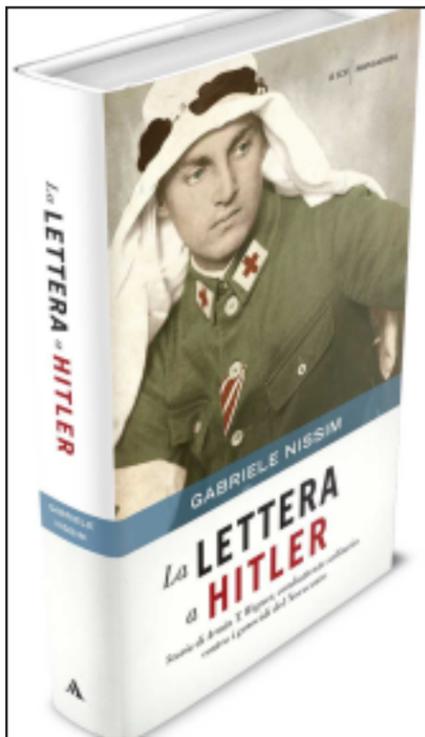


Հոկտեմբերի 15-ին Հռոմում կայացավ գերմանացի մեծ հումանիտար Արմին Վեգներին նուիրուած «Նամակ Հիտլերին» ("La lettera a Hitler") գրքի շնորհանդեսը:

Գրքում ներկայացուած է Հայոց ցեղասպանութեան եւ հրէական Հոլոքոստի դէմ Արմին Վեգների գործունէութիւնը: Գրքի հեղինակն է "GARIWO" (Garden of Righteous people- Ազգի առաքեալների այգի) հասարակական կազմակերպութեան նախագահ Գաբրիէլէ Նիսսիմը:

Շնորհանդէսը կազմակերպել էին իտալական "GARIWO" եւ "Brian Circle" հասարակական կազմակերպութիւնները: Միջոցառման բանախօսներն էին իտալացուծ Հայաստանի դեսպան Սարգիս Ղազարեանը, իտալիայի հրէական համայնքի ղեկավար Ռենցո Գատտենեան, լրագրող եւ հրապարակախօս Ջիան Անտոնիօ Ստելլան, Հռոմում Գերմանիայի դեսպանութեան մշակութային ներկայացուցիչ Շտեֆան Շնայդերը: Ելուցթեր ունեցան նա- "L'Espresso" պարբերականի թղթակից Վլոդէկ Գոլդկորնը, Արմին Վեգների որդին՝ Միքէլէ Վեգները, «Նամակ Հիտլերին» գրքի հեղինակ Գաբրիէլէ Նիսսիմը:

Դեսպան Սարգիս Ղազարեանն իր խօսքում կարեւորեց, որ հայերն ու հրեաները, որպէս ցեղասպանութիւն վերապրած ժողովուրդներ, «պէտք է իրենց պայքարով լցնեն այն բացը, որն առաջացել է անտարբերութեան հետեւանքով»: Նա նշեց, որ Հայոց ցեղասպանութեան հանդէպ անտարբերութիւնն էր, որը յետագայում հնարաւորութիւն ընձեռնեց Հոլոքոստի իրականացման համար, եւ ափսոսանք յայտնեց, որ «մարդկութեան դէմ ոճիրները չեն մնացել պատմութեան գրքերում, այլ այսօր մեր իրականութեան մաս են կազմում»: Դեսպան Սարգիս Ղազարեանը նաեւ դատարարացրեց պատմական փաստերի ազաւազման ու ժխտման բոլոր փորձերը, ինչն իրականացնում են իրար յաջորդող թուրքական բոլոր կառավարութիւնները: Եւ դեսպան Սարգիս Ղազարեանը, եւ բանախօսները խօսեցին Արմին



Վեգների՝ որպէս 20-րդ դարի ցեղասպանութիւնների դէմ պայքարի ելած, հայ, հրեայ եւ այլ ժողովուրդների ճակատագրերով մտահոգուած մարդկային բարձր արժանիքների տէր անձնաւորութեան մասին:

Վլոդէկ Գոլդկորնն իր խօսքում նշեց, որ նաեւ Արմին Վեգներին, Ֆրանց Վերֆելի նման հումանիտաների շնորհիւ էր, որ Հայոց ցեղասպանութեան հարցում «անտարբերութեան պատը ճաք տուց»՝ յաւելելով, որ Վարչաւարի գետտոյի ապստամբութեան օրերին հրեաներն ընթերցում էին վերջինիս «Մուսա լերան 40 օրը» վէպը:

Միջոցառման ընթացքում դերասանուհի Մանուէլա Կուստերմանը հատուածներ ընթերցեց «Նամակ Հիտլերին» գրքից:

Գրքի շնորհանդէսին ներկայ էին իտալացի քաղաքական, հասարակական ու մշակութային գործիչներ, իտալիայի հայ ու հրեական համայնքների անդամներ, ինչպէս նաեւ գանգուածային լրատուամիջոցների ներկայացուցիչներ:

Միջոցառումը լայնօրէն լուսաբանուեց իտալական գանգուածային լրատուամիջոցների կողմից:

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՅՈՒՇԱԿՈԹՈՂԻ ԲԱՑՈՒՄ՝ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄԷՋ



Հովանաւորութեամբ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի Լիբանանի կեդրոնական մարմինին, գործակցութեամբ Հայկազեան համալսարանի նախագահութեան, կազմակերպութեամբ Լիբանանի Հայրենակցական միութիւններու տիկնանց համախմբումին Շաբաթ, 10 Հոկտեմբեր 2015-ին, կէսօրէ ետք ժամը 5:00-ին, Հայկազեան համալսարանի «Մուկարէ» պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած յուշակոթողի բացման հանդիսութիւնը:

Արդարեւ, ընդառաջելով Պերեճիկի հայրենակցական միութեան հրաւերին, տարբեր հայրենակցական միութիւններէ կիներ 7 ամիս առաջ համախմբուելով, յանդուգն մտայնացումը ունեցան տեղադրելու խորհրդանշական յուշակոթողը: Առ այդ, Ատանայի, Ամանոսի, Այնթէպի, Պաղէի, Պերեճիկի, Կեսարիոյ, Տիգրանակերտի, Էյպեզի, Կիւրիւնի, Հաճնոյ, Քէլլէրի, Քեսապի, Խարբերդի, Քիլիսի, Լափաճի, Մարաշի, Մուշի, Ուրֆայի, Բալուի, Բուժտիկիւնի, Սասնոյ, Սեբաստիոյ, Սիսի, Թոմարգայի եւ Եոզկաթի հայրենակցական միութիւնները իրենց կարողութեան սահմաններուն մէջ, նիւթական թէ բարոյական ջախջախութեամբ իրենց ներդրումը ունեցան սոյն նախաձեռնութեան յաջողութեան:

Նշեալ ձեռնարկին ներկայ էին 3 համայնքապետերու ներկայացուցիչները, Լիբանանի մէջ Հայաստանի դեսպան Աշոտ Քոչարեան, պատուոյ հիւպատոս Աշոտ Վարդանեան, պետական երեսփոխան Սեպուհ Գալիպեան, Ս.Գ.Հ.Կ. Վարիչ Մարմնի ատենապետ՝ Ալեքսան Քէօշիկեան, Պուրճ Համուտի քաղաքապետ Անդրանիկ Մարլեան, Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի Լիբանանի կեդրոնական մարմինի անդամները, ինչպէս նաեւ գաղութի պատկան մարմիններու եւ միութիւններու ներկայացուցիչներ:

Լիբանանի եւ Հայաստանի քայլերգներուն ունկնդրութենէն ետք խօսք առաւ Հայկազեան համալսարանի նախագահ՝ վեր. դոկտ. Փոլ Հայտոսթեան: Անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին՝ ան հաստատեց, որ սոյն նախաձեռնութիւնը իր ետին ունի խորհրդանշական գաղափարներ՝ նկատել տալով, որ ամեակներու նշումին եւ յիշատակումին կարեւորութիւնը կը կայանայ անոնց ներկայացուցած խորհուրդին մէջ, ինչպէս օրինակ գետեղուած յուշակոթողը, որ միայն նշան մը չէ, այլ խորհուրդ մը կը փոխանցէ:

Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի Լիբանանի կեդրոնական մարմնի ատենապետ՝ Տիկ. Սեդա Խտըշեան՝ մեծապէս գնահատեց Լիբանանի Հայրենակցական միութիւններու տիկնանց համախմբումին նախաձեռնութիւնը, Չատագովեց անոնց ինքնավստահութիւնը եւ յաջողելու հաստատակամութիւնը:

Լիբանանի Հայրենակցական միութիւններու տիկնանց համախմբումի ատենապետ՝ Տիկ. Մարօ Պալապանեան ողջունելէ ետք ներկաները ան անդրադարձաւ հայ ժողովուրդի պատմութեան զանազան հանգրուաններուն հայ կնոջ ունեցած դերակատարութեան ըսաւ, թէ հայ կինը երբեք չէ յուսալքուած եւ միջոցներ որոնած է լաւագոյնս ծառայելու ազգի եւ հաւաքականութեան կարիքներուն: Խօսելով յուշակոթողի տեղադրման գլխաւոր նպատակին մասին՝ ան բացատրեց, որ ատիկա կը միտի լսելի դարձնել հայ կնոջ հաւաքական ձայնը ստեղծագործ եւ շինարար նախաձեռնութիւններու ընդմէջէն եւ այդ ձայնը կրնայ արձագանքել նաեւ յաջորդող սերունդներու գիտակցութեան մէջ:

Ան աւելցուց թէ մենք վերընձիւղելի գիտցող ժողովուրդի մը գաւազներն ենք: Մեր պատմութեան ընթացքին մեր յոյսը, մեր հաւատքը չենք կորսնցուցած նոյնիսկ ամենամոռայ պայմաններուն տակ, եւ պիտի շարունակենք նոյն ոգիով եւս:

Իր խօսքի աւարտին, ան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց, որոնք սատարեցին յուշակոթողի իրագործման:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ յուշակոթողի բացումը: Յուշակոթողը, որ աշխատանքն է արուեստագէտ Լենա Քելլեքեանի, կը ներկայացնէ 100-ամեակը խորհրդանշող անմոռուկ ծաղիկը:

Կողքին տեղադրուած է յուշաքար մը, որուն վրայ նշուած են մասնակցող հայրենակցական միութիւններուն անունները, ինչպէս նաեւ յուշակոթողի յղացման բացատրութիւնը:

Ձեռնարկի ընթացքին գեղարուեստական բաժինով ելուցթ ունեցաւ Անայիս Կետիկեան, որ մեկնաբանեց «Ատանայի Ողբը» երգը, իսկ Լիբանանի թեմի միջլպրաց դասերու «Աւետաբերե երգչախումբը», ղեկավարութեամբ՝ Երուանդ Քէշիշեանի, ներկայացուց ազգային-հայրենասիրական երգերու փունջ մը:

Ձեռնարկը փակուեցաւ «Պահպանիչ»ով եւ Տէրունական աղօթքով:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԷՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԵՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ECHR Rules in Favor of Turkish Politician to Deny the Armenian Genocide



STRASBOURG -- In a landmark verdict, the European Court of Human Rights (ECHR) ruled on Thursday that Dogu Perinçek, a Turkish politician, executed his right of free speech when he denied the Armenian genocide. The ECHR's 17-judge Grand Chamber, whose rulings are final, announced its decision in the politically charged case at a public hearing in Strasbourg, France, on October 15.

Judges further said Perinçek's statement, which was a matter of public interest, "could not be seen as a call for hatred, violence, or intolerance towards the Armenians" and "could not be regarded as affecting the dignity of the members of the Armenian community to the point of requiring a criminal law response."

Perinçek was convicted by a court in Switzerland, where denying the Armenian genocide is criminalized,

for his remarks branding the genocide "an international lie" in that country. He had argued that the denial was in line with his freedom of speech and took the case to the ECHR. The verdict was later confirmed by a Swiss appeal court and the Federal Supreme Court, and Perinçek took the case to the ECHR, arguing that his freedom of speech was infringed upon.

A lower chamber of the ECHR rejected the Swiss court's conviction in December 2013, saying the Turkish politician's remarks fell within the boundaries of free speech. The case came before the ECHR's Grand Chamber after Switzerland appealed that ruling.

It gained additional attention in January 2015, when prominent human rights lawyer Amal Clooney, who is

Continued on page 4

Armenia Plans To Import More Natural Gas From Iran

YEREVAN -- Armenia plans to increase its imports of natural gas from Iran beginning in 2017, a senior government official said on Tuesday.

According to Deputy Minister of Energy and Natural Resources Hayk Harutiunian, this will enable Armenia to export more electricity to the Islamic Republic as part of the swap program that exists between the two neighboring states.

In August, just one month after Iran and world powers signed a historic agreement concerning the Islamic Republic's nuclear program, Yerevan and Tehran signed a contract worth about \$120 million regarding the construction of a third high-voltage power transmission line that will connect the energy system of the two countries. Construction is expected to be completed within 18 months.

According to Harutiunian, the third transmission line will increase the volume of the Armenian-Iranian "gas-for-electricity exchange" deal.

"Definitely, the goal of this pro-

gram is precisely to increase the volumes, because we will make better use of the potential of the Armenia-Iran gas pipeline and better use of our production capacity," the official said.

At the same time, the deputy minister did not cite specific figures. "The capacity of the pipeline is 2 billion cubic meters a year, and the goal is to use it to the maximum," he said.

Data of the Armenian Customs Service show that the Iranian natural gas is less expensive than the Russian one. During 2014, in particular, Armenia imported 383 million cubic meters of natural gas from Iran at a price of about \$189 per 1,000 cubic meters. Meanwhile, over the same period Armenia purchased more than 2.1 billion cubic meters of Russian natural gas at a price of \$202 per 1,000 cubic meters.

However, the Iranian gas is not sold to Armenian enterprises and households. At the Yerevan thermal power plant it is converted into electricity, most of which is sent back to Iran.

Armenia Calls NATO's Attention to the Violation of its Air Space by Turkish Helicopters

STAVANGER, NORWAY -- Armenian delegates have raised the issue of violation of the Armenian air space by Turkish helicopters on the sidelines of the NATO Parliamentary Assembly's annual session held in Norway October 9-12. Member of the Armenian delegation Tevan Poghosyan has informed NATO Secretary General Jens Stoltenberg about the incident and addressed a letter to James Appathurai, the Secretary General's Special Representative for the Caucasus and Central Asia and hopes to receive a response early in November.

Armenian delegates Tevan Poghosyan and Koryun Nahapetyan believe the issue should be addressed, but without escalating tensions.

"If NATO really values the inviolability of borders of its member states,

it would be reasonable for the Alliance to serve an example and apologize for the incident, even if it has been caused by weather conditions. The incident is really an extraordinary and one, and I think NATO, of which Turkey is a member, should react to this case. Clear explanations are needed," Tevan Poghosyan said.

Armenia will host NATO Week from November 1 and the issue is expected to be addressed within that framework.

During the NATO PA discussions on the Syrian crisis and the issue of refugees, Armenia came forth with concrete proposals. "Armenia has hosted more than 16 thousand refugees," Koryun Nahapetyan said. He added that it would be correct for NATO to provide assistance not only to member, but also partner countries.

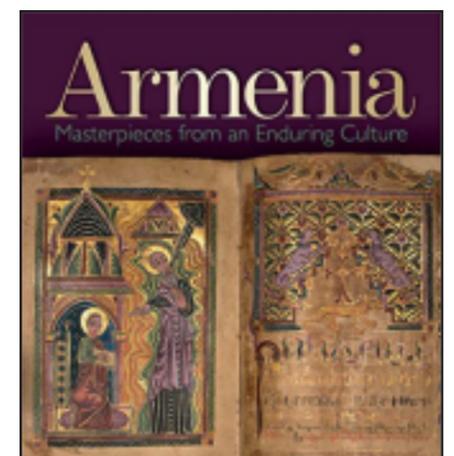
Rare Armenian Masterpieces Go on Display for the First Time at the Bodleian Libraries

OXFORD, UK -- A new exhibition at the Bodleian Libraries celebrates more than 2,500 years of Armenian history and culture with a sumptuous display of manuscripts, books, sacred objects and everyday artefacts from the Armenian community that have been handed down through the generations.

Armenia: Masterpieces from an Enduring Culture features treasures from the Bodleian's magnificent Armenian collections alongside items from private and national collections in Armenia, the Netherlands and the UK.

Opening on 23 October, Armenia is the second exhibition to be held in the Bodleian's newly renovated Weston Library. The Bodleian Library has been collecting Armenian manuscripts and printed books since the seventeenth century, but this is the first time items from the Libraries' rich Armenian collection have gone on public display in a major exhibition.

The exhibit showcases more than 100 stunning objects that demonstrate the enormous achievements of a nation with a rich, fascinating and often turbulent history. The 'enduring culture' in the exhibition's title refers to the great antiquity of Armenian culture. This landlocked country situated along the route of the Great Silk Road boasts a long history spanning more than two and a half millennia, from its first mention, carved into stone, in the reign of King Darius I (c. 550-486 BCE) to the modern Republic of Armenia and the numerous diaspora communities



worldwide. The endurance highlighted in this new exhibition also refers to the suffering and hardship which has befallen the Armenians. 2015 marks the centenary of the genocide perpetrated against the Armenian population of the Ottoman Empire by the Young Turk government during World War I.

In their honour, the Bodleian's Armenia exhibition displays a rich cache of objects spanning more than two thousand years of cultural history: from coins minted in the first century BCE during the reign of King Tigranes II to sumptuously and more modestly decorated manuscripts from the Middle Ages. The diverse range of books, maps, art and artefacts on show reveals a culture that is both religious and secular. The exhibition also features the treasured objects of survivors of the 1915 genocide including traditional Armenian needlework and needlelace items, family photographs and an Armenian family's century-old tea set.

CIS Leaders Sign Military Cooperation Pact



BURABAY, KAZAKHSTAN (RFE/RL) -- The leaders of the countries of the Commonwealth of Independent States (CIS) have signed 17 agreements, including a statement on combating international terrorism and an agreement on military cooperation through 2020.

The agreements were signed at a summit of CIS leaders – representing Armenia, Azerbaijan, Belarus, Kyrgyzstan, Russia, Tajikistan, and Uzbekistan – on October 16 in the Kazakh village of Burabay.

Armenia was represented at the summit by President Serzh Sarkisian. Representatives of Moldova, Turkmenistan, and Ukraine participated as observers.

At a press conference, Putin said closer military cooperation is necessary because the situation in Afghanistan -- which borders Tajikistan and Uzbekistan -- is "close to critical."

"Terrorists of various stripes are

gaining more and more influence and are not hiding their plans for further expansion," he said. "One of their aims is to break through into the Central Asian region. It is important for us to be ready to react to such a scenario together."

Putin said the border-security cooperation agreement "envisages the possibility of forming a grouping of border [guard services] and other agencies from Commonwealth countries to resolve crisis situations at the border."

The agreement on military cooperation, he said, will furnish a "coordinated response" to that threat.

Putin also praised the CIS as a mechanism for members to address problems caused by "negative external actors," such as "uncertainty in the global economy and rising political tensions."

CIS leaders agreed that the next CIS summit will be held in Kyrgyzstan on September 16, 2016.

Iran's First Vice-President Jahangiri's Visit to Yerevan to Revive Armenian-Iranian Economic Projects



YEREVAN (RFE/RL) --Iran's First Vice-President Eshaq Jahangiri has arrived in Armenia for a two-day official visit at the invitation of Armenian Prime Minister Hovik Abrahamian. The visit is expected to revive the Islamic Republic's economic ties with its South Caucasus neighbor.

Abrahamian greeted the arriving guest at Yerevan's Zvartnots Airport in the afternoon. According to a government press release, during his two-day stay in the Armenian capital Jahangiri is due to meet with the Armenian president, parliament speaker, prime minister, as well as the Catholicos of All Armenians.

On the Iranian delegation are the country's ministers of transport, tourism and cultural values. It is yet unclear what specific issues the Iranian official is going to discuss in Yerevan.

A meeting of the Iranian official and the Armenian prime minister took place later on Wednesday.

During the meeting Armenian Prime Minister Abrahamian said: "We have always placed importance on consistent development of our relations with our friendly neighbor Iran."

Iran is one of our most important partners, with which cooperation has a rich agenda."

Vice-President Jahangiri, for his part, said: "The Republic of Armenia has its own place in the foreign policy of the Islamic Republic of Iran, and we have no limitations in terms of developing our relations with Armenia."

Jahangiri is the highest Iranian official to have arrived in Armenia since 2011 when then Iranian President Mahmoud Ahmadinejad paid a visit. His trip comes shortly after Iran and Western powers have signed a historic nuclear deal that also implies a gradual removal of international sanctions imposed on the Islamic Republic.

During the three months following the Iran-West agreement Yerevan and Tehran have already signed an energy sector contract worth around \$120 million under which construction of a third high-voltage transmission line will be restarted.

The main purpose of Vice-President Jahangiri's visit to Yerevan is to revive Armenian-Iranian economic projects that were suspended due to sanctions.

Constitutional Court Upholds Media Rights in Source Protection Appeal

YEREVAN -- The Constitutional Court of Armenia on Tuesday ruled that journalists are not obliged to disclose their confidential sources of information in cases not involving heavy crimes and the need to protect a person.

The judges also decided that the previous rulings of Armenian courts to the opposite are subject to revision.

Lawyers Artak Zeynalian and Ara Ghazarian, who had appealed a number of controversial rulings against Armenian media that demanded that they disclose their sources of information or face criminal charges, expressed their satisfaction with the decision.

In July, responding to international criticism, state prosecutors in Armenia already dropped controversial criminal charges that had been leveled against the editor of an Armenian online publication critical of the government.

Kristine Khanumian of the pro-

opposition news website Ilur.am risked up to two years in prison for defying a court order to disclose the confidential source of a June 2014 report that accused a senior Armenian police officer of assaulting two young men outside Gyumri.

The Special Investigative Service (SIS), a law-enforcement body subordinate to prosecutors, last year ordered Ilur.am as well as the Yerevan newspaper "Hraparak" to disclose their anonymous sources, insisting that was necessary for investigating the assault allegations. Both publications refused to comply with the order backed by Armenian courts.

The SIS's decision to prosecute Khanumian sparked an outcry from many Armenian media figures as well as international watchdogs and organizations, including the Paris-based group Reporters Without Borders and the Organization for Security and Cooperation in Europe.

Former Prime Minister Tigran Sargsian to Head Eurasian Economic Commission

YEREVAN (ARKA)-- Armenia's former prime minister Tigran Sargsian will replace Viktor Khristenko as chairman of the Eurasian Economic Commission, the executive body of the Eurasian Economic Union (EEU), from 1 February 2016, Belarus president Alexander Lukashenko announced at a meeting of presidents of EEU member states in Kazakhstan today.

Sargsian served as Armenia's prime minister until April 2014 and was considered a strong supporter of Armenia's European integration. He repeatedly spoke on this topic, including in the Russian media. In a 2012 article for the Russian daily "Vedomosti" he defended the advantages of European integration. However, in September 2013, president Serzh Sarkisian chose the Eurasian integration.

After resignation Tigran Sargsian was appointed as Armenian ambassador to the United States.

At a news briefing today in



Kazakhstan Viktor Khristenko described Tigran Sargsian as a locomotive of Armenia's accession to the Eurasian Economic Union dedicating much time to the Eurasian integration.

Khristenko told the news briefing that EEU presidents decided also to reduce from three to two the number of representatives from EEU members to its Commission Board that will consist of 10 ministers.

Two Armenians Killed in Aleppo Rocket Attack

ALEPPO -- Two Armenians have been killed and another injured in a rocket attack in Aleppo's Nor Kugh district, Arevelk website reported.

Vera Kirakosian-Kentimian, 1956, and her son Harutyun Kentimian, 1985 have been killed. The injured victim is identified as Davit Ter-Nersisyan

Overall, 60-70 thousands Armenians were residing in Syria before the bloody events. More than half of them lived in Aleppo and the other half was scattered in the cities of Latakia, Homs, Qamishli, Hasaka, Raqqah, Kessab and, of course, the capital - Damascus.

Canonisation of the Genocide Victims: What is the Meaning of their Sainthood?

By Dr. Hratch Tchilingirian

On the 75th anniversary of the Armenian Genocide, in a joint Communiqué issued on April 29, 1989 for the occasion, Their Holiness Vazken I Catholicos of All Armenians and Karekin II Catholicos of Cilicia “propose[d] that the preparatory activities continue for the canonisation of [the Genocide] victims.” Indeed, the idea of religious commemoration of the Genocide victims goes back to the early years of the First Republic of Armenia (1918-1920), when the Armenian Government at the time formally applied to Catholicos Gevorg V to include the martyrs in the liturgical calendar of the Armenian Church.

In November 2014, the Synod of Bishops, headed by the two Catholicos of the Armenian Church, announced that the martyrs of the Genocide will be formally declared saints on 23 April 2015. The solemn ceremony took place in Holy Etchmiadzin on the centenary of the Genocide, where the newest saints of the Armenian Church were announced and venerated.

Canonisation is the final stage of declaration of sainthood—the last one in the Armenian Church was done some five hundred years ago—whereby a person or a group of persons are considered to share the holiness of God and their lives bear witness to the authenticity and truth of the Christian gospel. Saints are believed to have joined God in an endless sharing of a divine life beyond all corruption and have found the true life with God. As such, with their exemplary lives, the saints are an integral part of Christianity since ancient times and have a

significant place in the doctrinal, liturgical and pietistic traditions of the “One, Universal, Apostolic, Holy Church”.

In the last three decades, the discussions of the canonisation of the Armenian Genocide victims were confined to various committees and a narrow circle of clergymen. The deep theological meaning of sainthood and its relevance to faith and piety have hardly been explained to the ordinary Armenian faithful. The saints are canonized primarily for the faithful. Declaring the Genocide martyrs as saints is not rewarding them the “medal of honour,” but to provide role models to emulate and to continue the evangelistic and spiritual mission of the Armenian Church in Armenia and the Diaspora.

Were the victims of the Genocide canonized by the Church for its “symbolic value” on the 100th anniversary of the Genocide or will the declaration of these new saints provide a unique opportunity to renew and revitalize the Armenian Apostolic Church in the 21st century? This is an important question that needs serious discernment.

Theological and Political issues

Theologically, now that the victims of the Genocide have been canonized, the Armenian Church is under a dogmatic imperative, that is, they are no longer victims, but victors of Christ. Now that the victims of the Genocide are canonized, we can no longer hold *Hokehankists* (requiem services) to mourn their death, to which we have accustomed ourselves. Instead, we will celebrate the Divine Liturgy invoking their names, asking for their intercession and celebrate their vic-

tory over death, in and through Christ. The mournful, dark atmosphere of commemorations of the Genocide will have to be changed into a “festive” atmosphere. The victims are no longer victims, but saints who live in the glory of God, that is, those who have joined God in an endless sharing of a divine life beyond all corruption and have found the true life with God. Hence, the question is whether Armenians are willing to see themselves as witness to the Death and Resurrection of Christ—for whom hundreds of thousands of Armenians gave their lives—rather than perpetually identify themselves as the victim.

Politically, ever since the 50th anniversary of the Genocide, Armenians have been collectively demanding justice for the 1.5 million victims of the Genocide from Turkey in particular and the world in general. While canonising the victims *de facto* resolves the problem of justice for their lives, the political demand for justice on behalf of *saints of the church* remain a problematic issue. Furthermore, the territorial question with Turkey might also be complicated. As it is customary with saints, does it mean that the places where Armenians were martyred would be considered shrines or Armenian “holy lands”? Still, there are many indirect political implications which need to be carefully examined.

The recent canonisation of the Martyrs of the Armenian Genocide



should not be viewed as an event that added “glitter” to the observance of the 100th anniversary of the Genocide. Even as Turkey and many countries around the world continue to deny the fact of the Genocide, canonisation should not be viewed as a response to denial and, in our frustration, as a gesture of bestowing the ultimate honour to our victims by declaring them saints. We would do injustice to the victims without recognising their martyrdom for Christ and its impact on our lives individually and on our nation collectively. The saints in the church are—like celebrities today in the secular world—figures of admiration and models to emulate. Armenian Christians are called to discern the saints’ virtues and follow their example in obtaining the “heavenly crown of glory”. Canonising the martyrs of the Genocide is to perpetuate their witness to Christ through the Armenian Church’s mission and evangelism in this world.

(Hratch Tchilingirian is a scholar at University of Oxford, see www.hratch.info)

His Grace Archbishop Goriun Babian



His baptismal name was Vartkes. He was born in 1941 in the Nor Arakatz neighborhood of Bourj Hammoud. He attended the coed Lusinian (later Aksor Kasarjian) elementary school of Nor Sis. He received his secondary education in Hamazakayin’s Nshan Palanjian Jemaran of Beirut. In 1957, he was admitted to the graduating class of the seminary school of the Catholicosate of the Greater House of Cilicia in Antelias, and in 1958 he was ordained Deacon. Subsequently, he attended the novitiate courses of the seminary for three years, after which he was ordained a celibate priest at the hand of Catholicos Zareh I on May 28, 1961, and was thenceforth known as Father Goriun.

After a year teaching in the semi-

nary, he was sent to Qamishli, Syria, on a mission as instructor of Armenian language and religious subjects in the local National secondary school, at the same time serving as visiting spiritual leader for the area. In 1963, he was appointed to the position of Vicar to the Prelate of the Jeziré region by the Civil and Religious councils of Beria. That same year, having completed his treatise on the life and work of the historian Catholicos Hovhannes Traskhanagerdtsi, he received the ecclesiastical honor of carrying the pastoral staff from Catholicos Khoren I.

In 1967, he traveled to England to pursue higher studies in Theology and Armenology at Oxford University. Having completed his studies for his B. Lit. degree, he returned to Antelias in the autumn of 1973 and lectured on ecclesiastical, theological, and linguistic topics, simultaneously continuing his philological research.

In the summer of 1977, he received his Ph.D. in Theology and Oriental Studies from Oxford University. His thesis, *The Relations between the Armenian and Georgian Churches*, was published as a book in 2001 by the Antelias printing press and received the Kevork Melidinetzi literary prize for this exemplary work.

In 1977, he returned to Antelias and by the orders of the late Co-

Catholicos Karekin II of the Greater House of Cilicia, established the course “The Spiritual and Cultural Legacy of the Armenian Church,” with himself as the administrator. Having found wide acceptance, the course ended its first term with over 300 participants.

In 1978, barely having begun his pedagogical career, during the dark days of the Lebanese Civil War, he was sent to Isfahan (New Julfa), Iran, for a short period of time as Vicar to the Prelate of the historic Indo-Iranian Armenian See. In that same year, he received the rank of Extreme Doctor from Co-Catholicos Karekin II. Also in 1978, the XXIII Delegates Council of Isfahan elected him as Prelate. On May 19, 1980, he received his ordination and anointment, again at the hand of Catholicos Karekin II. And on June 19, 1986, he received the rank and honor of Archbishop, again by the Holy Encyclical of Catholicos Karekin II.

This time, due to the Islamic Revolution in Iran and the eight-year Iran-Iraq war soon following, he remained in New Julfa. Later, due to other grave issues which occurred in the country and the community, and especially to protect the rights of the Armenian community, he faithfully served the See as Prelate without despair for nearly a quarter of a century.

During the most critical and difficult years of the country and the community, he carried on the activities of the See with most prudence and

courage. He visited the warfront many times, risking his life. With his total dedication and courageous leadership, Goriun Srpazan left his indelible mark on the religious, cultural, and national mission of the See centered at the Surp Amenaprgich (Holy All-Saviors) monastery of Nor Jugha, enjoying the general respect and esteem of all Iranian-Armenians, as well as the highest government circles of Iran.

In the course of the 400 year history of Nor Jugha, Archbishop Goriun Swas the first and only clergyman who was the Prelate of the Indo-Iranian Armenian See for nearly 25 consecutive years.

In March 2002, he returned to Antelias at the invitation of Catholicos Aram I and was immediately appointed Vicar to the Catholicosate for the Armenian See of Kuwait and the Arabian Gulf. He was originally supposed to stay in Kuwait for about two years to reorganize the See; however, due to some grievous hardships in Kuwait and internal affairs of the community, by the disposition of the Catholicos, he was obligated to serve the See for nearly nine years.

During the last years, Goriun Srpazan exercised prolific constructional, organizational, and cultural activities in Kuwait and other regions of the See. He established relations with government circles of Kuwait as well

Continued on pag4

Mini Conference on Treasures of Western Armenia at Ararat-Eskijian Museum

MISSION HILLS, CA -- Ararat-Eskijian Museum, National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) and Armenian Jewelers Foundation, present a mini-conference on "Treasures of Western Armenia A Conference on Material Culture & Genocide in Western Armenia"

There is little information available in English on the material culture of Western Armenia. The recent joint publication by the Geneva-based Armenian Jewelers Foundation and the Russian Museum of Ethnography has revealed, for the first time, the ethnographic collection and records of the 1916 Scientific Expedition to Armenia led by Alexander Miller. The Treasures of Western Armenia contains valuable artifacts, traditional costumes and jewelry made and used by ordinary Armenians at the time. This knowledge exchange seminar will explore the themes of material civilization before the 1915 Genocide, its special characteristics, and ultimate fate.

Featuring the Following Presentations

tations

"The Effects of Genocide on Culture and Civilization in Western Armenia"- By Dr. Rouben Adalian, Director, Armenian National Institute, Washington, D.C.

"The Lost Treasures of Western Armenia: The Miller Collection of 1916" - by Mr. Hratch Kaspar, Director of Strategic Planning, Armenian Jewelers Foundation, Geneva

"Traditional Armenian Design Patterns Across Various Arts" - by Mr. Hratch Kozibeyokian, President, Armenian Rugs Society, Los Angeles

Copies of the book Treasures of Armenia will be available during the conference. Exhibition and reception following program at Deukmejian Banquet Hall Foyer

Sunday October 25th, 3:30 PM

Ararat-Eskijian Museum/Sheen Memorial Chapel

15105 Mission Hills Road, Mission Hills, Calif. 91345

For information contact: (747) 500-7585 or ararat-eskijian-mu

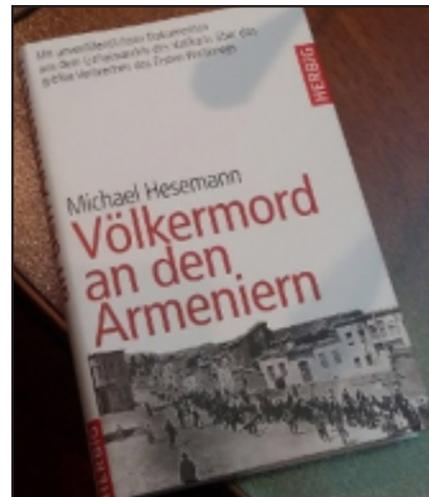
German Historian Publishes Book on Genocide Based on Vatican Archives

German scholar and historian Michael Haseemann published a book 'Armenian Genocide' based on secret Vatican documents, News.am reports.

For five years the historian studied the archives of the Vatican and found a 3000-page unpublished document, which gave him a chance to see the events in a new light. In the past historians acquired documents from Germany, US, Italy, Austria and other countries, while the Vatican archives were closed. The Vatican had many eyewitnesses and a lot of important data.

After studying the archives, the author discovered that Pope Benedict XV had sent two written appeals to the Sultan, in which he had plead to stop the massacres of Armenians. But his efforts were fruitless. Afterwards the Pope called the attention of the world to the events in the Ottoman Empire, but the world did not heed him.

The book was published in Germany in April; the author hopes it will be translated into Armenian in the nearest future and will be published in Armenia.



The historian also noted that he will attempt to make Vatican archival documents, or at least the most important ones, accessible to the Armenian National Academy of Sciences.

He believes that the Vatican plays a great role in Genocide recognition today. In April the Pope publicly announced that the events in the Ottoman Empire were genocide. This led three more countries to recognize the Genocide.

ECHR Rules in Favor of Turkish Politician

Continued from page 1

also the wife of American actor George Clooney, represented Armenia at a hearing.

The Swiss side argued that denying the Genocide took place is tantamount to "accusing the Armenians of falsifying history, one of the worst forms of racial discrimination."

Despite the ruling of (ECHR in favor of Perincek, the requirements set by the RA Government in the case were fully satisfied by the Court, the Armenian Prosecutor General's Office said in a statement.

"As a third party in the case the Republic of Armenia expected the Eu-

ropean Court's decision to exclude wordings that could in any way call into question the fact of the Armenian Genocide," the Armenian Prosecutor's Office said in its statement.

"In today's ruling, the European Court noted that in this case it is not up to the Court to decide whether the mass killings and deportations committed against Armenians in the Ottoman Empire in 1915 are qualified as genocide from the perspective of the content provided to this concept in international law. Then, the Grand Chamber established that the Court does not have the legal competence to make legal statements on this issue, regardless of the aspect from which it is done."

Lecture on "The Political Culture of the Young Turk Revolution of 1908"



FRESNO -- Dr. Bedross Der Matossian (University of Nebraska-Lincoln) will give a talk on "The Political Culture of the Young Turk Revolution of 1908: Space, Symbolism, and Language" at 7:30PM on Friday, October 30, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, Room 191, on the Fresno State campus.

The lecture is part of the Armenian Studies Program Fall 2015 Lecture Series, with the support of the Virginia-based Ararat Foundation, which was founded in 1985 and promotes Armenian culture and Christian faith, through lectures on Armenian subjects, seminars, literature distribution, and research.

The jubilation and the revolutionary festivities that took place in Istanbul after the Young Turk Revolution of July 24, 1908, are testimony to the post-Revolutionary euphoria that descended upon the different cities and ethnic groups of the Ottoman Empire. They also mark the beginnings of the public sphere that emerged from the Revolution. That public sphere employed both local print culture and local rituals in a way that allowed the new nation's varied ethnic and religious groups to participate in—and incrementally define—the culture of the new Ottoman nation. The celebrations and festivities of the successful revolution inaugurated a new era and announced the demise of the ancien régime.

This required the adoption of new categories of social and political definitions, new symbols, and an attempt to adopt a consensus among all the ethnic groups. This talk will analyze the revolutionary rituals of these festivities from the perspective of space, symbolism, and language in order to explore the extent to which these rituals attempted to create a "civic religion" that would provide social solidarity for the ethnic groups and emphasize oneness rather than distinction.

Bedross Der Matossian is an Assistant Professor of Modern Middle East History in the Department of History at the University of Nebraska-Lincoln. Born and raised in Jerusalem, he is a graduate of the Hebrew University of Jerusalem, where he began his graduate studies in the Department of Islamic and Middle Eastern Studies. He completed his Ph.D. in Middle East History in the Department of Middle Eastern, South Asian, and African Studies at Columbia University in 2008. From 2008 to 2010, he was a Lecturer of Middle East History in the Faculty of History at the Massachusetts Institute of Technology. For the Spring quarter 2014 he was appointed as the Dumanian Visiting Professor in the University of Chicago. His areas of interest include ethnic politics in the Middle East, inter-ethnic violence in the Ottoman Empire, the history of the Armenian Genocide and modern Armenian history. In addition to contributing to numerous edited volumes, his articles have also appeared in the Journal of Palestinian Studies, Jerusalem Quarterly, Armenian Review, Majallat al-Dirasat Al-Filastiniyya, European Journal of Turkish Studies, Genocide Studies and Prevention: An International Journal, Journal of the Society for Armenian Studies, Turcica, and Ararat Quarterly. He is the author of Shattered Dreams of Revolution: From Liberty to Violence in the Late Ottoman Empire (Stanford University Press, 2014).

Copies of Shattered Dreams of Revolution will be on sale at the lecture.

The lecture is free and open to the public. Free parking is available, with no permit necessary in Fresno State Lots P5 and P6, near the University Business Center.

For more information about the lecture contact the Armenian Studies Program www.fresnostate.edu/armenianstudies.

His Grace Archbishop Gorjun Babian

Continued from page 3

as embassies of other countries. With his frequent interviews with local Arabic and English media representatives, he achieved significant success from the perspective of introducing the Armenian community of Kuwait and the history and culture of the Armenian people and Church generally, and es-

pecially the Armenian Cause.

In 2011 he returned to the Holy See, Antelias, and devoted himself to philological studies.

He went to his eternal rest on May 21, 2015.

His Grace contributed to the Armenian press; he is the author of numerous literary and philological works and articles.

ԲԱՑԱՌԻԿ ՑՈՒՑԱՐԱՆԴԵՍ ՕՔՍՖՈՐԴԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՈՒՄ



Աշնան գալու հետ միասին ակտիվացում է նաև մշակութային եւ կրթական կեանքը Մեծ Բրիտանիայում: Տարուայ ամենակարեւոր եւ սպասուած իրադարձութիւններից մէկը կարելի է համարել երկարատեւ ընդմիջումից յետոյ աշխարհի ամենահին ու հանրայայտ գրադարաններից մէկի՝ Բոդլիան գրադարանի բացումը:

Օքսֆորդի համալսարանի սրտում տեղակայած այս կարեւոր կրթական կեդրոնը հիմնուել է 1602, սակայն արմատներով գնում է մինչեւ 14-րդ դարի խորքերը: Գրադարանը՝ աւելի քան 11 միլիոն գրքերով, իր մեծութեամբ երկրորդն է Մեծ Բրիտանիայում:

Մեզ՝ հայերիս համար, յատկապէս պատուաբեր է, որ վերանորոգումից յետոյ կազմակերպուած առաջին ցուցադրութիւնը նուիրուած է Հայաստանին ու հայ մշակույթին: Հոկտեմբերի կեսերից մինչեւ 2016թ փետրուար Բոդլիանը կը հիւրընկալի «Հայաստան, յարատեւող մշակույթի գանձերը» խորագրով ցուցադրութիւնը՝ նուիրուած է Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցին: 2015-ը նաեւ յիշարժան տարի է Օքսֆորդի համալսարանի համար, քանի որ նշուած է ազգային մեծ բարերար Գալուստ Կիւլպէնկեանի նուիրատուութեամբ բացուած Հայագիտական կեդրոնի 50-ամեակը:

Այս կարեւոր ձեռնարկի կազմակերպման նախաձեռնողներն ու հովանաւորներն են Հայաստանի նախկին վարչապետ Արմէն Սարգսեանը, լոնդոնաբնակ բարերար Րաֆֆի Մանուկեանը եւ «Գալուստ Կուլպէնկեան» հիմնադրամը: Ցուցադրութեան համակարգողներն են՝ Օքսֆորդի համալսարանի պրոֆեսոր, յայտնի հայագէտ Թէօ Վան Լինտը եւ Բոդլիանի գրադարանավար Ռոբին Մէյքերը: Պատուելով Հայոց ցեղասպանութեան զոհերի յիշատակը, ցուցահանդէսի կազմակերպիչները նպատակ ունեն այցելուներին ցոյց տալ հայ ժողովրդի բազմադարեայ մշակութային ձեռքբերումները՝ հարուստ կրօնական եւ գրական կոթողներից մինչեւ աշխարհասփիւռ հայկական համայնքների ու առեւտրականների թողած ժառանգութիւնը:

Ցուցադրութեան կեդրոնականի մէջ կը լինեն յայտնի 17-րդ

դարակգրի մանրանկարիչ Մեսրոպ Խիզանցու ծաղկած հիասքանչ Աւետարանը եւ նրա աշակերտ՝ Յակոբ Զուղայեցու ձեռագրերը, ինչպէս նաեւ հայկական առաջին տպագիր գրքերի օրինակները:

Հիմնական թեման, այնուամենայնիւ, կը լինի Հայոց ցեղասպանութեան պատմութիւնը: Ցուցանմուշներ են հաւաքուել Մանչեստրի եւ Լոնտոնի համայնքներից, որոնք նկարագրելու են ցեղասպանութեան արհաւիրքը վերապրած ու Մեծ Բրիտանիայում հաստատուած հայերի ամէնօրեայ տնային, մշակութային եւ կրօնական կեանքը՝ անհատական պատմութիւններով հանդերձ: Կը ներկայացուի նաեւ Մեծ Եղեռնի մասին անդրադարձը ժամանակակից գրականութիւնում, մասնաւորապէս՝ Հրանտ Տինքի, Էլիֆ Շաֆակի



եւ Ֆեթիյէ Չեթինի գործերում:

Ցուցադրութեանը զուգահեռ կը կազմակերպուեն դասախօսութիւններ եւ քննարկումներ, ինչպէս նաեւ համերգներ:

Նման կարեւոր նախաձեռնութիւնը վստահաբար իր ազդեցութիւնը կ'ունենայ բրիտանական լայն հասարակութեան եւ յատկապէս՝ միջազգային ուսանողական շրջանակում, Հայաստանի պատմութեան եւ մշակույթի ու Հայոց ցեղասպանութեան մասին իրազեկմանը ու ճանաչողութեան մակարդակի բարձրացմանը:

ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹՅԻՆ «ՀԱՅԱՐՏՈՒՆ» ԿԵԴՐՈՆՈՒՄ



2015 թուականի Հոկտեմբերի 14-ին, Վիրահայոց Թեմի «Հայարտուն» կենտրոնի Գալուստ Կիւլպէնկեան սրահում բացուեց «Սուրբ Էջմիածնի նկարիչները Թբիլիսիում» խորագրով ցուցահանդէս: Այն նուիրուեց քաղաքի աւանդական «Թբիլիսոբա» տօնին եւ բացուեց «Մցիեթոբա» տօնի օրը: Ցուցահանդէսը դարձաւ Սուրբ Էջմիածնում Սրբալոյս միւլոնի օրհնութեանը նուիրուած «Թբիլիսահայ նկարիչները Մայր Աթոռում» ցուցահանդէսի շարունակութիւնը:

Ցուցահանդէսը կազմակերպուեց Վիրահայոց Թեմի առաջնորդարանի եւ Էջմիածնի քաղաքապետարանի նախաձեռնութեամբ, Վրաստանի հայ նկարիչների միութեան ու Վիրահայոց Թեմի «Հայարտուն» կենտրոնի աջակցութեամբ: Բացման հանդիսութեանը յատուկ ժամանել էին Էջմիածնի քաղաքապետարանի պատուիրակութիւնը քաղաքապետ՝ Կարէն Գրիգորեանի գլխավորութեամբ, Վիրահայոց Թեմի Սամցխե-Ջաւախքի ընդհանուր առաջնորդական փոխանորդ Տէր Բաբգէն վարդապետ Սալբիլանը եւ Վրաց Ուղղափառ Եկեղեցու Ախալքալաքի եւ Կոմբուրդոյի միտրոպոլիտ Նիկոլոզ Փաճուաշվիլին:

Էջմիածնի 21 նկարիչների շուրջ 50 աշխատանքները դիտելու էին եկել ինչպէս հայ, այնպէս էլ վրացի եւ այլազգի նկարիչներ, արուեստագէտներ, մտաւորականներ, արուեստասէր հասարակայնութեան ներկայացուցիչներ: Ցուցահանդէսը բացեց Վիրահայոց

Թեմի մշակույթի բաժնի տնօրէն, «Հայարտուն» կենտրոնի ղեկավար Լեւոն Չիլիլեանը:

Գոյների միջոցով արտայայտուելու ունակութիւն, կեանքի ուրիշմը, զգացմունքները վրձնահարուածով փոխանցելու վարպետութիւն, կտանների գեղեցիկ ցուցադրութիւն՝ այսպէս արժեւորեցին ցուցահանդէսը բանախօսանք, Վրաստանի խորհրդարանի պարզամաւոր Ռուսլան Պողոսեանը, բանաստեղծ-թարգմանիչ Գիւրի Շահնազարը, նկարիչ Ներսէս Մելիքեանը, մանրանկարիչ Մերուժան Շահումեանը, քաղաքի Սակրեբուլոյի ներկայացուցիչ Մարգարիտա Խիդիրբեգաշվիլին եւ միւսներն իրենց ելույթներում: Իսկ մետրոպոլիտ Նիկոլոզ Փաճուաշվիլին յայտարարեց՝ Ախալքալաքում մշտապէս գործող պատկերասրահ բացելու իր նպատակի մասին: Էջմիածնի քաղաքապետ Կարէն Գրիգորեանը երախտիքի խօսքեր ուղղեց Վիրահայոց Թեմի առաջնորդին Սուրբ Էջմիածնում Թբիլիսիում ցուցահանդէս կազմակերպելու իր մտալոյսման իրականացմանը ցուցաբերած աջակցութեան համար եւ Սրբազան Հօրը փոխանցեց զօրավար Մանուէլ Գրիգորեանի կողմից շնորհած «Երկրապահ միութեան 20-ամեակ» մետալը:

Վերջում իր օրհնութիւնը յղելով ներկաներին, գնահատանքի խօսք ասաց Վիրահայոց Թեմի առաջնորդը: Սրբազանը ողջունեց

Շաբ.ը էջ 14

**Ձեր Ծանուցումները
Վստահեցէ՛ք
«Մասիս»
Շաբաթաթերթին**

T: (626) 797-7680
F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net

ԿԱՅԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԿԵ ԵՆՐԿԱՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳԻՑՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԳՐԻՍՏԱՆԻՍ

ՓԵՍԱՑՈՒՆ

Տեղի կունենայ Հինգշաբթի 29 Հոկտեմբեր 2015 երեկոյան ժամը 7:30-ին
ՀԿԲՄ Կարօ Սողանալեան Սրահէն Ներս
1060 N. Allan Avenue, Pasadena, CA
Մուտք՝ \$10 ներառիպ ընթրիք

ԿՐԿԵԱՆՑ

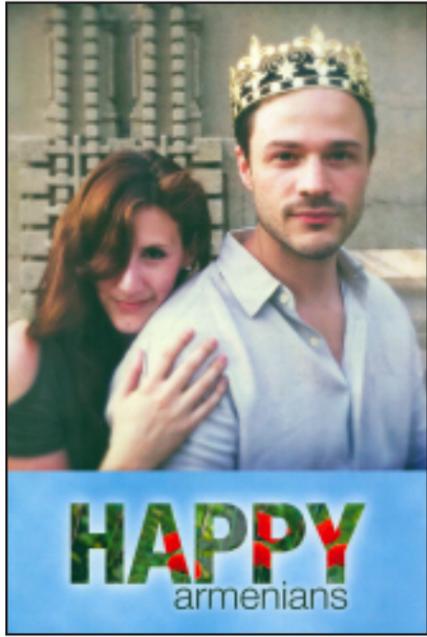
GAIDZ YOUTH ORGANIZATION
PRESENTS GAIDZ MOVIE NIGHT
THE BRIDE FROM CIRCUS (2011) - Armenian comedy film

Thursday, October 29, 2015 at 7:30 pm
AEBU Garo Soghanalian Hall
1060 N. Allan Avenue, Pasadena, CA
Fee \$10, dinner included

ԹԱՏՐՈՆ

«ՈՒՐԱԽ ՀԱՅԵՐ» HAPPY ARMENIANS (Անդրանիկ բեմադրութեան առթիւ)

Վերոյիշեալ թատերախաղի ծանուցագիրքին ազդուած եւ ուրախ տրամադրութիւն մը բնութիւնը կանխամտածումով, Հոկտեմբեր 9ին, 2015, ներկայ եղանք Նորթ Հոլիվուտի Art Center համալիրի թատրոնի փոքր դահլիճը: Այդ երեկոյ պիտի վայելէինք vista players նորակազմ թատերախումբի «Ուրախ Հայեր» (Happy Armenians) բեմադրութիւնը:



Գրեթէ բոլոր ներկաներուն համար թէ թատերասրահը եւ թէ երիտասարդ արուեստագէտ Արամ Գուլումճեանի գրած եւ իր կողմէ իսկ բեմադրուած (անդրանիկ ներկայացում) բեմադրութիւնը նորութիւն մըն էր:

Նշենք որ Արամ Գուլումճեանի գլխավոր մտահոգութիւնը եղած է ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած պատշաճ թատերախաղ մը պատրաստելը: Հեղինակը իր նօթերուն մէջ այս մէկը կը բացայայտէ ըսելով որ «Ուրախ Հայեր»ը ձօնուած է 1.5 միլիոն նահատակներու եւ իր մօր Աստղիկի յիշատակին, որ իրեն համար կը նկատուի «ամենուրախ հայր»...:

Գալով անգլերէն լեզուով բեմադրուած թատերախաղի նիւթին՝ կարելի է անվարան զայն բնութագրել որպէս տարօրինակ եւ ֆանթասթիք համադրում մը, որուն մէջ առկայ է մեր անցեալի պատմութիւնը (Կիլիկեան թագաւորութիւն) Հայրենիքի պաշարումը, ներխուժող հրոսակներ սահմաններէն եւ այլ ցնորամիտ երեւակայութիւններ: Մէկ խօսքով հինն ու նորը, անցեալն ու ներկան, պալատական կեանքն ու աշխարհիկ բարքերը (միասեռականութիւն, եւայլն), երեւան հանող հակասութիւններ: Այս բոլորը իրար հետ շարկապելով երբեմն զանոնք կ'ընդերուզ լրսանձելուսհայ գաղութի աւօրեայ մտորումներուն հետ, որոնք կ'երկարին 1375ի Կիլիկեան թագաւորութեան անկումէն մինչեւ Մեծ Եղեռն:

Բիէսի դերակատարները արհեստավարժներ էին եւ լաւագոյնս

կրցան դրսեւորել իրենց կերպարները, մամաւորաբար Լեւոնը Daniel Hubbard, Սիրան՝ Heather Lynn Smith, Փաթրիքը՝ Tavis L. Baker, Թագուհին՝ ձէյտ Հայկուշը եւ թագաւորը՝ Gregory De Petro:

Ուշագրաւ էին տարագները, բեմայարդարումն ու երաժշտութիւնը, որոնք անթերի կերպով պատրաստուած էին «Վիսթա» թատերախումբի հայ անձնակազմին եւ արուեստագէտներուն կողմէ:

Այս ֆանթեզին դիտելէ ետք կու գանք այն եզրակացութեան որ գեղարուեստական բարձրորակ խաղարկութիւն մը հրամցուած էր հանդիսականներուն: Հաւանաբար բեմադրիչն ունէր հետեւեալ պատգամը թատերասէր հասարակութեան: ա. Պատահական դեկավարները չընտրել:

բ. Արդար ըլլալ եւ խորակասութեան հետ մնալ:

գ. Ուշադիր, իմաստուն եւ շրջահայեաց ըլլալ:

դ. Ազատասէր ըլլալ եւ չապահինիլ ուրիշներու:

Այսուհանդերձ որոշ վերապահութեամբ եւ նուազ յագեցու-

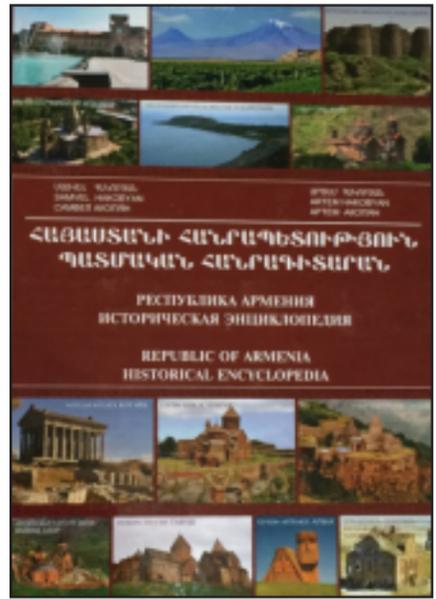
ԼՈՅՍ Է ՏԵՍԵԼ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆԸ

Պատմաբան Սամուէլ Յակոբեանն այսօր ներկայացրել է իր հեղինակած «Հայաստանի Հանրապետութիւն» 11 հատորանոց պատմական հանրագիտարանը: 11 հատորները նա ներառել է մէկ գրքում՝ ներկայացնելով ՀՀ բոլոր մարզերն ըստ բնակավայրերի՝ իրենց պատմաշակութային միջավայրով հանդերձ: Հատորում անդրադարձ է կատարուել նաեւ Արցախին ու նրա պատմաճարտարապետական միջավայրին:

Մօտ երեսուն տարիների աշխատանք՝ գետեղուած մէկ գրքում, որը կոչուած է «Հայաստանի Հանրապետութիւն»: Պատմաբան Սամուէլ Յակոբեանի 11 հատորանոց հանրագիտարանում Հայաստանի բոլոր մարզերն են ըստ առանձին բնակավայրերի, մօտ տասը հազար լուսանկարներ, եռալեզու ամփոփ տեղեկատուութիւն:

Մասամբ ներկայցուած է նաեւ Կիլիկեան Հայաստանն ու Արցախը: «Ի դէմս այս հանրագիտարանի՝ ես փորձեցի ստեղծել իւրօրինակ մի անձնագիր, որը իւրաքանչիւրին հնարաւորութիւն կը տայ ճանաչել Հայաստանը իր բնակավայրերով, նրանց պատմութեամբ ու պատմաճարտարապետական յուշարձաններով հանդերձ», ասում է պատմաբանը:

Ըստ նրա՝ աշխատութիւնը ներկայացնում է ոչ միայն գրանցուած ու հանրութեանը յայտնի յուշարձանների հարուստ ցանկ,



այլեւ արժէքաւոր, սակայն անյայտ յուշարձաններ, թանգարաններ, տուեալ բնակավայրում գտնուող ռազմավարական նշանակութիւն ունեցող գործարաններ, Հայաստանի ազգային փոքրամասնութիւնների մշակոյթը ներկայացնող յուշարձաններ եւ այլն:

«Հայաստանի Հանրապետութիւն» մէկ գրքում ամփոփուած 11 հատորանոց հանրագիտարանի հազար օրինակները կարող են դառնալ իւրաքանչիւրիս սեղանի ցանկալի գիրքը, սակայն հեղինակի ցանկութեամբ դրանց առաջին հասցէատէքերը կը լինեն կրթօջախներն ու հայկական զօրամասերը:

Ծուծեամբ դուրս եկանք սրահէն, քանի որ բիէսի խորագիրը՝ Happy Armenians խոտոր հանդիսացաւ իր բովանդակութեան հետ եւ չարդարացուց ինքզինքը:

Միւս կողմէ գնահատելի է գրող եւ բեմադրիչ Արամ Գուլումճեանի նորարարութիւնը թա-

տերական կեանքէն ներս: Իրեն կը մաղթենք յարատեւութիւն եւ նորանոր յաջողութիւններ: Սփիւռքահայ թատրոնը կարիքն ունի նոր բեմադրիչներու: Իսկ Ա. Գուլումճեան կրնայ արդարացնել իր վրայ դրուած յոյսերը:

Գ. ՄՈՒՈՅԵԱՆ

ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ

Շարունակուած էջ 13-էն

էջմիածնի քաղաքապետարանի, Սամցխե-Ջաւախքի ընդհանուր առաջնորդական տեղապահի, Ախալքալաքի ու Կոնստանդնուպոլիսի մետրոպոլիտի, ինչպէս նաեւ էջմիածնից ժամանած նկարիչների ներկայութիւնը ցուցահանդէսին կարեւորեց երկու քրիստոնեայ ժողովուրդների մշակութային բարեկամութիւնը:

Ախալքալաքի մետրոպոլիտի եւ Սամցխե-Ջաւախքի առաջնորդութեան փոխանորդի հրահրով Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի նկարիչները մէկ ամիս յետոյ կը ցուցադրուեն Ախալքալաքում: «Սուրբ Էջմիածնի նկարիչները թբիլիսիում» ցուցահանդէսը «Հայարտուն» կեդրոնում կը շարունակուի մինչեւ Նոյեմբերի 14-ը:

OFFICE SPACE FOR RENT IN PASADENA
ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104
Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

The Cotsen Institute of Archaeology at UCLA announces
The 2nd Hampartoum and Ovsanna Chitjian Conference in Armenian studies:
"Armeno-Persian Relations and the Persarmenian Community Throughout the Ages"
Saturday, November 14th, 2015. 11:00 AM – 5 PM
Featured speakers:
Dr. Marco Brambilla: "The Architecture of the Houses of the Armenians in New Julfa." (University of Rome)
Prof. Touraj Daryee "Reflections on the History and Society Arshakuni Armenia and Arsacid Iran." (UC Irvine)
Ms. Kristine Martirosyan-Olshansky: "Prehistoric Connections between the Inhabitants of the Armenian Highlands and the Iranian Plateau." (UCLA).
Prof. Bert Vaux "The Armenian Dialect of Salmast." (University of Cambridge)
To be held on UCLA campus in Royce Hall, Room 314
Free Admission.
Paid parking available in Structure 4 or 5. \$12.
RSVP required for luncheon: <RSVP@ioa.ucla.edu>
This Conference is dedicated to the memory of Archbishop Gorun Babian (1941-2015), Prelate of New Julfa (1978-2002).

ՊԱՏԱՌԻԿՆԵՐՆԵՐԱԶԱՅԻՆ ԱՐԵՒՄՏԱՐԱՅԱՍՏԱՆԵՆ ԽԱՐԲԵՐՂ-ԷԼԱԶԻԿ

ՎԱՐԴԳԷՍ ԳՈՒՐՈՒՆՆԱՆ

Մուշէն ճամբայ ելանք դէպի Խարբերդ: 158 մղոն (254 քմ) ճամբան կտրեցինք չորս ժամէն: Թող ներուի ինծի եթէ դարձեալ գովքը հիւսնեմ մեր աննման բայց կորուսեալ (առժամապէս) հայրենիքին: Գեղեցիկ, կանաչ դաշտերն ու սիգապանծ լեռները գիրար կը գրկէին ամէն տեղ: Հարուստ այս դաշտերը կ'ոտոզուէին Արածանի գետով եւ անոր մէջ հոտող բազմաթիւ զուլայ գետակներով: Արածանին ծեփծեփումով ու նազանքով իր հանգիստ պարը բռնելէն ետք՝ կ'երթար միանալու իր մեծ եղբոր՝ Եփրատ գետին: Խարբերդը կամ էլ չափիկը շրջապատուած է բնական Հազար լիճով եւ Քէպան, Քարաքախա, Քրայլքիզ եւ Օզլունձէ ջրամբարներով: «Մովածաւալ» լիճ եւ գիրար գերազանցող ջրամբարները անհատնում ուռուցան ջուր կրնան հայթայթել շրջանի դաշտերուն: Կրնա՞ք պատկերացնել հարուստ, կարմիրի գարնող սրճագոյն հողը կանաչապատուած եւ հազարաւոր, գունաւոր ծաղիկներով գարդարուած, երկնքի եւ շրջակայքի լիճերուն կապոյտներուն միջեւ, ճերմակ ամպերուն հետ խաղ բռնած արեւուն փայլուն ճառագայթներով ջերմացող ... : Տակաւին չխօսիմ հազարաւոր ծառերուն մասին, որոնք փսփսուքով կը խօսէին իրարու հետ: Պողտու ծառերը երբեմն կը հրապուրէին մեզ, երբեմն ալ մեր գայլոյթը կը բազմապատկէին ... Թուրքերը կը վայելէին այս բոլոր բարիքները Հայկեան երկրին: Մերը չէի՞ն ստոնք...: Եւ մենք ստիպուած ենք պահ մը նայիլ ու անցնիլ: Պահ մը նայիլ ու ... կրկին անգամ անբակտէի հաւատքով երդնուլ՝ որ պիտի գայ օրը՝ երբ այս բոլորը նորէն մերը պիտի ըլլան: Գիտեմ, ոմանք պիտի ծիծաղին հիմա երազներուս վրայ: Ո՞վ կը համարձակէր երազել անգամ որ Օսմանեան Կայսրութիւնը կրնայ տապալիլ (գլուխդ վրայ կու տալի), կամ Սովետական Միութիւնը պատմութեան կրնայ անցնիլ (դէպի Սիպիւրիա մէկ ուղղութեամբ շոգեկառքով կը ճամբորդէիր), կամ հարիւր միլիոն արաբներուն սրտին վրայ իսրայէլ մը տեղծուիլ: Անգլիական Կայսրութեան (The British Empire) վրայ արեւը մար չէր մտնէր ... հիմա՞ Անգլիացիները արեւը տեսնելու համար Միջերկրական Վոյի եզերքները պէտք է սլկոյան: Երբոր վաղը Սկովտիան եւ այլ մասերը եւս անջատուին Անգլիայէն, այն ատեն կը խօսինք: Երագէ, եւ վագէ երազիդ ետեւէն: Հարիւր տարի առաջ լուսինը բանաստեղծներու ներշնչումներուն աղբիւրն էր: Ո՞ր գիտնականը կրնար երազել որ օր մը լուսինին վրայ մարդիկ պիտի քայլէին (լուսնոտ է կ'ըսէին): Ո՞վ կրնար երազել որ ձեռքիդ մէջ պզտիկ գործիք մը բռնած պիտի կարենայիր աշխարհի որեւէ անկիւն ուրիշ մարդու մը հետ խօսիլ անոր դէմքն ալ դիտելով: Քեզի խնթ ըսելով կը կապէին: Օր մը, օր մը մենք պիտի տիրանանք մեր երազին: (Մեծն Աղեքսանդր իր ողջութեան կայսրութիւնը բաժնեց իր մտերիմ գորավարներուն): Երբ իրեն հարցուցին «քեզի՞ ինչ մնաց», ան պատասխանեց «Յոյսը»):

Մուշէն ճամբայ եւ հանգստաւէտ էր: Կարծես մեզի համար նոր ասֆալթապատած էին ... : Երբ Խարբերդի մօտեցանք, արուարձաններէն արդէն կրնայինք կռահել որ շատ արդիական եւ գեղեցիկ քաղաք մը պիտի մտնէինք: Էլ չափիկի մէջ տեսանք 1975-ին հիմնուած Ֆիրաթ Համալսարանը որ Արեւելեան Անատոլիոյ յառաջատար կրթական կեդրոններէն մէկն է: Դարձեալ լայն ու մաքուր ծառուղիներէ անցնելով սկսանք բարձրանալ բլուրն ի վեր: Հեռուն նշմարելի էր մեծ բերդ մը: Որքան կը բարձրանայինք այնքան կը գեղեցկանար քաղաքին համայնապատկերը: «Այս շրջանը հայկական շրջանն է» ըսաւ Դոկտ. Կարպիս Տէր Եղիայեանը: Դոկտորը Խարբերդի գաւակ էր: «Խարբերդ» կը նշանակէ «քար» եւ «բերդ» կամ քարէ բերդ: Ըստ ուրիշ տեսութեան մը, Ք. Ա. 2000-ական թուականներուն այս շրջանի մէջ կար «Խար» գիւղը եւ քիչ մը վերը՝ բերդը: Եւ այսպէս, գիւղը եւ բերդը իրարու խառնելով ստացուած է Խարբերդը: Պատմական Խարբերդը էլ ազդեցիկ հինգ քմ. հեռու կը գտնուի: Խարբերդի բերդը շինուած է կամ աւելի մեծցուած եւ ամրացուած է Ուրարտացիներու կողմէ Ք. Ա. 9-րդ դարուն: Պէտք է կենդանի աչքերով տեսնել բերդը որպէսզի կարենաս գաղափար մը կազմել անոր մեծութեան մասին, եւ անկէ հետեւցնել՝ Ուրարտական թագաւորութեան հզօրութիւնը: Մասնակէտի ճակատամարտէն (Օգոստոս 26, 1071) քիչ ետք, 1085-ին Խարբերդը ինկաւ Սելճուքեան լուծին տակ: 1336-ին, Մոնկոլները գրաւեցին քաղաքը, եւ բնականաբար սարսափելի ջարդ մը տուին ժողովուրդին: 17-րդ դարուն, ենիչերիները եւ քիւրտները (Քիւրտ Չոպան Օղու Բեկ) ըստ կամս կը ջարդէին եւ կը կողոպտէին անգին ժողովուրդը: Շարունակական ջարդերուն պատճառով, հազարաւոր հայեր գաղթեցին դէպի արեւելք, յարաբերաբար աւելի ապահով վայրեր: Խարբերդը իր ատենին շրջանի ամենաչառաջացեալ քաղաքն էր: Ըստ ոմանց՝ շրջանի Աթէնքը: Իր կրթական հաստատութիւններով, վարժարաններով, Աստուածաբանական Ուսումնարաններով եւ Գոյեմներով այնպիսի գարգացած սերունդ մը պատրաստած էր որ Օսմանեան Կայսրութեան պետական եւ կառավարական բազմաթիւ պաշտօններ իրենց վստահուած էին: Խարբերդը ծաղկուն էր նաեւ արհեստներով, արուեստներով, ճարտարագիտութեամբ, երկրագործական արտադրութիւններով, տեսակաւոր գինիներով, հանքերով եւ թանկագին քարերու եւ ոսկիի արհեստանոցներով: Հոս էր նաեւ Սուրեանի Օրթոտոքս եկեղեցու կեդրոնը, 11-րդ դարուն հաստատուած: Սուրիանիներու վերջին Առաջնորդը (Եպիսկոպոսը), Սիրիլ Մանսուր, 1915-ին հայերու, Ասորիներու եւ այլ քրիստոնեաներու հետ նահատակուեցաւ: 1914-ին մօտ 20,000 բնակչութիւն ունէր Խարբերդը, 10,000-ը հայ, մնացեալը թուրք, քիւրտ կամ այլազգ:

սարդները գինուորագրեցին, խառնութեան կողոպտեցին որպէս «պատերազմական մթերքներու անհրաժեշտութիւն» (խաղաղութեան դաշինքէն վեց ամիս ետք փոխարժէքը վճարելու թրքական խոստումով...), տուներէն հաւաքեցին ինչ «գէնք» որ կրնային «գտնել», գրաւեցին մինչեւ անգամ խոհանոցի դանակները: Խարբերդցիներէն շատերը, տեղահանութիւնէն եւ աքսորէն քանի մը օր առաջ, իրենց պաշտօնական փաստաթուղթերը, դրամները, ոսկիներն ու թանկարժէք իրերը յանձնեցին կամ պահ դրին Ամերիկացի միսիոնարներուն եւ Ամերիկեան Հիւպատոսին քով: Ըստ զանազան հաշիւներու, մէկ ամսուա ընթացքին աւելի քան 100,000 Օսմանեան հնչիւն ոսկի պահ դրուեցաւ Ամերիկացիներուն քով: Բնականաբար թրքական կառավարութիւնը աքսորէն ետք պահանջեց այդ ոսկիներն ու իրերը որպէս «լքեալ գոյք»: Ամերիկացի միսիոնարներուն եւ Հիւպատոսին (Լէսլի Ա. Տէյվիս) կառավարութեան մօտ Խարբերդցիներուն տեղահանութիւնն ու ջարդը կասեցնելու բոլոր ջանքերը ապարդիւն անցան: Տեղահանութիւններէն անմշակապէս ետք, թուրքեր սկսան կազմակերպուած կանոնաւորութեամբ կործանել եւ փճացնել հայկական եկեղեցիներն ու հաստատութիւնները, ինչպէս նաեւ աւելի քան 2000 բնակարան: Ջարդերէն ճողոպրածներէն ոմանք հաստատուեցան Արեւելեան Հայաստան (Ռուսահայաստան) Սուրիա, Լիբանան, իսկ ուրիշներ՝ աւելի ուշ Ֆրէզնոյի, Դուլարիի եւ Սան Ուաքին Հովիտի մէջ, Քալիֆորնիա: Դէպի Խարբերդի Ուրարտական բերդի ճամբուն վրայ հանդիպեցանք հայկաւոր վերաշինուած տուներու: Այս շրջանը «Գուլաքեուկ» կը կոչուէր: Շատ գեղեցիկ եւ ճաշակաւոր տուներ էին, բարձունքի վրայ, սքանչելի տեսարանով: Մօտեցանք բերդին: Ինչպէս ըսի, շատ բարձր եւ անառիկ բերդ մըն էր: Մէկ կողմը շատ խորունկ անդունդ էր, միւս երեք կողմերը՝ ժայռերու վրայ շինուած շատ բարձր պարիսպներով ամրացուած: Բնականաբար թրքական զգուշի դրօշակը բերդին վրայ կը ծածանէր: Հայերը ընդհանրապէս այս բերդին անմիջական շրջակայքին մէջ հաստատուած էին: Առ այդ, այցելեցինք Սբ. Աստուածածին եկեղեցին: Միայն մէկ ու կէս պատ մնացած էր այդ փառաւոր եկեղեցին: Ես վերէն դիտեցի աւելցնելով: Չեմ գիտէր եթէ վարիճները եւ աղօթեցին կամ ոչ: Դոկտ. Կարպիս Տէր Եղիայեանի մեծ հօր հայրը այս եկեղեցիին մէջ ծառայած է իրբեւ քահանայ: Քիչ մը անդին, բազմաթիւ կրպակներ եւ ճաշարաններ կային զբօսաշրջիկներուն ծառայելու: Մօտեցանք: Տեսայ որ հրապարակի նմանող վայրի մը մէկ անկիւնը մարդիկ «Օրչիք Շէֆերի» կը պատրաստէին: Մենք այս ճերմակ շաքարին կըսէինք «նշանաբաշտ» կամ «հարսանիքի» շաքար: Շատ մեծ կաթսայի մը մէջ թարմ նուշ լեցուած էր: Մինչ կրակը տակէն կը վառէր, եփողները կամաց-կամաց ճերմակ շաքարի փոշի, ալիւր, մեղր եւ կաթ լեցնելով կը խառնէին կաթսային պարունակութիւնը: Շատ անուշ կը բուրէր: Շաքարը, ալիւրը, մեղրը եւ կաթը կը պարուրէին նուշերը եւ այսպէս շատ գեղեցիկ ճերմակ գոյն մը կու տային անոր: Քանի մը հատ հրամցուցին, չկրցայ

մերժել ...: Քիչ ետք երբ խումբին միւս անդամներն ալ եկան ինծի միանալու, հարցուցին որ ի՞նչ կը շինեն մարդիկը: Բացատրեցի: Տիգրան Ղորղորեանը, որ ինծի պէս լաւ ախորժակ ունէր, քիլօ մը գնեց: Միւսներն ալ սկսան նոր պատրաստուած «Օրչիք Շէֆերի»-էն գնել: Մարդիկը լաւ առեւտուր ըրին: Կնոջս Ալիսին չնայած մէկ պահուեալս Գէորգին հետ ... գաղտնօրէն «համտեսելու»: Ըստ "Ankara Chamber of Commerce"-ի, Խարբերդի խոհանոցը Թուրքիոյ երկրորդ ամենաճոխն է, անոր ճաշացանկին վրայ կան 154 տարբեր տեսակի ճաշեր, անուշեղէններ եւ ըմպելիքներ (երանի Խարբերդցիներուն...): Նախապէս Մէջրիէ կոչուող քաղաքամասին մէջ այցելեցինք Ասորիներու փոքր եկեղեցին: 7-8 ոտք բարձրութեամբ ցանկապատով շրջապատուած տարածութիւն մըն էր: Ներսը տուն մը կար, որուն սենեակներէն մէկը, ուր հազիւ 25 հոգի կրնայ առնել, եկեղեցիի վերածած էին: Մերուկ Ասորի քահանան մեզ դիմաւորեց, ապա տան դրան առջեւ երէցիկներ մեզ ներս հրաւրեց: Իմացանք որ երէցիկներ հայ է: Մտանք ներս: Քանի մը շարք փայտեայ նստարաններու դիմացը փոքր խորան մը կար, խաչերով, Աստուածածնի եւ Մանուկին սրբապատկերներով, մոմերով եւ պզտիկ սկիւնով մը ամբողջացած: Պատերուն վրայ սրբապատկերներ կային, հին, հաւանաբար նուագագոյնը հարիւր տարեկան: Քահանային հետ աղօթեցինք: Իրապէս որ պահը շատ չուզի էր: Մեր լուծմանը դրան քով դրուած գանձանակին մէջ նետելով դուրս ելանք: Այս եկեղեցին եւ քահանան կը ծառայէին նաեւ Խարբերդ մնացած 12 հայ ընտանիքներու հոգեւոր կարիքներուն: Մեր խումբէն Քէթի Ղորղորեանը կարճ տափատ (չորթ) հագուած էր անթեւ վերնաշապիկով: Երբ դուրս պիտի ելլէինք, Ասորի քահանան դիտողութիւն ըրաւ իրեն իր այդ հագուածքին համար: «Որիչ ատեն ասանք հագուած հոս, այս եկեղեցին մի մտներ» ըսաւ: Խեղճ Քաթիան շատ չուզուեցաւ, բայց իր ամուսինը, Տիգրանը, պահը «չարաշահելով», քիթին տակէն խնդալով ըսաւ «չըսի՞ քեզի, որ մարդավարի բան մը հագուես, հիմա ինծի ալ ամացուցիւր, այս մարդիկը ի՞նչ պիտի մտածեն մեր մասին, գալ անգամ մեզ ներս պիտի չ'առնեն... յաջորդին ինծի հետ հոս պիտի չ'գաս» Ղորղորեանները նպատակ ունէին քանի մը տարի ետք կրկին անգամ այցելելու Արեւմտեան Հայաստան: Բակին մէջ Ասորի քահանան զանազան տեսակի բանջարեղէններ ցանած էր իր օրապահիկին որպէս օժանդակ: Քիչ մը անդին գերեզմանաքարեր կային: Գացինք այցելելու մեր մեռելները: Ննջեցեալներուն անունները փորագրուած էին քարերուն վրայ - Արաքսի Ստեփանեան, (1312)?-1940, Թորոս Օղլու Պարսամ, (1332)?-1974, Մանուկ Վէ (Եւ) Սօֆեա զբզբ (աղջիկը) Մարիսա, (1334)?-1971, եւ տակաւին ուրիշներ (կարծեմ ծննդեան թիւերը իսլամական թուականներ են: Գացինք վկաններ ըլլալու հայկական թաղերու վիճակին: Անխնամ մնացած տուններուն քով կային վերանորոգուած տուններ ալ: Հողէ ճամբաները հարիւր տարի նոյն

ՆԵՐՅԱՅԵՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՏԵՍԻԼՔԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

(Ծովիկ Մարգարեանի Sopporականին առիթով)

Պետրոս Ալահայտոյեան

Ներհայեցողութեան, յարատեւ ճիգի ու կամքի, նաեւ անվատութեան փառաւոր յաղթանակ մը, նպատակասլաց կազմակերպուած ջանասիրութեան վեհ օրինակ:

Ծովիկ Մարգարեանին սոյն յաղթանակը հեշտ չեղաւ. ան երբէք չմոռցաւ մօր մը եւ տանտիրինոջ մը իր ամէնօրեայ պարտականութիւնները որոնք կը կատարէր անտըրտունջ եւ անյապաղ. թէեւ խոհանոցը եւ դաշնակը գրեթէ կողք կողքի են իրենց փոքր տան մէջ, սակայն ստեղծագործ կամքն ու ինքնաստեղծ տեսիլքը երբեք չլքեցին զինք:

Տասնեակ մըն էինք միայն USC-ի Thornton School of Music ի հանդիսասրահէն ներս Ծովիկին DMA-ի (Doctor of Musical Arts) վերջին պաշտօնական քննութեան օրը՝ միս մինակը ճակատումի ասպարէզ կարգալու այդ օրը, 15 Հոկտեմբեր 2015ի երեկոյեան: Եւ ահա ճշտուած ժամուն, համեստ, լուռ ու կեդրոնացած, հայ ընտանիքի մայր եւ կատարեալ տանտիրին, աշխատանքի ռահիրայ անընկճելի Ծովիկը ժամանեց բեմ:

Տաս էջնոց գիտական լրջութեամբ եւ պատմական ճշգրտութիւններով հարուստ յայտագիրին առաջին տողը նուիրած էր իր մօրը՝ Յասմիկ Մկրտչեանին (Պէլլուի)՝ «Այս ամբողջ յայտագիրը կը ձօնեմ իմ Մօրս, կեանքիս մեծագոյն ուսուցիչս, ան որ ինծի նուիրած է երաժշտութեան վեհ նուէրը, իբր կեանքի ծայրագոյն ընծայ, գերագոյն շունչ»:

Այս 80 վայրկեան տեւող մենամարտ-մենահամերգին ընդհանուր խորագիրն էր «Ֆանդէզիներու Ծաղկեպսակ մը» [1780էն ցայսօր]: Հոն տեղ գտած էին, դասական ծանօթ կտորներու կողքին (Պաի, Մոցարտ, Պրամզ (Գործ-116ի, 1892, Եօթ Ֆանթէզիները)՝ երկու գերարդի հեղինակներու գերարտայայտապաշտ գերխորհրդին կտորները: John Corigliano ի (ծն. 1938) Fantasia on an Ostinato (1985), որմով սկսաւ համերգը եւ 80-ամեայ Roger Reynolds ի սարսափելի Fantasy for Pianist (1964) երկը, որ փակեց սոյն համերգը (հետաքրքրական է ընթացիկ «for piano»ի փոխարէն «for Pianist» նշումը):

Ծովիկին համայնագիտաբանական ճոխութեամբ ամբողջացած յայտագիրը կու տայ «Ֆանթազիա» բառին լրիւ ստուգաբանութիւնը, ապա յայտագիրին իւրաքանչիւր կտորին մասին հակիրճ բայց ամբողջական տեղեկութիւններ: Ան օրինակ կը բացատրէ ինչու Պաիի Ֆանթէզին (1720) կը հետեւէր Մոցարդի կտորին (1782) եւ մէկը միւսին շարունակութիւնը նկատի ունեցած է: Ապա, գերարդի Ֆանթէզիները յայտագիրին սկիզբը եւ վերջը գետեղելով - փոխանակ ժամանակագրութիւնը պահելու ուզած է ամբողջացնել երգափունջին գունագեղութիւնը: Պրամզի Եօթ փոքր կտորները արդեօք ցողուններն ու ոստերն էին այս բարդ նուագապսակին:

Այդ օր մենք լսեցինք արտադաշնամուրային ձայներ: Անոնք կը յառաջանային ստեղնաշարէն դուրս, գործիքին մէջի «աղիքներուն» (լարերուն) մէջ,

նոքի նուագուած ձայներէն: Շատ տարբեր հնչիւններ են անոնք. ոչ միայն անսպասելի այլազանութիւն կը բերեն այլ անտարազելի ձայնահամակարգ մը կը ստեղծուի՝ երագային եւ արտաաշխարհային: Ընդհանրապէս «Ֆանդէզի»ներու չնաշխարհիկ ներշնչմանը անծանօթ չեն ազատ երեւակայութեան այս աննախատեսելի յորձանքներն ու թռիչքները, որոնք բնականաբար կը հակադրուին կանոնագրուած օրէնքներու դասական շարադասութեան: Անոնք կարծես ոչինչէն ստեղծուած անսպասելի բուրմունքներ են՝ ներշնչանքի թրթռուն զգայարանքներէն փրթած կամ ապրուած թովչանքներու գրկին մէջ հիւսուած կամ ժայթկած

ցայտաղբիւրներ, որոնց մոգական դիւթանքին կը յարիս ահամայ... կամ, ընդհակառակն, յաճախ նուագելին եւ աննուագելին կը գոյակցին նոյն միջոցին, նոյն նախադասութեան մէջ՝ մէկը աջ ձեռքի մատներով գծագրուած, միւսը աջ ձեռքով թմբկահարուած, կամ կրնայ անչափելի յանկարծ կարելի դառնալ, կամ անկշռութաւորելի կերպարանք ու մարմին կը ստանայ յանկարծ: Իսկ մատուցող այնքա՞ն նուրբ պիտի մօտենայ այս կախարդական անշրպետին ուր յանկարծ պահուրտած ճիչ մը կամ փափուկ շոյանք մը իր կարծ կեանքը ուզէ նուիրել մատներուդ շնչառութեան, ծիածնանալ եւ աներեւութանալ հազիւ ծնած կամ ծաղկիլ փորձած կամ հազիւ երաժշտաւորուած: Կամ ծնուելիք ձայնափնջիկը յանկարծ չի ծնիր, պիտի չի ծնի. հեղինակ Reynolds այդպէս կը պահանջէ. մեկնաբանող Ծովիկը

պէտք է կարենայ այդ պատկերը գծել ստեղնաշարին վրայ վերին հարագատութեամբ: Չէ՞ որ աշխարհի վրայ ինչ ինչ նորածիններ պէտք է ծնած ըլլային եւ չծնան - կիսաձայն, հազիւ ստեղծուած ձայնահնչիւնը պէտք է չծնած «մեռցնել» վերի պատկերը տալու համար. այդ արհեստավարժական կարելիութիւնը Ծովիկին գործն է եւ մենք ապրեցանք ա՛յդ իմաստով յղացուած կատարեալ ձայնաստիճաններու տողանցքը Ծովիկին նուագարանէն (դաշնակը իր տեսանելի եւ անտեսանելի բաղադրամասերով): Այս բոլորը եւ աւելին մենք ապրեցանք Ծովիկին հակակշռին տակ հեւացող-ճարճատող-աղաղակող դաշնակին անհամար ճաճանչներուն ընդմէջէն, մանաւանդ գերարդի առաջին եւ վերջին երկերուն պարունակէն.

Շար.բ էջ 19



ARMENIAN SOCIETY OF LOS ANGELES PRESENTS



ODE TO ARMENIA ԶՕՆ ԲԱՅԱՍՏԱՆԻ




We Remember and Demand

COMMEMORATING THE 100TH ANNIVERSARY OF THE ARMENIAN GENOCIDE

ՀԱՅՈՅ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՅ

Armenian Society of Los Angeles Choir
 "Los Angeles Symphonists" Orchestra
 Music Director: Mikael Avetisyan
 Soprano: Nune Genjoyan
 Tenor: Suren Mkrtchyan
 Duduk: Ruben Harutunyan
 ISM Youth Choir
 Choirmaster: Lusine Meliksetyan

Լոս Անճելըսի Իրանահայ Միութիւն
 Լոս Անճելըսի Միմֆոնիք Նուագախումբ
 Ղեկավար՝ Միքայէլ Աւետիսեան
 Սօփրանօ՝ Նունէ Գէնճոյեան
 Թենոր՝ Սուրէն Մկրտչեան
 Դուդուկ՝ Ռուբէն Յարութիւնեան
 Միջազգային Երաժշտական Դպրոցի Երգչախումբ
 Խմբավար՝ Լուսինէ Մելիքսէթեան

October 25th, 2015 at 7:00pm.
 Glendale Presbyterian Church
 125 S. Louise St., Glendale, CA 91205

Ticket info & Reservation: (818) 241-1073

ՆԱԽԱՆՇԱՆՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԿԸ ՅՈՒՇԵՆ ԱՂԶԿԱՆ ՄԸ ՍԻՐԱՀԱՐՈՒԲՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Եթէ աղջկան մը մօտ նկատելի են հետեւեալ նախանշանները, ուրեմն վստահաբար կարելի է ըսել, որ ան սիրահարուած է եւ յանուն իր ընտրեալին պատրաստ է դիմել իւրաքանչիւր խենթութեան:

Սիրահարուածութեան ընթացքին կնոջ աչքերը կը սկսին փայլիլ, կ'ուզէ յաճախ ժպտալ, սէր տալ բոլորին, որպէսզի անոնք նոյնպէս ուրախ ըլլան: Այս ժամանակ կը նկատուի նաեւ ցրուածութիւն:

Յանկուտիւն կը յառաջանայ հիանալի տեսք ունենալ օրուան ամէն պահուէն՝ նոյնիսկ խանութ երթալու ընթացքին, քանի որ աղջիկը կը կարծէ, որ հաւանաբար այդ նոյն վայրկեանին սիրածը պիտի յայտնուի իր ճամբուն վրայ: Աղջիկը կը գնէ նոր զգեստներ, հագուստներ, շարժի միջոցներ, կը փոխէ իր ոճը, սանտրուածքը: Նոյնիկա կը սկսի հետեւիլ իր մարմնի կազմուածքին՝ այցելելով մարզասրահ կամ սկսելով մարմնամարզութեամբ զբաղիլ:

Մշտապէս ցանկուտիւն կ'ու-

նենայ հեռաձայնելու կամ հաղորդագրութիւն գրելու անոր՝ թէկուզ անանց առիթի, պարզապէս գիտնալու համար, թէ ինչով զբաղած է ան եւ ինչ կը ծրագրէ ընել երեկոյեան:

Հետաքրքրութիւնը կը մեծնայ աստղաբաշխութեան նկատմամբ եւ եթէ այնտեղ որեւէ բացասական միտք գրուած ըլլայ, սիրահարուած աղջիկը չի հաւատար՝ մտածելով, որ սխալմունք եղած է:

Պատկերասփիւռ դիտելու փոխարէն ան ժամանակ կ'անցնէ իր սիրելիին հետ: Անհասկնալիօրէն նախանձի զգացում կ'ունենայ:

Սիրահարուած աղջիկը անսպասելիօրէն ձեռք կը բերէ նոր հետաքրքրութիւններ, օրինակ՝ կը դառնայ ֆոթոթուրիստ, կը համաձայնի երթալ ձիարաստան, կը խօսի ինքնաշարժներու մասին եւ այլն: Օրուան ընթացքին քանի մը անգամ կը փոխուի անոր տրամադրութիւնը՝ բնականաբար անսահման երջանկութենէն մինչեւ ջղախին տեսարաններ:

ՍԵՐԸ ԻՆՉՊԵՍ ՊԱՌՊԱՆԵԼ

Ուսումնասիրելով սէր երեւոյթը՝ հոգեբանները եկած են այն եզրակացութեան, որ իրականութեան մէջ սիրահարուելը շատ դիւրին է, աւելի դժուար է պահպանել այդ զգացումը եւ ծունկի չի ջնջել տարբեր դժուարութիւններու առջեւ: Իսկ ինչպէ՞ս կարելի է պահպանել սէրը:

Նոր հետաքրքրութիւններ եւ անհատական զարգացում.

Մարդը միշտ կը փորձէ զարգանալ, ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, հմտութիւններ, հետաքրքրութիւններ, փորձ: Այս ամէնը առաւել աշխոյժութեամբ կը կատարուի, երբ ան կը սիրահարուի:

Այս ընթացքին ան կը հանդիպի նոր մարդոց, կը գտնէ նոր ընկերներ, կ'ապրի նոր զգացողութիւններ: Ասիկա բնական գործընթաց է, որ բնորոշ է բոլոր զոյգերուն: Իսկ բաժանման պարագային տեղի կ'ունենայ յետընթաց, քանի մարդիկ կը կորսնց-

նեն իրենց ձեռք բերած ամէն ինչը:

Յարաբերութիւնները պահպանելու համար պէտք է մշտապէս նոր երեւոյթներ փնտռել կամ ստեղծել: Սկզբնական շրջանին (6 ամիսէն մինչեւ 1 տարի) կարելի է բաժնել գաղտնիքները, պատմել հետաքրքրութիւններու եւ երազանքներու մասին:

Սակայն անկէ ետք զարգացումը կանգ կ'առնէ: Այնուհետեւ կարելի է զաւակ ունենալ, քանի որ զաւակի մեծնալուն գուրդն-թաց, նոր աշխարհ կը բացուի անոր ծնողներուն համար, կամ փորձել գտնել նոր հետաքրքրութիւններ, որոնք հաճելի պիտի ըլլան զոյգերուն համար:

Ըստ հոգեբաններուն՝ մշտապէս միասին ժամանակ անցնելը նոյնպէս կատարեալ չիմարութիւն է: Պէտք է ունենալ անձնական կեանք, որ պիտի հետաքրքրէ զուրկները, եւ դուք պիտի ըլլաք անոր ուշադրութեան կեդրոնին:

ՉՄԵՐՈՒԿԸ ԼԻՊՈՒՄԻ ԵՒ ԱՐԾԱԹ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԸ

Ձմերուկը հարուստ է հակաօքսիտանդ եւ հակաուռուցքային յատկութիւններ ունեցող քարոթինային նիւթ՝ լիպոթինով, որ չի բաժնուի ջերմային մշակման ժամանակ:

Ձմերուկի 100 կրամ պտղամիսը կը պարունակէ մարդու մարմնին անհրաժեշտ C վիթամինի մէկ օրուան չափաբաժինի 9 տոկոսը, սիլիցիոլմի՝ 40, քալիումի՝ 9.4, երկաթի՝ 4: Ձմերուկը կը պարունակէ նաեւ արծաթ՝ 7.1 տոկոս:

Ձմերուկը շատ օգտակար է, եթէ ուտէք առաւօտեան՝ 5:00-

7:00-ի ընթացքին, քանի որ այդ ժամերուն մարմինը ունի հեղուկի պէտք, որպէսզի լեղապարկէն դուրս հանուի օրուան ընթացքին կուտակուած թոյնը՝ լեղիի հետ:

Արծաթը ունի հակամանրէ յատկութիւն, սիլիցիոլմը կը նպաստէ դիմադրողականութեան բարձրացման, եւ այլն: Ա. Ամասխացիի ձմերուկի բուժիչ յատկութիւններու մասին գրած է. «Ձմերուկը օգտակար է տենդի պարագային, իսկ եթէ գալն ուտեն քաջախի ու մեղրի հետ, անիկա կը մաքրէ միզապարկը»:

ԻՆՉՈՒ ԱՅԴՔԱՆ ՀԱՃԵԼԻ Է ԲԱՐԵԿԱՍԱՆԱԼ ԸՆԹԵՐՑԱՄԵՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԵՏ

Շատ դժուար է գտնել մարդիկ, որոնք կ'ընթերցեն հաճոյքի համար, ոչ՝ ստիպողաբար: Եւ նման ընթերցասէր մարդոց հետ շատ հաճելի է ծանօթանալ, իսկ ինչո՞ւ:

Իբրեւ կանոն, անոնք ունին շատ նուրբ հոգի՝ Ընթերցելու ընթացքին մարդիկ կը ծանօթանան այն իրականութեան, որ կը շրջապատէ զիրենք: Ասիկա կ'օգնէ զարգացնելու իրենց մտահորիզոնը ու տեսակէտը: Ընթերցանութիւնը կը նպաստէ գիտելիքներու բարձրացման եւ աւելի համբերատար ու հանդուրժող կը դարձնէ մարդը: Անիկա կը ստրկեցնէ անոնց գնահատել իւրաքանչիւր մանրուք:

Անոնք աւելի իմաստուն եւ զարգացած են՝ Որքան շատ կ'ընթերցէք, այնքան աւելի խելացի եւ բազմակողմանի զարգացած կը դառնաք: Ընթերցասէր մարդիկ աւելի դիւրութեամբ կ'ընկալեն տեղեկութիւնը եւ անոնց հետ հաճելի է բարեկամանալ, քանի որ խօսելու ընթացքին շատ հազուադէպօրէն կը լսէք «չեմ գիտեր» բառը:

Անոնք ունին ստեղծագործ միտք՝

Ստեղծագործ միտքը շատ կարեւոր է յարաբերութիւններու մէջ, քանի որ մէկ տարի շփուելէ ետք արդէն շատ դժուար է դիմացինը հետաքրքրել կամ գարմացնել: Սակայն այն մարդը, որ շատ կ'ընթերցէ, սպունգի նման կ'իւրացնէ հեղինակներու մտքերը, որոնց մասին ան մինչ այդ չէր գիտէր: Եւ եթէ կ'ուզէք երկարատեւ յարաբերութիւններ սկսիլ, ընտրեցէք ընթերցասէր մէկը:

Անոնք հոգիով դեռ մանուկ են՝ Նման մարդիկ կարծես մանուկ ըլլան, անոնք հիանալի կերպով պիտի դաստիարակեն իրենց գաւակները: Միայն ընթերցասէր մարդը կրնայ իր փոքրիկին պատմել բազմաթիւ հեքիաթներ՝ նոյնիսկ յորինել:

Անոնք աւելի կը բոտ սիրեկան-

ներ են. Այս տեսակ մարդիկ յաճախ կը կարգան սիրային նկարագրութիւններ, եւ բնականաբար ընթերցասէր մարդիկ աւելի մեծ երեւակայութիւն ունին այս հարցով:

- Անոնք աւելի համբերատար են՝

Քանի որ գիրքը կարգալու եւ աւարտելու համար կը պահանջուի տեւական ժամանակ (օրեր, եթէ ոչ՝ շաբաթներ), հետեւաբար, պէտք է համբերատար ըլլալ: Ուստի, անոնք աւելի համբերատար ու հանդուրժող են:

Ընթերցասէր մարդիկ շատ բան կրնան սորվեցնել դիմացինին՝ Արդէն նշեցինք, որ ընթերցասէր մարդիկ շատ բանիմաց են, քանի որ անոնք կը սիրեն նոր գիտելիքներ ձեռք բերել: Հետեւաբար, անոնց հետ ծանօթանալով դուք միշտ նոր տեղեկատուութիւն կը ստանաք տարբեր ոլորտներու մասին:

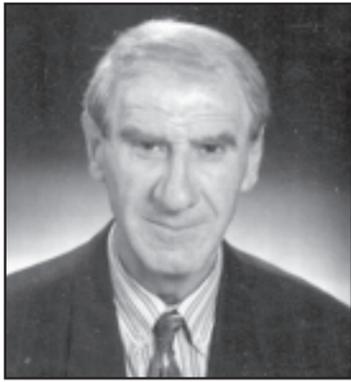
- Անոնք իսկապէս գիտեն, թէ ինչ է ռոմանթիկ ըլլալ՝

Անոնք ունին ռոմանթիկ բնաւորութիւն, քանի որ գրեթէ բոլոր գիրքերուն մէջ գլխաւոր հերոսները միասին կ'ըլլան միայն շարք մը դժուարութիւններ եւ խնդիրներ յաղթահարելէ ետք: Եւ եթէ դուք ընկերութիւն ընէք ընթերցասէր մէկուն հետ, վստահ եղէք, որ ռոմանթիկ յարաբերութիւնները հեռու չեն:

- Անոնք գիտեն, թէ ինչ կը նշանակէ հոգատարութիւն՝

Գիրքը պատրաստուած է թուղթէ, որ փխրուն եւ դիւրաբեկ է: Իսկ ընթերցասէր մարդը մեծ հոգատարութեամբ կը վերաբերի իր սիրելի գիրքին, քանի որ օր մը ան անպայման գիրքը վերընթերցելու ցանկութիւն պիտի ունենայ: Սակայն ընթերցասէր մարդիկ շատ ուշադիր են ոչ միայն իրենց, այլեւ ուրիշի իրերուն նկատմամբ: Այն ամէնը, որ արժէքաւոր է ընթերցասէր մարդու համար, ան ինամքով եւ մեծ հոգատարութեամբ կը վարուի անոր հետ:

ՀՈՎԵՐԱՆԳԻՍ



ՄԻՀՐԱՆ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ մասուհի քառասունքին առիթով, Հոգեհանգստան պաշտոն պիտի կատարուի, Կիրակի, Հոկտեմբեր 25, 2015ին Փասատինայի Ս. Սարգիս եկեղեցու մէջ, 58 S. Sierra Madre Blvd., յաւարտ Ս. Պատարագի:

Սգակիրներ՝
Ջաւակները՝
Տէր եւ Տիկ. Սահակ եւ Քրիսթին Կոստանեան եւ զաւակները՝ Էմըլի եւ Միթչըլ
Տէր եւ Տիկ. Գարլօ եւ Գարոլին Կոստանեան եւ զաւակները՝ Մաթիու եւ Ալեքս
Տիար Վաչէ Կոստանեան
եւ համայն Կոստանեան, Դաւիթեան, Փափազեան, Մելգոնեան, Պիլեմծեան, Տէր Գրիգորեան ընտանիքները, հարազատներն ու բարեկամները:
Հանգուցեալի յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՀԱՅԵՐ

Շաբաուհաւուած էջ 7-էն

կան հողերը գրաւուած եւ պարպուած են այսօր: Ձէ՞ որ ուխտեցինք այստեստեւ չողբալ եւ չսպալ, բայց ուխտեցինք պահանջել եւ վերականգնել մեր հազարամեայ իրաւունքները, որոնք այլեւս երազներ չեն մեզի համար, այլ՝ սրբազան կոչ մեր ոտնահարուած պատիւը վերականգնելու:

Այսօր հետեւ՝ մեր անիրաւուած իրաւունքներու ազգային վերականգնումի ճանապարհին, պիտի չբաւարարուինք ո՛չ արտաքին եւ ո՛չ ալ ներքին շրթնալի ծառայութիւններով, որովհետեւ՝ խօսքը կը ցնդի, գործն է՛ մնայուն: Աշխարհ անգամ մը եւս իմացաւ որ ցեղասպանութիւն գործուած է մեր հազարամեայ սեփական հողին վրայ. այստեստեւ «բարեկամ» պետութիւններ իրենց ճանաչումներու միտմարական խօսքերէն անդին՝ պարտին մեզի մասակցիլ որպէս իրաւատէր եւ պահանջատէր:

Հետեւաբար՝ չփնտռենք մեր դժբախտութեան պատասխանատուութիւնը օտար պետութեանց շահամոլ քաղաքականութեան մէջ, այլ մեր ցաւազին վիճակին պատճառները փնտռենք մեր ներքին տկարութեան եւ պառակտումներուն մէջ: Գիտակցինք եւ անցնինք գործնական քայլերու:

Այս առիթով կ'առաջարկեմ որ Տիարանակերտի Ս. Կիրակոս վերանորոգուած եկեղեցին վերածուի առաջնորդանիստ մայր եկեղեցու:

Եւ թաթուլ Մ. Վրդ. Անուշեան, որ վերջերս հրատարած է կրօնական ժողովի առեւտրային թեմէն, առժամայէս եւ արժանայէս նշանակուի առաջնորդական տեղապահ ցնոր տնօրինութիւն: Թաթուլ Վարդապետ իր հոգեւոր եւ մտաւոր պատրաստութեամբ իր գործակիցներուն, եկեղեցական եւ աշխարհական, կրնայ պարարտ հող պատրաստել եւ կանխիկ մեր հաւատափոխ եղբայրներուն եւ բոլորներուն՝ իրենց ինքնութեան վերադառնալու նախապատրաստական բոլոր աշխատանքներուն մէջ, ինչպէս նաեւ հայերէնի ուսուցողութեան դասաւանդութիւններուն:

Մեր պարտականութիւնն ու պարտաւորութիւնն է, եւ պատրաստ ենք բացի բարոյական քաջալերանքէ նաեւ հոգալ բոլոր նիւթական ծախսերը նոր առաջնորդարանին, եւ ի հարկին նաեւ տրամադրել կամաւորներ-հոգեբան-բժիշկ, ուսուցիչ, բանասիր-քարոզիչ, թարգման, ընկերաբան, եւ այլք, որոնք մնայուն եւ երբեմն ալ ժամանակ առ ժամանակ իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն այս աստուածահաճոյ եւ հայրենասիրական ՄեՄ գործին: Այս մարտահրաւէրը որպէս կոչ՝ յանուն մեր բիւրաւոր նահատակներուն, կ'ողջենք Պոլսոյ Պատրիարքութեան եւ անոր յարգարժան ազգային իշխանութեան:

ԿԱՄՔ, ԱՇԽԱՍԱՆՔ եւ ԿՈՐՈՎ՝ երեք ձիւքերն են որով՝ ջուրի վրայ թէ՛ ցամաքի, մարդ անպայման կը յաջողի:

ԽԱՐԲԵՐԴ-ԷԼԱԶԻԿ

Շաբաուհաւուած էջ 15-էն

Վիճակով «պահպանած» էին: Յոյս կար որ յաջորդ հարիւր տարիներու ընթացքին պիտի նորոգուէին...

Մեր խումբէն ճան Մայքըլ Գասպարեանի նախնիները իսրաէլցիներէն էին: ճանին հայրը լաւ գծագրիչ էր: Ան իր յիշողութեամբ գծած էր իր հօրենական տունը, քովի աղբիւրովը միասին: Երբ կը շրջագայէինք հայկական թաղերը, նկարը ցոյց տուինք հոն կեցած տղոց: Փոքրերէն մէկը «պէն պիլի-րիմ պու էվի» (ես գիտեմ այս տունը) ըսաւ եւ մեզ առաջնորդեց դիպի այդ տունը: Իրապէս որ շատ լաւ գծուած նկար էր եւ այդ իսկ պատճառով տունը գտանք: Պէտք էր տեսնել ճան Գասպարեանի դէմքին ժպիտը եւ ներքին ուրախութիւնը: Քիչ ետք սակայն, այդ սառած ժպիտին տակ կը տեսնէի սրտին ցաւը, իրականացած երազին ազդած աւերը այս եօթնամասուննոց բարի մարդուն անմեղ հոգին մէջ: Քարայաններուն նման, այս մարդն ալ ի՛ր հօր տան առջեւ կեցած, չէր կրնար ներս մտնել: Դուռը գարկինք: Կին մը եւ քանի մը աղջիկներ դուռը բացին: Բացատրեցինք թէ ո՞վ էինք մենք եւ հարցուցինք որ եթէ կրնանք ներս մտնել: «Պուշուրուտուգ» (հրամմեցէք) ըսաւ տան տիրուհին: Հագիւ ներս պիտի մտնէինք, տան «էրիկ մարդ»ը եկաւ եւ թոյլ չտուաւ որ ներս մտնենք, քանի որ

«Իրմէ հրաման չէինք առած»: Երկուտանի այդ անասունին մէջ խղճի ոչ մէկ նշոյլ մնացած էր: Արդեօք Աստուածային բարի գործ մը ըրած չէինք ըլլար եթէ քարի կտորով մը այդ մարդուն գլուխը ջարդէինք ... Ուրեմն խեղճ Պրն. Գասպարեանը պիտի չկարենար իր փափաքը ամբողջացնել ի՛ր հօր բնակարանը անգամի մը համար նոյնիսկ ներս մտնելով:

Գացինք Սբ. Յակոբ եկեղեցին տեսնելու: Ներողութիւն, «եկեղեցի» ըսի: Սբ. Յակոբ «եկեղեցի»ն միայն քարակոյտ մը մնացած էր, ճիշտ քովը խորունկ փոս մը փորուած, հաւանաբար ոսկի փնտռելու կամ քարակոյտի այդ մասն ալ գետնին հաւասարեցնելու:

Որպէս վերջաբան իսրաէլցի այս գլուխին, հոս կ'արժէ յիշել քանի մը նշանաւոր իսրաէլցի հայերու անունները (ամբողջական չեն բայց որպէս նմուշ՝ կ'արժէ): Այսպէս, Դուրա. Մայքըլ Յակոբեան, վերապրողներու մասին վաւերագրական, անձնական վկայութիւններու տեսանկյունէրը պատրաստողը, Համաստեղը, Ստեփան Մուկարը, Ներսէս Դ. Կաթողիկոսը (1156), Թլկատեցին (Յովհաննէս Յարութիւնեանը), Վահան Թոթովենցը, Ռուբէն Զարգարեանը, Դուրա. Կարպիս Տէր Եղիայեաի նախնիները եւ բազմաթիւ այլ մտաւորականներ եւ ազգային գործիչներ:

«Օրչիք Շէքէրի»ն անուշ ըրինք...

ՆԵՐՎԱՅԵՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՏԵՍԻԼԻ ՅԱՂՈԱՆԱԿ

Շաբաուհաւուած էջ 16-էն

Այսպէս, կրկին ու կրկին յանկարծայալ բոցափայլակները կամ գրեթէ անլսելի, ըսենք պարզականներով անորսալի ձայնաթրթռացումները նոր երազային շափարակներ կը գծագրէին մեր լսահորիզոնին վրայ: Այսպիսի բոցափայլակներ կամ փունջապար (stylus fantasticum) կը պատահին միայն երբ հեղինակ ու մեկնաբանող կը յաջողին ազատագրուիլ սորված ու ուսուցուած յատկագծերէ կամ գրելաձեռնէ: Այդ է պատճառը որ «ազատութիւն» եզրը պարզ իր պատմական ու դարափոխիչ (ստեղծագործեալ) «ԱԻԵՐ»ը գործած է. ու ահա այս գերարդի գործերը կը ճարձատեն իրենց անկապան քային բոցարձակութեամբ եւ աննախածրագրային խանգարող ու հրմշտկող յորձանքներով, իրենց իսպա՛ռ ու իսպա՛ռ խորհրդաւորութեամբ, ինչպէս օրինակ Reynolds-ի 1964ի ստեղծագործութիւնը: Կրնայ քեզի այնպէս թուիլ որ կարծես... փիսիկ մը ցատկուտած է ստեղնաշարերուն վրայ եւ 80ամեայ հեղինակը այդ ձայները նոթագրած է երեւակայական «Pianist»ի մը համար, մինչդեռ լրջաբար հեղինակը նստեր օրերով աշխատել է եւ գիտութիւնթէքնիք-ներիմացութիւն թափել է հոն՝ իւրաքանչիւր նախադասութեան վրայ, բայց մասնաւոր կըրցած է հոն, այդ ձայն-հատուածին մէջ փթթեցնել երեւակայութեան, ազատութեան եւ անբընաբարելի քմայքի անհատական ամբողջական շեւտեցրը:

Ինչպէս կ'երեւայ, արդիականութեան հետ կապուած նորութիւններն ու նորարարութիւնները անասման են, տարատեսակ, յաճախ ալ բանականութիւնը խախտող արտաերաժշտական, սեղ-սեղ ալ... ոչ-ստեղնաշարային, երբ նուագողը

կը խաղայ նուագարանին ներքին աղիքներուն հետ, կամ ալ ամբողջ արմուկով կամ բազուկներով յարձակում կը գործէ՛, անմեղե գործիքին սեւ-սպիտակ ստեղնաշարին վրայ (վրիժառութեան նման բան մը), նաեւ անոր փորին մէջի լարերը կը «փետտէ»-ի խնդիր նոր ձայներու, նոր հպումներու եւ երեւակայութեան վեր ու անդին բայց կրկին երեւակայելի ձայնամիջոցներու հնարքներով յուսթի:

Միւս կողմէ գերարդի հեղինակ J. Corigliano կը ներշնչուի զօրօրինակ Պէթհովմի 7րդ Համանուագին մէջ մշտապէս լսուող կրկնումներէն (Բ. Շարժ) որոնցմով կը կազմէ իր «Ֆանթազիա»ին գրատաղձը: Իսկ R. Reymonds ձայնցողած է «ձայնատարած քայնութիւն»ի (sound spatialization) մեծ հնարիչ ու տարածիչ: Ան, հետաքրքրականօրէն, Մովիկին նուագած գործը կոչած է «Ֆ. Դայնակահարի համար» (ոչ դայնակի կամ դայնամիկ) եւ դայնակահարին տասը մատերը օգտագործուած են որպէս տասը երաժշտական տարբեր նուագարաններու ստեղծիչ... մեկնելով միայնակ դայնակէն (դայնակի ժամանակաւոր անջրպետացում):

Այս մօտ 20 րոպէ տեւող կտորը ներկայացուցեցաւ... երկու հոգիով: Մովիկին կից նստող երիտասարդը «թափող տերեւները» հաւաքող թերթահաւաքէր, այսինքն կտորին իւրաքանչիւր էջը որ դուռած էր դայնակին տետրակալին ամբողջ երկայնքին, հարկ էր մէկ առ մէկ հաւաքել նուագութիւն անմիջապէս ետք: յաջորդ էջը պարզելու համար նուագողին դիմաց:

Մովիկի Մկրեան-Մարգարեան ունի դուտար մը որ կ'ուսանի Տէյվիս համալսարանին ներս:

Կը շնորհաւորենք ի խորոց սրտի սօքոթօր Մովիկը եւ իրեն կը մաղթենք բեղմնաւոր ճանապարհ:

JOB OPPORTUNITY
ConnectTo Security has an immediate opening for an alarm installer position. Training will be provided. Must speak English well. www.ConnectTo.com
Please email resume to: jobs@ConnectTo.com; call 818-546-4602

ԳՈՐԾԻ ԱՌԻԹ
Connect To Security ընկերութիւնը կարիքը ունի alarm տեղադրող պաշտօնէտայի մը: Մենք կը մարզենք թեկնածուն: Լաւ Անգլերէն գիտնալը պայման է:
Հետաքրքրուողները կրնան ի-նամակ ուղարկել jobs@ConnectTo.com հասցէին եւ կամ հեռաձայնել 818-546-4602: www.ConnectTo.com:

«ԲՈՐՈՒՄԻԱՅԻ» ԴԵԿԱՎԱՐ. ՀԵՆՐԻԽ ՄԻԽԱՅԻՆՆԵՐ, ՀԱԲԱՆԱԲԱՐ, ՉԻ ՄԵԿՆԻ ԱՏՐՊԵՅՅԱՆ

Գործունեության «Բորուսիայի» գործադիր տնօրեն Հանս-Յոհաննես Վալդեն պատմել է, որ Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Միխայիլիանը, ամենայն հավանականութեամբ, չի մեկնի ատրպէյճանական «Գաբալայի» դէմ Եւրոպայի լիգայի երրորդ տուրի արտագնայ խաղին, որը կը կայանայ Հոկտեմբերի 22-ին Պաքուում:



«Միխայիլիանը, ամենայն հավանականութեամբ, չի մեկնի «Գաբալայի» դէմ հանդիպմանը: Մենք ուսումնասիրել ենք իրավիճակը: Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ կայ կոնֆլիկտ, իսկ մենք պէտք է հոգ տանենք մեր ֆուտպոլիստների մասին:

Բարդութիւններ կան անվտանգութիւնն ապահովելու հետ կապուած: Եթէ ֆուտպոլիստն իրեն յարմարաւէտ չզգայ եւ ունենայ վախի զգացում, ապա մենք, իհարկէ, հաշուի կ'առնենք այդ հանգամանքները»,- Վալդենը խօսքը մէջբերում է Bild-ը:

Աւելի վաղ ատրպէյճանական մամուլում լուրեր էին շրջանառում, որ Հենրիխ Միխայիլիանը չի կարող ստանալ Ատրպէյճանի մուտքի վիզա, քանի որ համարում է այդ երկրի սահմանն ապօրինի հատած անձ, իսկ Պաքու այցելելու դէպքում, կարող է նոյնիսկ ձերբակալուել: 2011թ. Դեկտեմբերին հայ ֆուտպոլիստն այցելել էր Արցախ եւ նուէրներ յանձնել Ղարաբաղեան պատերազմի մասնակիցներին:

Ատրպէյճանի ԱԳՆ մամուլի խօսնակ Հիկմետ Գաջիբեկովը ուշ յայտարարել էր, որ Ատրպէյճանը չի խոչընդոտի Միխայիլիանի մասնակցութեանը «Գաբալայի» դէմ խաղին:

ԵՒՐՕ-2016. ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐԻ ՎԻՃԱԿԱՅԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՆՔՆԵՐԸ

Շուէյցարիայի Նիոն քաղաքում Հոկտեմբերի 18-ին անցկացուեց Եւրո-2016-ի ընտրական մրցաշարից անցումային խաղերի հնարաւորութիւն ստացած թիմերի մասնակցութեամբ վիճակահանութիւնը:



Պոսնիա-Հերցեգովինա կը խաղայ Իռլանտայի հետ, Ուքրանիան կը հանդիպի Սլովենիային, Շուէդիան ու ժերը կը չափի Դանիայի հետ, իսկ Հունգարիային բաժին հասաւ Նորվեգիան:

Վիճակահանութիւնից առաջ Պոսնիա-Հերցեգովինան, Ուկրանիան, Շուէդիան ու Հունգարիան տեղ էին գտել առաջին զամբիւղում:

Այս փուլի առաջին հանդիպումները տեղի կ'ունենան Նոյեմբերի 12-14-ը, իսկ պատասխան խաղերը՝ Նոյեմբերի 15-17-ը: Յաղթողները կը նուաճեն Եւրոպայի առաջնութեան ուղեգիր:

Ուքրանիան, Շուէդիան, Պոսնիա-Հերցեգովինա եւ Նորվեգիան առաջին խաղերը կ'անցկացնեն տանը:

Յիշեցնենք, որ Եւրո-2016-ի եզրափակիչ փուլում մրցաշարի կազմակերպիչ երկիր Ֆրանսայի պէս իրենց տեղն արդէն ապահովել են՝ Անգլիան, Չեխիան, Իսլանդիան, Աւստրիան, Պորտուգալիան, Սպանիան, Շուէյցարիան, Հիւսիսային Իռլանդիան, Ուէլսը, Իտալիան, Բելգիան, Ալբանիան, Գերմանիան, Լեհաստանը, Ռումինիան, Ռուսաստանը, Սլովակիան, Խորուսթիան եւ Թուրքիան: Թուրքերը նման պատուի են արժանացել ընտրական 9 խմբերում երրորդ տեղ գրաւած թիմերի միջեւ լաւագոյն ցուցանիշն ունենալու շնորհիւ:

1984 թուականից յետոյ առաջին անգամ Եւրոպայի առաջնութիւնը կ'անցնի առանց հոլանդացիների, որոնք չորրորդ տեղն էին գրաւել ընտրական A խմբում (Չեխիա, Իսլանդիա, Թուրքիա, Հոլանտա, Ղազախստան, Լատուիա):

ՌԻԵՖԱ-Ն ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ Է ՍԵՐԲԱԿԱՆ ԼՐԱՏՈՒԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻՆ

«ՌիեֆԱ-ն ուշադիր հետեւում է իր անդամ 54 երկրների ազգային հաւաքականների եւ առաջնութիւնների խաղերին: Դա մօտ 32 հազար խաղ է տարեկան: Եթէ մենք դրանց հետ կապուած որեւէ կասկած ենք ունենում, ապա սկսում ենք հետաքննութիւն անցկացնել: Դա վերաբերում է նաեւ ձեր մատնանշած հանդիպմանը», - այսօր ՌիեֆԱ-ն պաշտօնապէս պատասխանել է սերբական լրատուամիջոցներին:

Բանն այն է, որ այդ երկրի ՁԼՄ-ները վերջերս անընդհատ մեղադրում են Ալպանիային Եւրոպայի առաջնութեան ընտրական փուլի վերջին խաղում Հայաստանի հաւաքականի ֆուտպոլիստներին կաշառելու եւ իրենց ձեռնտու արդիւնք ապահովելու համար: Սերբական «Կուրիր» թերթը անգամ նշել է, որ ինքնուրոյն հետաքննութիւն է անցկացնելու այդ կապակցութեամբ:

ՌիեֆԱ-ն դեռեւս պաշտօնական յայտարարութիւն չի կատարել Հայաստան-Ալպանիա խաղը հետաքննելու կապակցութեամբ, քանի որ սերբական լրատուամիջոցները ծանրակշիռ փաստեր եւ ապացոյցներ չեն ներկայացրել:

ԱՐԹՈՒՐ ԴԱԻԹԵԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆՈՒՄ ԿՈՐՈՇՈՒԻ ԳԼԱԶԳՈՅՈՒՄ

Ամբողջական կազմով մեկնում ենք Գլազգօ, բայց տեղում կ'որոշուի Արթուր Դաւթեանի մասնակցութիւնը աշխարհի առաջնութիւնում: Առանց Արթուր Դաւթեանի աշխարհի առաջնութեան չենք մեկնի: Նա կը մասնակցի, քանի որ համոզուած եմ, մինչեւ Հոկտեմբերի 23-ը ամէն ինչ լաւ կը լինի:



Այս մասին NEWS.am Sport-ի թղթակցի հետ գրոյցում ասաց սպորտային մարմնամարզութեան Հայաստանի հաւաքականի գլխաւոր մարզիչ Յակոբ Սերոբեանը:

Հայ մարմնամարզիկները մեկնում են աշխարհի առաջնութեան, որը տեղի կ'ունենայ Հոկտեմբերի 23-ից Նոյեմբերի 1-ը Շոտլանդիայի մայրաքաղաքում: Աշխարհի առաջնութիւնը միակ օլիմպիական վարկանիշային մրցաշարն է հայ մարմնամարզիկների համար: Վարկանիշի համար պայքարելու են Յարութիւն Մերդինեանը, Վահագն Դաւթեանը եւ Արթուր Դաւթեանը:

Սակայն Եւրոպայի պրոնոզ մետալակիր Արթուր Դաւթեանի մասնակցութիւնը վտանգուած է: Մարմնամարզիկը վերջին օրերին չի մարզուած առողջական ինդիքների պատճառով:

«Մինչեւ Ուրբաթ ամէն ինչ նորմալ էր, պլանաւորուած, ըստ ծրագրի էր: Մարզիկների ընդհանուր մարզավիճակը լաւ էր: Բայց Ուրբաթից ամէն ինչ գլխիվայր շուռ եկաւ, քանի Արթուրը Դաւթեանի մօտ, ով մեր ամենամեծ յօյան է աշխարհի առաջնութիւնում, առողջական ինդիքներ առաջացան, մասնաւորապէս շարունակական գլխապտոյտներ:

Փորձում ենք ամէն ինչ անել, գտնել, թէ ինչն է պատճառը: Կարծում եմ, որ մինչեւ մրցումների մեկնարկի օրը ամէն ինչ նորմալ կը լինի, բնականաբար այն կարգավիճակը չի ունենայ, ինչպիսին ունէր: Շատ մեծ յօյան ունէինք, քանի որ միայն Արթուր Դաւթեանն է մօտ օլիմպիական ուղեգրին, նա կը կարողանար վարկանիշ հաւաքել:

ՓԼԱԹԻՆԻՆ ՍՏԱՑԵԼ Է ՌԻԵՖԱ-Ի ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՖԻՖԱ-Ի ՆԱԽԱԳԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՈՒՄ

ՌիեֆԱ-ի նախագահ Միշէլ Փլաթինին ստացել է ՌիեֆԱ-ի գործկոմի աջակցութիւնը եւ պատրաստ է շարունակել պայքարը ՖիֆԱ-ի նախագահի արտահերթ ընտրութիւնում, հաղորդում է Mundo Deportivo-ն:



ՖիֆԱ-ի էթիկայի կոմիտէն Հոկտեմբերի 8-ին Փլաթինին, ՖիֆԱ-ի նախագահ Յոզէֆ Բլատերին, ՖիֆԱ-ի գլխաւոր քարտուղար Ժերոմ Վալկէին 90 օրով հեռացրել է ֆուտպոլային գործունէութիւնից: Այդ ժամկէտը կարող է երկարաձգուել եւս 45 օրով:

ՌիեֆԱ-ի գործկոմի արտահերթ նիստում մասնակիցների մեծ մասը աջակցել է Փլաթինիի թեկնածութիւնը, թէեւ եղել են նաեւ գործկոմի անդամներ, որոնք պահանջել են նրա հրաժարականը:

Շուէյցարիայի արդարադատութեան դաշնային բիւրոն քրէական գործ է յարուցել Բլատերի դէմ, որը կասկածուած է նաեւ Փլաթինիին 2 միլիոն շուէյցարական ֆրանկ անօրինական փոխանցելու մէջ: Շուէյցարական իշխանութիւնները յայտարարել են, որ այդ հետաքննութիւնում Փլաթինիի կարգավիճակը տատանում է վկայի եւ մեղադրեալի սահմաններում:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Շաբ.ք էջ 7

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Email: -----